

Herning
Kommune

Miljø og Klima • Rådhuset • Torvet • 7400 Herning • Tlf. 96 28 28 28 • teknik@herning.dk • www.herning.dk

HERNING KOMMUNE

Miljøgodkendelse af

Volsgård Avl og Opformering Tommy Volsgård
Damstrupvej 2
6973 Ørnhøj

Afgørelsesdato: 15. august 2012
Sagsnr.: 09.17.00-P19-9-10

Registreringsblad

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse af svinebrug Damstrupvej 2,6973 Ørnhøj
Dato for godkendelse:	15. august 2012
Ejendommens navn	Udstrup
CVR-nr. / CHR nr. Ejendomsnr.	28072244 / 29174 6570903739
Matr. nr. (ejerlav)	18q, 17aq, 17c og 17p, Hovedejerlavet, Nr. Omme
Adresse	Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj
Ansøgers navn og adresse	Volsgård Avl & Opformering Tommy Voldsgård Damstrupvej 2 6973 Ørnhøj Tlf.: 97 38 61 53 Mobil: 20 24 76 02 e-mail: volsgaard@voldsgaard.eu
Kontaktperson på ejendommen	Tommy Volsgaard, Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj
Konsulent	Svinerådgivning Vest / Annette Lykke Pejtersen, Birk Centerpark 24, 7400 Herning, Tlf.: 70151200 / mobil: 40198559
Tilsynsmyndighed	Herning Kommune, Rådhuset, Torvet, 7400 Herning
Miljøsagsbehandler	Lotte Weesgaard, Orbicon
Kvalitetssikring	Kirsten Brødbæk

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	5
KLAGEVEJLEDNING OG OFFENTLIGGØRELSE	7
INTERESSENTLISTE FOR HØRINGSPERIODE OG OFFENTLIGGØRELSE	8
VILKÅR FOR HUSDYRPRODUKTION PÅ DAMSTRUPVEJ 2	10
DRIFT OG INDRETNING	10
ÅRSPRODUKTION	11
AMMONIAKREDUCERENDE MILJØTEKNOLOGI	12
FODER	12
VASKEPLADS OG AFLEDNING AF VASKEVAND	12
GØDNINGSOPBEVARING	13
GYLLEHÅNDBLING	13
TRANSPORT	13
UHELD OG DRIFTSFORSTYRRELSER	13
OPBEVARING AF OLIE OG KEMIKALIER	13
SKADEDYR	14
LUGT	14
STØJ	14
UDARBEJDELSE AF HANDLEPLANER VED UFORUDSETE GENER	15
UDBRINGINGSAREALER	15
EGENKONTROLVILKÅR	16
HERNING KOMMUNES SAMLEDE VURDERING	19
UNDERSØGTE ALTERNATIVER	19
KOMMENTARER VED HØRING TIL UDVIDELSEN	21
UDTALELSE FRA ANDRE MYNDIGHEDER	22
AREALER I RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE	22
AFTALEAREALER	22
VURDERINGSGRUNDLAG	23
EJENDOMMENS BELIGGENHED IFT. OMGIVELSERNE	23
NABOFORHOLD	24
PÅVIRKNING AF JORD	28
PÅVIRKNING AF GRUNDVAND	29
PÅVIRKNING AF OVERFLADEVAND	31
PÅVIRKNING AF NATUR	36
PÅVIRKNING AF NATURA 2000-VANDOMRÅDER	41
PÅVIRKNING AF NATURA 2000-LANDOMRÅDER	55
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER, RØDLISTEARTER MV.	56
PÅVIRKNING AF KULTURMILJØ	57
GENNEMGANG AF BAT FOR DAMSTRUPVEJ 2	59
BAT – MANAGEMENT	60
BAT – FODER	62
BAT – STALDINDRETNING	62
BAT – FORBRUG AF VAND OG ENERGI	63
BAT – OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING	64
BAT – UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING	65
FRAVALGTE BAT-VIRKEMIDLER	65
BAT - SAMLET VURDERING	66
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE	67
BIAKTIVITETER	67
OPHØR	67
OPLYSNINGER OM EJENDOMMENS PLACERING	67

STALDANLÆGGETS INDRETNING.....	69
MANAGEMENT.....	71
EGENKONTROL.....	71
VASKEPLADS.....	73
GYLLEOPBEVARING.....	73
FODER.....	75
HUSDYRGØDNING.....	77
HARMONIREGLER.....	77
RESSOURCEFORBRUG.....	78
TRANSPORT.....	79
STØJ.....	80
SKADEDYR.....	81
AFFALD.....	81
FARLIGT AFFALD.....	81
DØDE DYR.....	82
OLIE.....	82
SPILDEVAND.....	82
BILAG 1: EJENDOMSANLÆG, NYE BYGNINGER.....	83
BILAG 2: AFLØBSFORHOLD, STØV OG STØJ.....	84
BILAG 3: BESKYTTELSESLINJER OG BORINGER.....	85
BILAG 4: TRANSPORT TIL OG FRA EJENDOMMEN, BELIGGENHED EJENDOM.....	86
BILAG 5: TRANSPORT-RUTER,.....	86
BILAG 5: TRANSPORT-RUTER,.....	87
BILAG 6: BAT NIVEAU JF. VEJLEDENDE EMISSIONSGRÆNSEVÆRDIER.....	88
BILAG 7: OVERSIGT OVER AREALER OG EJENDOM.....	90
BILAG 8: NITRATFØLSOMME INDVINDINGSOMRÅDER OG DRILKEVANDSINTERESSER.....	94
BILAG 9: LAVBUNDSAREALER, SPREDNINGSKORRIDOR, TERRÆNHÆLDNING.....	95
BILAG 10: AREALER IFT. § 7 OMRÅDER.....	96
BILAG 11: AREALER IFT. NATURA 2000.....	97
BILAG 12: AREALER IFT. § 3.....	98
BILAG 13: EJENDOMMEN IFT. § 3.....	99
BILAG 14: AREALER IFT. MÅLSATTE VANDLØB.....	99
BILAG 14: AREALER IFT. MÅLSATTE VANDLØB.....	100
BILAG 15: BESKYTTEDE STEN- OG JORDDIGER, FREDEDE FORTIDSMINDER.....	101
BILAG 16: KONSULENTERKLÆRING OPBEVARINGSKAPACITET.....	101
BILAG 16: KONSULENTERKLÆRING OPBEVARINGSKAPACITET.....	102
BILAG 17: AREALUDTAELSE FRA ANDEN KOMMUNE (§ 21).....	103
BILAG 18: BAT REDEGØRELSE.....	117
BILAG 19: INDSIGELSE FRA NABOER.....	117

Indledning

Ikke-teknisk resumé

Volsgård Avl & Opformering Tommy Voldsgård har søgt Herning Kommune om § 12 godkendelse jf. Husdyrloven af husdyrbruget, Damsgårdsvej 2, 6973 Ørnhøj vedrørende CHR nr. 29174 og CVR nr. 28072244.

Ejendommen er ikke tidligere miljøgodkendt. Der er den 25. august 2004, udarbejdet en screening på ejendommen, hvorved, der blev givet tilladelse til følgende dyrehold: 420 stk. årssøer, 4750 stk. smågrise (7,2-22 kg), 4.390 stk. smågrise (7,2-30 kg), 3.695 stk. slagtesvin og polte (30 - 75 kg), 659 stk. slagtesvin og polte (30 - 100 kg).

I forbindelse med udvidelsen ønskes der etableret en ny staldbygning umiddelbart nord for eksisterende staldanlæg, som skal indeholde ny poltestald, en ny farestald og en ny drægtighedsstald, samlet set med et areal på ca. 4.200 m². Derudover etableres en ny vaskeplads på 48 m². For enden af den eksisterende poltestald (5b), er der etableret et inspektionsrum til veterinærkontrol af salgsvirksomheder. På hver sin side af denne lille tilbygning er der givet tilladelse til en kornsilo, således at der i ansøgt drift kommer 2 kornsiloer á 660 ton hver. Eksisterende poltestald 5a ændres fra fuldspalter til delvist spaltegulv, eksisterende poltestald 5b ændres fra drænet gulv med spalter til delvist spaltegulv, og der etableres gyllekøling i to stalde (ny drægtighedsstald 6a og ny poltestald 6c). Desuden overdækkes ejendommens eksisterende gyllebeholder, og 58 % af gyllen opbevares på andre ejendomme. På arealerne anvendes 16,1 % ekstra efterafgrøder udover planteditrektatets generelle krav på godkendelsestidspunktet (14 %).

Der søges om udvidelse fra 200,55 DE svin til 488,72 DE svin. Produktionen er en avls og opformeringsbesætning og består af årssøer med tilhørende smågrise og egen produktion af nye avlssøer via polteopdræt og salg af polte.

Under samme CVR.nr. forefindes 3 ejendomme: Galtmosevej 2, 6973 Ørnhøj, Skjernvej 228, 7500 Holstebro og denne på Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj. Denne godkendelse behandler ejendommen Damstrupvej 2 samt den mængde husdyrgødning der produceres på Damstrupvej 2.

Herning Kommune vurderer, at de to ejendomme ikke skal godkendes som et samlet anlæg, idet driften af de to ejendomme ikke er miljømæssigt eller forureningsmæssigt forbundet og kan betragtes som to adskilte virksomheder der drives uafhængigt af hinanden. Denne vurdering er på følgende baggrund:

- De 3 ejendomme ligger geografisk og forureningsmæssigt adskilt
- Produktionerne drives ikke i tilknytning til hinanden men uafhængigt af hinanden
- På Skjernvej 228 er sohold
- På Galtmosevej 2 er der inden dyrehold
- Husdyrgødningen opbevares adskilt for de to ejendomme med dyrehold

Det er derfor kommunens vurdering, at produktionerne på ansøgers ejendomme skal betragtes som selvstændige og adskilte i godkendelsesmæssig sammenhæng, idet produktionerne ikke drives i tilknytning til hinanden som ét samlet teknisk anlæg. Ejendommen Damstrupvej 2 godkendes derfor separat.

Der er ansøgt om afsætning af den del af husdyrgødningen fra Damstrupvej 2 til aftalearealer. Aftalearealerne tilhørende Hardy Andersen, Skjernvej 210, 7500 Holstebro ligger i nitratfølsomt indvindingsområde og har ikke en arealgodkendelse. Der er indsendt § 16 arealansøgning på disse arealer. Der er ligeledes lavet gylleaftale med Morten Bjerre Nielsen, Løgagervej 6, 7550 Sørvad, men her udnyttes en allerede meddelt § 12 godkendelse, da en af hans gylletilførsler ikke skal levere gylle fremover.

Ejendommen er beliggende i det åbne land cirka 2,8 km vest for Ørnhøj som er den nærmeste byzone i området. Nærmeste nabo er Damstrupvej 1, som ligger ca. 245 m nord for ejendommens nye staldanlæg.

Miljøgodkendelsen er udarbejdet af Herning Kommune med bistand fra Orbicon.

Meddelelse om miljøgodkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Herning Kommune en miljøgodkendelse til ovennævnte ejendom på nedenstående vilkår. Det er Herning Kommunes vurdering, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Miljøgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, plansiloanlæg, gødningsopbevaringsanlæg, udbringningsarealer og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af Herning Kommune. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Der gøres endvidere opmærksom på, at en § 12 miljøgodkendelse efter reglerne i Husdyrloven ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Herunder kan det nævnes, at en eventuel byggetilladelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand m.v. skal søges separat hos Herning Kommune.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet otte år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2020.

Sagens grundlag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Tidligere screening af dato 25. august 2004.
- Ansøgning nr. 18909 (ansøgt 18. oktober 2010) version 6 af 30. marts 2012
- Opstartsmøde med ansøger og konsulent med besigtigelse af ejendommen og gennemgang af ansøgningen den 6. oktober 2011
- Afslutningsmøde med ansøger og konsulent med gennemgang af vilkår i miljøgodkendelsen den 31. maj 2012
- Udtalelse fra Grundvandsgruppen, Naturgruppen og Planafdelingen i Herning Kommune
- Udtalelser på arealer beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune (nabo kommune)
- Supplerende oplysninger frem til 31. maj 2012

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i Husdyrloven¹ med tilhørende Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug², Husdyrgødningsbekendtgørelsen³ samt Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug⁴ version 2.0.

Ejendommen er omfattet af § 12, da ejendommen udvides til mere end 250 DE. Derfor skal ansøgningen i henhold til Husdyrlovens § 55 offentliggøres, så offentligheden får lejlighed til at se ansøgningen og udtale sig herom. Ansøgningsmaterialet er offentliggjort den 19. oktober 2011 Herning Folkeblad. Der er i den forbindelse kommet kommentarer til ansøgningsmaterialet fra naboer på Damstrupvej 1, 6973 Ørnhøj. De indkomne bemærkninger går på værditab, lugt, støj (stalde og transport) og fluegener samt forslag til alternativ placering af ny stald. Der er fra ansøgers side taget initiativ til dialog med nabo hvor der er afholdt møde den 9. nov. 2011, hvor indsigelser blev gennemgået med argumentation og forslag til ændringer. Der er referat af dette møde.

Miljøgodkendelsen har været i høring fra 4. juni 2012 til 20. juli 2012.

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12 2009

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31/03/2009

³ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12 2006

⁴ <http://www2.mst.dk/wiki/husdyrvejledning.default.aspx>

Klagevejledning og offentliggørelse

Herning Kommune har givet miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget på Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj. Miljøgodkendelsen er givet i medfør af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12 2009.

Det er muligt at klage over afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. De, der kan klage, er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen. Man kan klage inden fire uger efter afgørelsens annoncering, det vil sige senest den 18. september 2012. Miljøgodkendelsen bliver offentliggjort i på Herning Kommunes hjemmeside fra den 21. august 2012

Klagen skal rettes til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, DOG skal klagen sendes skriftligt til Herning Kommune, Land og Natur, Rådhuset, Torvet, 7400 Herning eller på e-mail: landbrugsgruppen@herning.dk. Herefter videresendes klagen med tilhørende bilag til Natur- og Miljøklagenævnet. Herning Kommune skal have klagen senest den 18. september 2012 indenfor rådhusets kontortid.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor godkendelsen på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1. Hvis afgørelsen påklages, bliver det meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. Det skal ske indenfor seks måneder efter annonceringen.

Med venlig hilsen

Kirsten Brødbæk
Fagkoordinator
Miljøtekniker, Herning Kommune,
Miljø og Klima, projektgruppe landbrug

Interessentliste for høringsperiode og offentliggørelse

Nedenstående er orienteret om udkast til miljøgodkendelsen:

- Tommy Volsgaard, Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj
- Ejere af aftalearealer:
 - Hardy Andersen, Skjernvej 210, 7500 Holstebro (50,67 ha – 70,12 DE)
 - Mette & Morten B. Nielsen, Løgagervej 6, 7550 Sørvad (409,41 ha – 142,00 DE)
- Ejer af beholder til opbevaring af husdyrgødning:
 - Niels Hald, Torstedvej 27, 6973 Ørnhøj
- Svinerådgivning Vest / Annette Lykke Pejtersen, Birk Centerpark 24, 7400 Herning, E-post alp@srvest.dk
- Naboer og andre, som får udkastet til miljøgodkendelsen i høring:
 - Susanne Ramskov Andersen, Torstedvej 8, 6973 Ørnhøj
 - Jens Nørgård Berthelsen, Torstedvej 9, 6973 Ørnhøj
 - Tom Johansen, Torstedvej 10, 6973 Ørnhøj
 - John Beck Tipsmark, Torstedvej 13, 6973 Ørnhøj
 - Herdis Larsen, Torstedvej 15, 6973 Ørnhøj
 - Karl Kristian Nielsen, Torstedvej 25, 6973 Ørnhøj
 - Alice Graversen, Torstedvej 11, 6973 Ørnhøj
 - Jens Jørgen Klisbjerg Nielsen, Galtmosevej 1, 6973 Ørnhøj
 - Lillia Tomenko og Oleksii Smilianets, GAltmosevej 2, 6973 Ørnhøj
 - Vibeke Madsen, Damstrupvej 1, 6973 Ørnhøj
 - Kristian Nielsen, Damstrupvej 4, 6973 Ørnhøj
 - Hans Andreas Dam, Skråstrupvej 2, 6973 Ørnhøj
 - Christian Emil Mikkelsen, Skråstrupvej 4, 6973 Ørnhøj
- Personer der har anmodet herom jf. foroffentliggørelse
 - Advokat, Lotte Bliddal, v/ Berit Holmstrøm, bh@paulex dk
- Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: miljo.natur@rksk.dk
- Vandværker med indvindingsopland ved udbringningsarealerne,
 - Nr. Felding Vandværk, Vestforsyning, e-mail: jmn@vestforsyning.dk
 - Idom Vandværk, Vestforsyning, e-mail: jmn@vestforsyning.dk
 - Holstebro Vandværk, Vestforsyning, e-mail: jmn@vestforsyning.dk
 - Sørvad Vandværk, Alan Lunde, e-mail: lunde@mvmmail.dk
 - Vind Vandværk, Bjarne Tom Pedersen, e-mail: bjpe@rsforsyning.dk
 - Torsted Vandværk, Ringkøbing-Skjern Forsyning, e-mail: rsforsyning@rsforsyning.dk
- Naturstyrelsen Vestjylland, Holstebrovej 31, 5950 Ringkøbing. E-mail: ves@nst.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks Fiskeriforening, H.C. Andersens Boulevard 37, 1553 Købehavn V. E-post: mail@fiskeriforening.dk.
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-post: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-post: ae@aeraadet.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Herning, E-post: herning@dn.dk

- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalfdeling Herning. E-post: herning@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund. Lokalfd. E-post: lp@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, Att.: Bent Odgaard, E-post: bent.odgaard@geo.au.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, Att.: Karsten Johansen. E-post: lundthing@mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1307 København K, Att.: Bent Odgaard. E-post: bent.odgaard@geo.au.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-post: lbt@sportsfiskerforbundet.dk og post@sportsfiskerforbundet.dk

Nedenstående er orienteret om meddelelse af miljøgodkendelsen:

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 84:

- Tommy Volsgaard, Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj
- Naturstyrelsen Vestjylland, Holstebrovej 31, 5950 Ringkøbing. E-mail: ves@nst.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks Fiskeriforening, H.C. Andersens Boulevard 37, 1553 København V. E-post: mail@fiskeriforening.dk.
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-post: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-post: ae@aeraadet.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalfdeling Herning, E-post: herning@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalfdeling Herning. E-post: herning@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund. Lokalfd. E-post: leif.poulsen@net.telenor.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, Att.: Bent Odgaard, E-post: bent.odgaard@geo.au.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, Att.: Karsten Johansen. E-post: lundthing@mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1307 København K, Att.: Bent Odgaard. E-post: bent.odgaard@geo.au.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-post: lbt@sportsfiskerforbundet.dk

Andre:

- Svinerådgivning Vest / Annette Lykke Pejtersen, Birk Centerpark 24, 7400 Herning, E-post alp@srvest.dk
- Herning Museum, Museumsgade 32, 7400 Herning. E-post: herningmuseum@heningmuseum.dk
- Naturstyrelsen Midtjylland, Bjørnkærvej 18, 7540 Haderup. E-mail: mjury@nst.dk
- Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: miljo.natur@rksk.dk

Vilkår for husdyrproduktion på Damstrupvej 2

I vilkårsdelen fremgår de betingelser, hvorunder husdyrbruget skal drives. Grundlaget for godkendelsen fremgår af ansøgningen og svinebruget skal drives i overensstemmelse hermed. Der gøres opmærksom på at eventuelle lovkrav fra andre love skal overholdes, selvom disse ikke er medtaget.

Drift og indretning

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Damstrupvej 2, 6973 Ørnholm herunder samtlige arealer inkl. udbringingsarealer (bilag 7), der er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 29174 og CVR nr. 28072244.
2. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Vilkår for nyanlæg skal dog først være opfyldt inden der indsættes dyrehold i nyanlæggene. Den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet inden 5 år efter at godkendelsen er meddelt bortfalder.
3. Der skal til enhver tid være et eksemplar af miljøgodkendelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med de stillede vilkår.
4. Ved ophør med husdyrproduktion, skal der udføres begrænsende foranstaltninger mod forurening:
 - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
 - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativene
5. De nye anlæg, bygning med polte/fare/drægtighedsstald samt vaskeplads skal etableres som angivet på bilag 1.
6. Den nye stald skal opføres minimum 245 m fra nabobeboelsen – Damstrupvej 1 – målt fra nærmeste hjørne af stald til nærmeste hjørne af nabobeboelsen.
7. Terrænkoten på den nye stalds kip må ikke overstige terrænkoten på den eksisterende løbe- drægtighedsstalds kip.
8. Den nye bygning skal opføres i afdæmpede farver og i ikke reflekterende facade- og tagmaterialer og matche de farver og materialer det eksisterende byggeri har. Tilsvarende er gældende ved evt. ydre renovering af den ældre bygningsmasse.
9. Der skal etableres beplantning nord for den nye stald. Beplantning skal bestå af hjemmehørende og egnstypiske arter. Beplantningen skal være på mindst 5 rækker og skal dække skråningen, der opstår ved terrænopbygningen. I beplantningen skal der være høje bestandstræer, som bliver mindst 10 m. høje.
10. Der må ikke være dyrehold i vestligste ende af den eksisterende drægtighedsstald 3 (ST-56227) indenfor en afstand af 6 m fra gavlen.

Som følge af vilkår 2 bortfalder den del af godkendelsen, der ikke er udnyttet inden 5 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte bygge- og anlægsarbejde er iværksat. Det er en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt er afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil miljøgodkendelsen blive anset for bortfaldet. Der er givet tilladelse til forlænget udnyttelsesfrist da udvidelsen skal ske ved egen avl, idet det er en avls og opformeringsbesætning.

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i tre på hinanden følgende år (efter de 5 år er gået) betragtes det som kontinuitetsbrud. Så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år. Den ansvarlige for overholdelse af vilkårene er Volsgård Avl & Opformering v. Tommy Voldsgård, Damstrupvej 2, 6973 Ørnholm.

Der er sat vilkår til skråning og beplantning nord for nyt staldanlæg for at mindske nabogener jf. ansøgers beskrivelse. Der er sat vilkår til placeringsafstand af ny stald ift. afstand fra nabobeboelsen svarende til det indtegnede i ansøgningssystemet, da det er denne placering der overholder beskyttelsesniveauet for lugt og som sikrer placering udenfor skovbyggelinien. Der er endvide-

re sat vilkår til, at de vestligste 6 m af nuværende drægtighedsstald (3), ikke må anvendes til dyrehold dette er jf. det ansøgte. Dette område bruges til opbevaring af halm i både nudrift og ansøgt drift.

Årsproduktion

11. Tilladt årsproduktion:

- 820 årssøer
- 20.000 smågrise (7,2-30 kg)
- 9.500 slagtesvin/polte (30 – 75 kg)
- 2.500 slagtesvin/polte (30 – 108 kg)
- Svarende til i alt 488,72 DE

12. Dyreholdet må ikke overstige 418,60 DE inden Skjervevej 210, 7500 Holstebro har fået godkendt arealerne efter § 16

13. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Staldafsnit nr.	Staldsystem	Antal	Vægt i kg	DE	Antal stipladser
ST-56225-Eksisterende klimastald (1) Smågrise-stald	Toklimastald, delvis spaltegulv	10.500	7,2-30	48,46	1608
ST-56226-Tidligere farestald - ny klimastald (2)	Toklimastald, delvis spaltegulv	9.500	7,2-30	43,85	1469
ST-56227- Drægtighedsstald (3)	Løsgående, delvis spaltegulv	269		43,80	200
ST-56228- Løbeafdeling (4)	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	151		24,59	112
ST-56229- Polte (5a)	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv (nyt gulv)	2500	30-108	71,71	830
		1000	30-75	14,06	220
ST-56230- Ny Drægtighedsstald (6a)	Løsgående, delvis spaltegulv, gyllekøling (19 %, 8760 timer)	400		65,13	288
ST-56231- Polte 5b	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv (nyt gulv)	1500	30-75	21,09	300
ST-56232- Ny Farestald 4 sektioner(6b)	Kassestier, delvis spaltegulv	537		37,74	144
ST-56233- Ny Poltestald (6c)	Delvis spaltegulv, 50-75% fast gulv, gyllekøling (19 %, 8760 timer)	7000	30-75	98,41	1440
ST-56241- Ny Farestald - 2 sektioner(6b)	Kassestier, delvis spaltegulv	283		19,89	76
I ALT				488,72	

Nedgang i produktionsvægten må ikke konverteres til flere dyr. Ved små ændringer i produktionen skal der udarbejdes dokumentation for, at der ikke sker en stigning i lugt, ammoniak kg P/DE ab. Dokumentationen fremvises på tilsyn.

Antallet af dyr angiver den tilladelige produktionsstørrelse. De angivne dyreenheder er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse⁵.

⁵ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12 2006

Ammoniakreducerende miljøteknologi

14. Der skal etableres gyllekølingsanlæg i gyllekanalerne i den nye poltestald (ST 56233) og i den nye drægtighedsstald (ST 56230). Gyllekølingsanlægget skal indrettes i henhold til Teknologiblad "Køling af gyllen i slagtesvinestalde" af 23.05.2011 i den nye poltestald (ST 56233) og i henhold til Teknologiblad "Køling af gylle i stalde til søer og smågrise" af 26.01.2011 i den nye drægtighedsstald (ST 56230). Køleanlægget skal være i drift fra det øjeblik, hvor der indsættes dyr i stalden.
15. Gyllekølingssystemet skal medføre en reduceret ammoniakemission på minimum 19 % året rundt (beregnet som gennemsnit). Hvilket betyder at pumpen skal have en køleeffekt i både stald ST 56230 og stald ST 56233 på minimum 20,7 W/m² gyllekumme.
16. Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk data-logger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.
17. Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper køleanlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk efter driftsstop.
18. Gyllekølingsanlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
19. Gulvtypen i eksisterende poltestalde (ST 56229 og ST 56231) skal udskiftes til delvis spaltegulv med 50 – 75 % fastgulv jf. Miljøstyrelsens teknologiblad "Delvist fast gulv" af 29.03.2011.
20. Gyllebeholder LA 36787 skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt efter Teknologiblad "Fast overdækning af gyllebeholder" af 11.11.2010. Overdækningen skal være etableret når dyreholdet udvides til mere end 200,55 DE.
21. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning, udbringning af gylle og nødvendige reparationer.
22. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
23. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Herning Kommune skal straks underrettes herom.

Foder

24. Der skal i fodringen af dyrene benyttes minimum 2-faset fodring.
25. For at forbedre foderudnyttelsen af fosfor skal der tilsættes fytase til alt foder efter vejledende værdier og mængden af fosfor i foderet skal tilsvarende sænkes efter anvisning fra foderproducenten.

Der er sat vilkår til foderteknologier svarende til BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ.

Der skal være fokus på fodereffektiviteten, således at der til enhver tid anvendes de bedst muligt foderblandinger til begrænsning af N og P fra dyrene ud fra nyeste viden om fodring af svin.

Vaskeplads og afledning af vaskevand

26. Vaskepladsen skal opføres efter Landbrugets Byggeblad, Arkiv nr. 103.11-03, Vaskeplads til landbrugsmaskiner.
27. Al vask af maskiner og redskaber skal foregå på en støbt plads med fast bund, hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlings- eller gyllebeholder. Udbringning skal ske jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.

Der opføres i forbindelse med udvidelsen er ny vaskeplads på 48 m² beliggende ved det nye staldanlæg (se bilag 1). Afløb fra pladsen føres til gyllebeholderen.

Rengøring af sprøjteudstyr og maskiner samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlings/gyllebeholder eller på det areal der lige er blevet sprøjtet. Ellers kan vask af marksprøjten foregå ved at skyllevandet spredes på den mark, der lige er sprøjtet.

Gødningsopbevaring

28. Der skal i lejede beholdere/ejede beholdere på anden ejendom opbevares 58 % af gyllemængden svarende til 5.000 m³ gylle/år.
29. Det skal fremgå af lagerregnskabet for husdyrgødning hvilke mængder og i hvilke eksterne beholdere gyllen opbevares.

Kapaciteten er kun opfyldt ved at leje 1 beholder (Niels Hald, Torstedvej 27, 6973 Ørnholm), samt anvende egne beholdere på 4 andre ejendomme (se bilag 16). Ammoniakpåvirkningen fra projektet er beregnet ud fra at 58 % af gyllen ikke opbevares på Damstrupvej 2. Der er derfor sat vilkår for registrering af opbevaringen i disse beholdere.

Gyllehåndtering

30. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, så spild undgås og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
31. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning eller med gyllevogne, som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af husdyrgødning undgås.
32. Pumpning af gylle fra stalde til gyllebeholder skal ske indenfor tidsrummet klokken 07.00 til 17.00.

Der er i forbindelse med foroffentliggørelse af ansøgningen indkommet klager over støj ved udpumpning af gylle udenfor normal arbejdstid hvorfor det er fundet nødvendigt af hensyn til naboer, at indsætte vilkår om at udpumpning af gylle fra staldanlægget skal ske indenfor normal arbejdstid.

Det skal sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Overpumpningen af gylle skal foregå under opsyn. Hvis fortank er forsynet med flow-måler, er overvågning ikke nødvendigt.

Ved selve gylleudbringningen er der ikke transport gennem byområder idet de eksterne gyllebeholdere er placeret ude ved arealerne. Det er derfor ikke stillet særlige vilkår der begrænser transport ud over gældende lovgivning i forbindelse med udbringningen.

Uheld og driftsforstyrrelser

33. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes senest 1. januar 2013 til tilsynsmyndigheden.
34. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig og synlig for de ansatte og øvrige, der færdes på ejendommen. Den skal findes i et sprog, der forstås af de ansatte. Beredskabsplanens indhold skal udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Der er ikke medsendt beredskabsplan til ansøgningen og der er derfor sat vilkår til at en sådan skal udarbejdes for ejendommen inden for kort tid efter godkendelsen meddeles.

Det er Herning Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er BAT og derudover vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld.

Håndtering af olie

35. Tankning af diesel- og fyringsolie skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, så spild kan opsamles og derved sikre mod afløb til jord, kloak, overflade- eller grundvand. Tankningen skal ske under opsyn.

Herning Kommune har stillet vilkår om, at oplagspladsen skal være udformet sådan, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Vilkåret er stillet, da der er stor risiko for spild på jorden, der hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes med brændstof.

Skadedyr

36. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes. Endvidere skal gener fra fluer bekæmpes effektivt. Derfor stilles der vilkår om dette forhold.

Der gøres opmærksom på, at opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

Lugt

37. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene, udenomsarealer og fordringsanlæg holdes rene.

Lugtkravet er overholdt ved det ansøgte dyrehold. I øvrigt henvises til vilkår om handleplaner.

Støj

38. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer, angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden⁶ inden for den pågældende periode:

Dag	Kl. 07-18	55 dB(A)	(8 timer)
Aften	Kl. 18-22	45 dB(A)	(1 time)
Nat	Kl. 22-07	40 dB(A)	(1/2 time)
Lørdag	Kl. 07-14	55 dB(A)	(7 timer)
Lørdag	Kl. 14-22	45 dB(A)	(4 timer)
Søn- og helligdag	Kl. 07-22	45 dB(A)	(8 timer)

Maksimal værdien må om natten ikke overstige 55 dB(A).

39. Loftbeklædningen i det nye staldanlæg skal udføres af støjdæmpende materiale f.eks. troltex plader eller materiale med samme støjdæmpende egenskaber.

⁶ Midlingstiden er gennemsnitlig stør over tid kombineret med middelværdien over tid.

Der er i nudrift problemer med klager fra nabo over støjgener ved fodringstid, specielt om sommeren når friskluftsindtag står åbne. I eksisterende drægtighedsstald nærmest nabo er loft beklædningen metalplader som ansøger oplyser, kan være skyld i støjgener. Der er derfor sat vilkår til loftsbeklædning med støjdæmpende materiale i den nye staldbygning. Ansøger foreslår troldekt plader som loftsbeklædning i den nye stald som vil have en støjdæmpende effekt ift. metalpladerne. Ny stald vil desuden skærme for støjudbredelsen fra den eksisterende stald ift. nabo.

Udarbejdelse af handleplaner ved uforudsete gener

40. Hvis Herning Kommune vurderer, at husdyrbruget giver anledning til flere støj-, lugt-, støv- og/eller lysgener for omkringboende end forventet, skal husdyrbruget udarbejde en handlingsplan, som godkendes af Herning Kommune og derefter gennemføres.
41. Udgiften til målingerne afholdes af ansøger og udføres i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger.

Udbringningsarealer

42. Udbringningsarealet må tilføres husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha, svarende til 32.375,75 kg. N og 6.853,96 kg. P.
43. Der skal som minimum holdes 2 meter sprøjte, gødsknings- og dyrkningsfri bræmmer til beskyttede sten- og jord diger samt søer og vandløb ved udbringningsarealerne.
44. Der skal på husdyrbrugets udbringningsarealer være mindst 16,1 % ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets til enhver tid gældende krav. De 16,1 % ekstra efterafgrøder kan **ikke** erstattes af opsparede efterafgrøder.
45. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.
46. Hverken de ekstra efterafgrøder eller efterafgrøder som følge af de generelle krav må erstattes af vintergrønne marker.
47. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførelsesaftaler m.v. (af mindst 1 års varighed) skal opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
48. **Tilført husdyrgødning**
Der må maksimalt modtages svinegylle på 16,34 DE svarende til 1.572 kg N og 349 kg P.
49. **Fraført husdyrgødning - Aftalearealer**
 - a. Der skal foreligge dokumentation for fraførelse af husdyrgødning, når der produceres mere end 32.375,75 kg N og 6.853,96 kg P årligt.
 - b. Der må kun ske afsætning af husdyrgødning til udbringning på de i ansøgning angivne aftalearealer og i henhold til gældende regler. (Se bilag 7)
50. Der må kun opbevares 42 % af gyllen på ejendommen svarende til 205 DE. De resterende 58 % af gyllen skal opbevares udenfor ejendommen.

Der er en del arealer (70,62 ha) der ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. På arealerne 10-0, 11-0, 12-0, 15-0, 15-1, 16-0, 17-0, 73-0, 74-1, 75-0, 8-0, 170-0, 13-0, 14-0, 19-0, 20-0 og 79-0 er der i nudrift beregnet en udvaskning af nitrat på 58 mg/l på areal 8-1 er nudrift udvaskningen af nitrat på 57 mg/l og på arealerne 69-0 og 70-0 er nudrift udvaskningen af nitrat på 45 mg/l. For at opfylde de stillede beskyttelseskrav for grundvand er der fremsat krav om brug af ekstra efterafgrøder, for på den måde at få værdien 53 mg NO₃/l på markerne med en udvaskning i nudrift på 58 mg NO₃/l og værdien 52 mg NO₃/l på marken med en nudriftudvaskning på 57 mg NO₃/l samt værdien 44 på de to marker med nudriftudvaskning på 45 mg NO₃/l. For at opfylde dette krav har ansøger valgt at benytte ekstra efterafgrøder.

Der er sat krav om ekstra efterafgrøder udover de til enhver tid gældende krav om efterafgrøder. Formålet med de ekstra efterafgrøder er kontinuerligt at beskytte mod udvaskning. Derfor må de ekstra efterafgrøder **ikke** erstattes af opsparede efterafgrøder.

Derudover er de ekstra efterafgrøder valgt for at beskytte natura 2000 områderne Ringkøbing Ford og Nissum Fjord. Formålet med de ekstra efterafgrøder er at overholde udvaskningsniveauet svarende til planteavl ift. beskyttelse af natura 2000 områderne.

Overholdelse af beskyttelsesniveauerne er under den forudsætning, at de standardsædskifter og gødningstiltag, som ansøger oplyser, ligger til grund for beregningen af fosfor- og kvælstofbelastningen fra husdyrbruget, overholdes. For at sikre at dette er overholdt er der derfor sat krav til dokumentation af sædskifte og gødningsplaner på alle ejede og forpagtede udbringningsarealer.

Såfremt der sker ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jf. bilag og kortbilag - skal dette anmeldes til Herning Kommune efter bestemmelserne i §§ 15-16 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Kommunen skal derefter vurdere om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt – jf. § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ændring af udbringningsarealer: Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis disse som minimum dækker samme areal, og at disse ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem ejendommens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori. Kommunens vurdering af sårbarheden af de anmeldte arealer foretages som udgangspunkt ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, som er gældende på anmeldelsestidspunktet.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningsystemet på www.husdyrgodkendelse.dk eller tilsvarende system. Kommunen skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Kommunen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske efter forudgående godkendelse efter § 11, § 12 eller § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Egenkontrolvilkår

51. Herning Kommune skal straks orienteres om følgende forhold:

- Ejerskifte af virksomhed
- Indstilling af driften for en længere periode

52. Til dokumentation for, at produktionsomfang, fodring, udbragte mængder af husdyrgødning og drift af arealerne er inden for godkendelsens rammer, skal følgende dokumenter opbevares imellem 2 miljøtilsyn og forevises ved tilsyn:

- Husdyrindberetning
- Regnskaber for solgte dyr/slagteriefregninger
- Markbog / gødningsregnskab

53. Ventilationsanlæg mm. skal kontrolleres af autoriseret firma 1 gang pr. år således, at det altid kører energimæssigt og miljø-mæssigt forsvarligt. Ved tilsyn skal kvittering for serviceeftersyn fremvises.

54. **Ammoniakreducerende teknologi**

Egenkontrol fast overdækning

- a. Der skal føres en logbog for gyllebeholdere med fast overdækning, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i perioden mellem 2 samlede miljøtilsyn og forevises på Herning Kommunes forlangende.

Egenkontrol til gyllekøling

- a. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
- b. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
 - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmer samt sikkerhedsanordningen
 - kontrol af kølekredsens ydelse.
- c. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 3 dage.
- d. Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige service rapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

55. Gødningsopbevaring

- a. Beholdere til husdyrgødning skal om muligt tømmes helt mindst en gang om året, således at der kan ske en indvendig og udvendig inspektion med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og tiltag skal noteres i logbogen.

56. Forbrug af vand og energi

- a. Der skal på ejendommen foretages et energijeftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer i ejendommen gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energisparforslag. Rapporten skal senest i forbindelse med byggeansøgningen indsendes som kopi til Herning Kommune.
- b. Ejendommen skal tilknyttes Energistyring "Erhverv" med automatisk fjernaflæsning af el.
- c. Der skal etableres særskilt vandmåler til registrering af det samlede vandforbrug til drikkevand, rengøring og vandspild. Vandforbruget skal aflæses årligt og noteres i en journal. Journaler skal gemmes i perioden mellem 2 samlede miljøtilsyn efter afslutning. Vandmåleren skal etableres senest 3 mdr. efter meddelelsesdato (dvs. senest 1. januar 2013).

57. Affald

- a. Der skal til enhver tid kunne forevises kvittering/dokumentation for hvortil farligt affald (herunder også medicin- og kanyleraffald) fra den erhvervsmæssige del af landbruget bortskaffes. Kvittering/dokumentation skal gemmes mellem 2 miljøtilsyn og fremvises på næste samlede tilsyn.

58. Fraført husdyrgødning - Aftalearealer

- a. Der skal afsættes 212,12 DE til aftalearealerne. Der skal derfor foreligge dokumentation for fraførelse af husdyrgødning svarende til denne mængde.
- b. Der må kun ske afsætning af husdyrgødning til udbringning på de i ansøgningen angivne aftalearealer (jf. bilag 7 samt nedenstående tabel) samt i henhold til gældende regler.
- c. Der skal føres en journal, der viser aftaler om udbringning af husdyrgødning fra bedriften. Aftalearealernes størrelse, placering, ejerforhold samt tidshorisont for indgåede aftaler skal være oplyst..

Ejendom	Mark nr.	Samlet mængde husdyrgødning
Skjernvej 210, 7500 Holstebro	1-0, 2-0, 3-0, 4-0, 5-0, 6-0, 8-0, 9-0, 11-0, 12-0, 15-0, 16-0 I alt 50,67 ha	70,12 DE 7.809 kg N 1.649 kg P
Løgagervej 6, 7550 Sørvad	De resterende ansøgte aftalemark-id nr. I alt 460,08 ha	142,00 DE 15.814 kg N 3.339,49 kg P

Uddybning af vilkår **Gødningsopbevaring**: Når der ved indvendig og udvendig inspektion står "om muligt", er det ikke intentionen, at hele beholderen skal frilægges for inspektion, men blot at den en gang om året efterses for evt. revner mm.

Uddybning af vilkårene omkring **vand og energi**: Formålet er at skabe større åbenhed og forståelse for virksomhedens miljøforhold. Miljø- og ressourcestyling bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed. Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan der hurtigt dannes et overblik over energiforbruget og samtidig sikres mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan der erfaringsmæssigt opnås besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget. Det samme er gældende for vandforbruget. Ved jævnlig aflæsning af vandmålere kan der hurtigt dannes et overblik over vandforbruget og samtidig sikres mod spild.

Uddybning af vilkår omkring **Affald**: Ejendommen skal overholde Herning Kommunes erhvervsregulativ og bortskaffelse skal ske i overensstemmelse med dette. . Endvidere er ejendommen omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen⁷.

Farligt affald skal i henhold til Herning Kommunes erhvervsregulativ⁸ bortskaffes til godkendte modtageanlæg og transporten af farligt affald skal ske af godkendte transportører. Godkendte transportører og modtageanlæg kan findes på www.herning.dk under erhverv/ erhvervsaffald.

I henhold til Affaldsbekendtgørelsen⁹, kan op til 200 kg farligt affald pr. år afleveres på genbrugspladsen, men større mængder skal afhentes via en godkendt transportør. Dog må der ikke bortskaffes mere en 25 kg eller 25 l farligt affald af gangen.

Kvitteringer på korrekt bortskaffelse for affaldstyper under kategorien "farligt affald" skal gemmes i mindst 5 år og skal kunne forevises, når kommunen beder om det.

Virksomheder kan aflevere samme fraktioner som borgere, dvs. at virksomheder nu kan aflevere op til 10 asbestplader om året, men virksomheder kan fortsat ikke aflevere landbrugsplast og medicin fra landbrug og andre fraktioner, som almindelige borgere ikke har.

På genbrugspladserne i Herning, Aulum, Vildbjerg, Kibæk og Sdr. Felding udleveres der kvittering ved aflevering af farligt affald, som fx spildolie (i max 25 l emballage), oliefiltere, akkumulatorer, spraydåser, malingsrester, tomme oliedunke og kemikalierester (pesticidaffald). Der må dog maksimalt bortskaffes 200 kg farligt affald pr. år på genbrugspladserne.

Følgende må **ikke** afleveres på genbrugspladsen:

Affaldstype	Afleveringssted
• Medicinrester	Leveres til godkendt modtager af farligt affald
• Kanyler	Leveres til godkendt modtager af farligt affald
• Landbrugsplast	Leveres til godkendt modtager, fx Østdeponi
• Udtjente maskiner og udstyr	Skrothandler

Afhentning af farligt affald, der ikke modtages på genbrugspladsen skal ske af godkendte transportører. Der kan findes link til Miljøstyrelsens liste på www.herning.dk/virksomheder

Registrering af affaldsproduktionen betragtes som BAT. Ejeren får derved mulighed for at skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen.

⁷ Affaldsbekendtgørelse nr. 224 af 07/03/2011

⁸ Bilag 1-1 i Regulativ for erhvervsaffald udstedt 1. juli 2010

⁹ § 39 stk. 5 i Affaldsbekendtgørelse nr. 224 af 07/03 2011

Herning Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet, opstartsmøde og afslutningsmøde med ansøger og dennes konsulent, supplerende oplysninger fra ansøger, udtalelse fra Herning Kommunes Naturgruppe, Grundvandsgruppe og Planafdeling. samt Herning Kommunes registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Herning Kommunes opfattelse at:

- udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier,
- driften kan ske uden væsentlige gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- husdyrbruget drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)
- der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder udvidelsen afskæringskriterierne. Derfor meddeler Herning Kommune miljøgodkendelse til husdyrbruget på en række vilkår. I det følgende uddybes den samlede vurdering af det ansøgte.

Undersøgte alternativer

Forudsætningerne for den ansøgte udvidelse er at skabe en rentabel produktion på bedriften. Grundlaget herfor er skabt gennem brug af gylleaftaler og opsigelse af forpagtningssaftale, således at jorden kommer i omdrift under Volsgård Avl og Opformering. En rentabel produktion anses ikke for realistisk ud i fremtiden uden udvidelse af dyreholdet. 0-alternativet er således ikke et reelt alternativ.

Hvis ikke der udvides på ejendommen på Damstrupvej 2, 6973 Ørnholm, vil der blive behov for det på ejendommen på Skjernvej 228, 6973 Ørnholm, pga. stor efterspørgsel på avlspoltene. Men på Skjernvej 228 er der kortere til nærmeste nabobeboelse, og der ligger natur tættere på ejendommen. Derfor har ansøger valgt at lave udvidelsen på Damstrupvej 2. Yderligere ved at udvide, kan man skabe nogle mere rationelle arbejdsgange pga. stordriftsfordele.

Udgangspunktet for udvidelsen er at skabe en rentabel produktion på bedriften, flere arbejdspladser, afsætning af avlsdyr til flere soholdere, som efterspørger dyrene. Hvis den nuværende produktion bibeholdes, vil det hindre vækst i antal arbejdspladser både på ejendommen, men også hos købere af polte.

Der er sket tilpasning af projektet ift. den oprindelige ansøgning, hvor den nye stald er trukket længere mod sydøst, således at den nu er placeret helt udenfor skovbyggelinien og ansøger tilvælger støjdæmpende loftsbeklædning i den nye stald. Samtidig er det valgt at leje opbevaringskapacitet i gyllebeholdere beliggende i nærheden af udbringningsarealerne, frem for oprindeligt at etablere en ny gyllebeholder på ejendommen. Derudover er de vejledende emissionsgrænseværdier for henholdsvis ammoniak og fosfor blevet opfyldt ved at lave gyllekøling, udskiftning af staldsystem i eksisterende stalde og overdækning af gyllebeholderen på ejendommen.

Der er i forbindelse med foroffentlighedsfasen indkommet alternative forslag til placering af ny stald og der er afholdt møde mellem nabo + dennes advokat og ansøger + dennes landbrugskonsulent.

Alternativ 1:

Ansøger opfordres til at flytte placeringen af den påtænkte svinestald, således at stalden opføres vinkelret på den svinestald, der sidst er opført, og således at den påtænkte svinestald opføres øst for ansøgers gårdsplads og stuehus. En sådan placering vil samtidig have den fordel, at der ikke skal føres ny vej bag om gården, men at en ny vej kan føres foran ansøgers gård. Da Torstedvej er asfalteret, og da Damstrupvej er asfalteret fra Torstedvej og netop til Damstrupvej 2, ansøgers ejendom, vil denne alternative vejfø-

ring samtidig være mindre vedligeholdelseskrævende. Ansøger vil efter behov også kunne anvende sin markvej fra ejendommen til Torstedvej. En ændret placering vil desuden ikke kræve påfyldning af jord eller flyveaske.

Nærheden for den påtænkte svinestald til ansøgers stuehus vil ikke være anderledes end nærheden til den gamle/oprindelige svinestald på ejendommen, og vil derfor ikke øge ansøgers gener af sin egen, øgede svineproduktion.

Argument fra ansøger: Denne placering blev drøftet mht. flere forhold og faktorer. Der ligger i dag en vandboring, som skal lukkes, hvis stalden skal placeres vinkelret på den eksisterende stald. Gyllebeholderen skal evt. flyttes.

Der vil blive en lang forbindelsesgang, hvorigennem dyrene skal flyttes mellem de eksisterende staldafsnit og de nye. Dette vil give en dårlig intern logistik og management. Det nye udleveringsrum mod øst vil skulle fjernes igen. Yderligere vil det blive problematisk at køre til den eksisterende foderlade med store lastbiler og landbrugs-køretøjer. Det eksisterende fodringsanlæg, vil ikke kunne anvendes i den nye stald på denne placering, da rørstrengene vil blive alt for lange bl.a. pga. den lange forbindelsesgang.

Det blev drøftet om den nye stald evt. kunne ligge på skrå mellem gyllebeholder og beplantning øst for ejendom. Her vil der blive den samme problematik med tilkørsel til foderlade.

Denne løsning vil ikke fjerne den eksisterende grusvej på nordsiden af den eksisterende stald, og der vil stadigvæk være tung trafik på denne eksisterende grusvej.

Yderligere vil den ansøgte placering af den nye stald betyde at dyregrupperne samles mest muligt på samme sted i anlægget: søer for sig, smågrise for sig og polte for sig. Dette vil give de mest rationelle arbejdsgange og logistik. Flyttes den nye stald over, som foreslået i alternativ 1, vil dyregrupperne blive spredt på ejendommen, hvilket er kommenteret foroven.

Denne alternative placering vil betyde at den nye stald vil komme til at ligge i kote 44-49, hvilket er væsentlig højere end den nuværende ønskede placering, som ligger i kote 40-44 ifølge GoogleEarth.

I øvrigt vil denne placering medføre at lyden fra fodring af søerne i den eksisterende stald med metalloft vil fortsætte, i det den eksisterende stald vil forblive ikke afskærmet.

Alternativ 2:

Ansøger ejer desuden ejendommen Skjernvej 228, hvortil der alternativt kunne søges om miljøgodkendelse.

Såfremt svinestalden i stedet opføres på denne ejendom vil ansøger kunne opnå en stor besparelse i transportomkostninger, idet transporten til biogas-anlægget vil være 21 km kortere pr. transport.

Hertil kommer, at ejendommen Skjernvej 228 er beliggende helt ud til hovedvej 11, og med meget gode tilkørselsforhold, hvorfor der kan spares anlæg af ny vej. Koterne er ens og der vil ikke være behov for påfyldning af jord.

Mine klienter er bekendt med, at der til denne ejendom er en nabo-bolig (aftægtsbolig for ansøgers forældre), men en ny svinestald kan opføres således, at der kun vil være marginale gener.

Til denne ejendom findes ikke sammenhængende skov, men et bredt læbælte.

Argument fra ansøger: Ejendommen på Skjernvej 228 har en utidssvarende drægtighedsstald, som ikke er lovlig efter 1. januar 2013. Denne ejendom ligger desuden meget tæt på en nabo uden landbrugspligt, og dennes placering er begrænsende for en egentlig udvidelse på denne ejendom. Derudover er der natur tæt på denne ejendom.

Da levering af gylle til biogas ikke længere indgår i ansøgningen, er der ingen fordel i kortere afstand til biogasanlægget længere.

Alternativ 3:

Ansøger er ejer af ejendommen Galtmosevej 2, hvortil ansøger allerede har fået miljøgodkendelse for opførelse af en svinestald.

Ansøger opfordres til at udnytte denne godkendelse.

Argument fra ansøger: Miljøgodkendelsen på Galtmosevej 2 indeholder kun slagtesvin. Det vil ikke være muligt at have et sohold inden for den nyeste miljøgodkendelse.

Herning Kommune vurderer, at de nødvendige alternativer er taget i betragtning og vurderer ikke det beskrevne alternativ som værende bedre end det ansøgte projekt.

Kommentarer ved høring til udvidelsen

Udkast til miljøgodkendelsen har været i høring i 6 uger fra den 4. juni 2012 til den 20. juli 2012. Der er den 11. juli 2012 indkommet bemærkninger fra Advokatfirmaet Johansen & Bliddal på vegne af Vibeke og Bruno Schmidt Madsen, Damstrupvej 1 Ørnhøj.

Indsigelsen fremgår af bilag 19.

Herning Kommune har følgende bemærkninger til indsigelsen:

Støjgener

Herning Kommune kan oplyse, at der ikke opsættes troldektplader i eksisterende stalde. Der foretages ingen bygningsændringer i disse stalde og derfor opsættes ikke troldektplader i disse stalde. Herning Kommune har stillet vilkår til støjbelastningen fra husdyrbruget. Hvis Herning Kommune vurderer, at støjniveauet overstiger det tilladte, så vil der jvf vilkår blive stillet krav om måling af støjen og udarbejdelse af handleplaner. Herning Kommune vurderer derfor, at der ikke er behov for yderligere vilkår.

Lugtgener

Herning Kommune kan ikke udelukke, at der opstår øgede lugtgener efter udvidelsen, men beregningerne viser, at geneafstanden til nabobeboelsen er overholdt. Beregningerne om lugtgeneafstand er foretaget i Husdyrgodkendelse.dk og forudsætningerne er antallet af dyr på stald – dvs stipladser, staldsystem og gennemsnitsvægt af grisene. Beregningerne foretages fra midtpunktet af de enkelte staldafsnit. Forudsætningerne for, at lugtberegningerne passer, er generel renholdelse, overbrusningsanlæg og hygiejne i stalene. Det er oplyst, at stalde med holddrift rengøres og desinficeres mellem hvert hold og stalde med kontinuert drift rengøres efter behov. I stalde med individuelt opstaldede dyr er der ingen overbrusning, mens der er overbrusning i alle øvrige stalde. Dette medvirker til styring af svinenes gødeadfærd og dermed renholdelse i stalene. Herning Kommune vurderer derfor, at der ikke opstår uacceptable lugtgener fra ejendommen.

Fluegener

Der er stillet vilkår til, at fluebekæmpelse skal følge retningslinierne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Der anvendes rovfluer på ejendommen til fluebekæmpelsen. Dette er i overensstemmelse med retningslinierne og Herning Kommune vurderer, at fluebekæmpelsen er tilfredsstillende.

Værditab

Spørgsmålet om værdiforringelse af naboejendommen indgår ikke i vurderingen af en ansøgning efter husdyrloven jvf afgørelser fra Natur og Miljøklagenævnet.

Nye vejføringer og øget trafik

Den nye vej vil blive etableret, så den kan klare den tunge trafik. Ejendommen ligger umiddelbart ud til Damstrupvej og derfor vil det ikke være hensigtsmæssigt, at al tung transport skal ledes via markvej fra Torstedvej til ejendommen.

Ansøger oplyser, at de oplyste antal afhentninger at døde dør dækker behovet uanset antallet af døde dyr. Dette er indgået i Herning Kommunes vurdering af transporterne. Placering af afhentningsstedet ved Damstrupvej er skjult af træer og ved overdækning med kadavercap vurderer Herning Kommune, at der ikke vil opstå uacceptable gener fra animalsk affald.

Terrænopbygning

Tilladelse til anvendelse af flyveaske reguleres ikke i Husdyrloven.

Naturbeskyttelse, fjorde, vandløb og moser

Herning Kommune har vurderet, at udvidelse af svinebruget på Damstrupvej ikke vil medføre øget ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning. Derfor stilles der ikke vilkår til etablering af bræmmer på markerne ved Galtmosen. Ammoniakform-

dampning fra anlægget er vurderet i afnittet om natur, og Herning Kommune vurderer, at en merbelastning på mindre end 1 kg N/ha og en samlet N- deposition fra anlægget på 1,5 – 2,2 kg N/ha ikke vil medføre en tilstandsændring på mosen.

Tilsyn

Herning Kommune kan oplyse, at generel lovgivning og vilkårene i godkendelsen vil blive kontrolleret på tilsynene.

Udtalelse fra andre myndigheder

Arealer i Ringkøbing-Skjern Kommune

Af de 209,22 ha udbringningsarealer ligger 26,08 ha i Ringkøbing Skjern Kommune.

Disse udbringningsarealer har derfor været sendt til vurdering i Ringkøbing-Skjern Kommune. De vilkår, som Ringkøbing Skjern ønsker at stille, vurderer Herning Kommune er omfattet af gældende lovgivning eller indarbejdet i nye vilkår.

Ringkøbing-Skjern Kommunes konklusion

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

Ansøgt arealdrift i Ringkøbing-Skjern Kommune kan godkendes, idet driften herunder afsætning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af § 7 beskyttede naturområder, Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Ringkøbing Fjord / Stadil Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Ringkøbing Fjord /Stadil Fjord), grundvand herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Endvidere er det vurderet, at arealdriften i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning. Det er endvidere vurderet, at den ansøgte arealdrift i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IVarter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Der anvendes den bedst tilgængelige teknik til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at den ansøgte drift af aftalearealet beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune kan tillades, idet det vurderes, at driften ikke vil påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Høringssvaret er udarbejdet inden husdyrbruget kunne dokumentere udvaskning mindre end planteavlensniveau. Derfor er udvaskningen i mindre i ansøgt drift end høringssvaret angiver. Derfor er vilkårene sat til planteavlensniveauet og ikke i forhold til den oprindelige ansøgning. Det betyder, at der er stillet vilkår om 16,1 % ekstra efterafgrøder i stedet for 2,1 %. Sædskiftet er ændret fra K4 til S2 og S4 og udvaskningen reduceres fra 82,9 kg N/ha til 75,9 kg N/ha. Herning Kommune vurderer således, at det ikke har været nødvendigt at foretage en fornyet høring, idet udvaskningen til grundvand og Ringkøbing Fjord reduceres.

Høringssvaret fra Ringkøbing-Skjern Kommune er vedlagt som bilag 17.

Aftalearealer

Ansøger benytter sig af 2 aftaler en tilknyttet Hardy Andersen, Skjernvej 210, 7500 Holstebro (50,67 ha – 70,12 DE) og en tilknyttet Mette & Morten B. Nielsen, Løgagervej 6, 7550 Sørvad (460,08 ha – 142,00 DE)

Arealerne tilhørende Skjernvej 210 er beliggende indenfor nitratfølsomme indvindingsområder og godkendes derfor efter § 16 samtidig med denne godkendelse. Arealerne tilhørende Løgagervej 6 er allerede godkendt efter § 12 til at modtage denne mængde gødning (154,0 DE, 15.814 kg N og 3.581 kg P). Vurderingerne af aftalearealerne er derfor foretaget i disse godkendelser og aftalearealerne vil dermed ikke indgå i vurderingen i denne § 12 godkendelse.

Vurderingsgrundlag

Miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Oplysninger fra ansøger og dennes landbrugskonsulent
- Besigtigelse af husdyrbruget, opstartsmøde og afslutningsmøde med ansøger og dennes landbrugskonsulent
- Herning Kommunes oplysninger om områdets natur- og miljøforhold
- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra husdyrbruget
- Målsætninger og retningslinjer fra Herning Kommuneplan 2009 - 2020

Ejendommens beliggenhed ift. omgivelserne

Anlæggets beliggenhed

Jf. § 20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening, eller væsentlige gener for omgivelserne, begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren.
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Husdyrbruget Udstrup på Damstrupvej 2, 6973 Ørnholm ligger ifølge Herning Kommuneplan 2009 – 2020 i primært landbrugsområde.

Produktionsanlægget ligger cirka 3 km vest for Ørnholm, der er nærmeste byzone. Se bilag 7. Omkring ejendommen ligger spredt landbrugsbebyggelse og mange af markarealerne er gennemskåret af læhegn. Selve ejendommen er omgivet af læhegn mod vest samt delvist mod øst. Efter etablering af ny stald etableres grusvej på nordsiden af den nye staldbygning. På nordsiden af denne grusvej vil der blive en skråning, hvorpå der vil blive plantet et læhegn for at afskærme anlægget og dette vil medføre at udsynet til anlægget fra den nordlige side vil blive begrænset.

Den nye stald bygges i tæt forbindelse med ejendommens eksisterende staldanlæg på den nordlige side af staldanlægget væk fra den største offentlige vej – Torstedvej. Den nye staldbygning falder visuelt sammen med det samlede staldanlæg og vil ift. Torstedvej ligge gemt bag eksisterende stalde samt beplantning ved stuehuset. Se bilag 4.

Herning Kommune vurderer, at det samlede bygningsanlæg - efter udbygningen – vil fremstå som en driftmæssig enhed. Herning Kommune vurderer endvidere, at udvidelsen er erhvervsmæssig nødvendig jf. ansøgers beskrivelse af alternativer. Der kræves således ikke tilladelse efter § 22 i husdyrloven.

Der er desuden søgt om tilladelse til anlæggelse af en vaskeplads umiddelbart syd for det nye staldanlæg. For placering af staldbygninger, gyllebeholder m.m. se bilag 1.

Herning Kommune vurderer, at afstandskrav jf. husdyrlovens § 6 og § 8 er overholdt.

Landskabsvurdering/varetagelse af de landskabelige værdier

Eksisterende anlæg

Ejendommen består af et stuehus og 2 staldbygninger placeret nord for stuehuset i et terræn, der skræner mod nord. Længdeaksen i bygningerne følger terrænkurvernes længderetning. Den mindste af staldbygningerne måler ca. 16 x 100 m, den største og nordligst placerede ca. 30 x 115. Alle bygninger fremstår med røde teglfacader og tagbeklædning i grå eternit. Imellem de 2 stalde står en høj silo og sydøst for er placeret en overdækket gylletank med en diameter på ca. 30 m. Kiphøjder og toppunkt på gylletanken anslås til at være 6-8 m.

Det samlede anlæg ligger overvejende frit af beplantning, dog er der mindre beplantningspartier med høje træer øst og vest for stuehuset samt læhegn langs Damstrupvej i en distance af ca. 400 m. Fra Damstrupvej nord for ejendommen er der frit udsyn til bygningerne, derudover er ejendommen kun lidt synlig fra offentlig vej pga. beplantning og terræn.

Ansøgt udvidelse

Ansøger ønsker at udvide bedriften med en staldbygning på ca. 30 x 130 m og med kiphøjde på 6,4 m. Facaderne vil fremstå som eksisterende bygninger i rød tegl og taget i grå eternit. Bygningen placeres umiddelbart nord for og parallelt med den eksisterende stald, dog forskudt, således at gavlen er en anelse trukket tilbage i forhold til den eksisterende stald, men i flugt med vestgavlen på den sydligste stald. Bygningen placeres så kiphøjder er i niveau med de eksisterende stalde, hvilket betyder, at der pga. terrænhældningen mod nord skal opbygges et plateau til den nye stald. Iflg. Herning Kommunes kurvekort er der et fald på op til 3 m. fra bygningens sydlige til dens nordlige facade, og terrænopbygningen vil dermed blive betragtelig. Ansøger har foreslået at etablere et læhegn langs bygningens nordlige facade for at skærme for indkig.

Landskabelige forhold

Ejendommen er beliggende indenfor udpegningerne større sammenhængende uforstyrret landskab og nationalt geologisk interesseområde. Ca. 300 m øst for er et større område udpeget som særligt værdifuldt landskab. Indenfor udpegningen større sammenhængende uforstyrret landskab er der fokus på at friholde det udpegede område for tekniske anlæg, der forstyrrer landskabsbilledet. Landbrugsbyggeri regnes ikke som teknisk anlæg, men kan dog have en visuelt negativ påvirkning på landskabsoplevelsen. I dette tilfælde vurderes det, at den ønskede staldbygning ikke medfører en væsentlig ændret påvirkning på landskabet, da den i størrelse, placering og materialevalg svarer til det eksisterende byggeri. Udpegningen nationalt geologisk interesseområde er baseret på det særlige landskabstræk, som Skovbjerg Bakkeø udgør. Byggeriet ligger indenfor den del af udpegningen, hvor de landskabelige træk bør fremstå tydeligt, dvs. man ønsker at bevare indkigs og – udsigtsmuligheder, så landskabsdannelsen kan opleves. Man accepterer dog en vis tilplantning. I dette tilfælde vurderes det, at den nye stald ikke vil medføre en væsentlig ændret oplevelse af landskabsdannelsen og de geologiske formationer. Den nye staldbygning vil formentlig være synlig fra det område, der er udpeget som særlig værdifuldt landskab indtil den foreslåede beplantning er vokset til samt om vinteren. Som ovenfor vurderes bygningen dog ikke at medføre en væsentlig ændring i påvirkningen af landskabet og landskabsoplevelsen.

Herning Kommune vurderer endvidere, at afstandskrav jf. husdyrlovens § 6 og § 8 er overholdt.

Naboforhold

Lugt

Lugtgener fra anlæg

I Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E^{15} pr. m^3 luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E^{15} pr. m^3 luft ikke overskrides i mere end 1 % af tiden – svarende til cirka 7 timer i alt om måneden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 DE. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Nærmeste nabo er Damstrupvej 1 som er beliggende ca. 245 m fra nærmeste staldafsnit med udvidelse (ny drægtighedsstald). Jf. lovens § 6 må der ikke udvides indenfor 50 m af alle nabobeboelser hvilket dermed er overholdt. Da denne nabo er uden landbrugspligt er lugtgeneberegningen også udført i forhold til Damstrupvej 1.

Tabel over lugtgenegrænse for nabo, lokalplan, byzone, samlet bebyggelse.

LUGTGENEBEREGNING OMRÅDETYPE	BEREGNET GENEAFSTAND (M) UKORRIGERET	FAKTISK AFSTAND (M) FRA NÆRMESTE STALDMIDTPKT.
Byzone (Ørnvej)	835,56	2829
Samlet bebyggelse (Ørnvej)	630,11	2829
Enkelt bolig (Damstrupvej 1)	240,38*	317,57**

*korrigeret

**vægtet gennemsnitsafstand

Oplysningerne om den kumulative effekt skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzonen, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Da der ikke er andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen er der ikke nogen kumulativ effekt ift. beregningen af geneafstanden til nabo. Der er registeret 1 anden ejendom indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone, hvorfor der i beregning af geneafstanden hertil er indregnet kumulativ effekt. Beregningerne af lugtgeneafstanden fra det ansøgte projekt viser at lugtgenekriterierne for de tre områdetyper alle er overholdt viser at

Den korrigerede geneafstand er geneafstanden, hvor der er korrigeret for bl.a. vindretning og kumulation fra andre husdyrbrug > 75 DE. Den indeholder desuden en korrektion baseret på en bortscrening af staldafsnit, som er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Den vægtede gennemsnitsafstand er en beskrivelse af den reelle afstand mellem staldafsnittene og omboende. Den vægtede gennemsnitsafstand beregnes kun for de staldafsnit, som ikke er bortscrenet ved at ligge længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Konsekvensområdet for ejendommens lugtafgivelse er beregnet ud fra FMK modellen. For det ansøgte projekt er konsekvensområdet beregnet til 1.015 m. (Konsekvensområde = $1,6 * (Q)^{0,6}$, hvor Q = lugtemissionen [LE/s] = 46.868,03 LE/s)

Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af besætningen og nybyggeriet ikke vil medføre uacceptable øgede lugtgener for nabo-ejendomme, da nærmeste nabobeboelse, ligger 317,57 meter fra staldanlægget beregnet som vægtet gennemsnitsafstand, hvilket er udenfor den beregnede korrigerede geneafstand på 240,38 m. Endvidere ligger både nærmeste byzone og nærmeste samlede bebyggelse næsten 3 km væk og dermed udenfor geneafstanden. Det vurderes derfor, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende. Det må dog forventes, at beboelser indenfor konsekvensområdet på 1.015 m vil opleve øget lugt, idet lugtgeneafstanden øges ved det ansøgte projekt, men lugtgenerne er beregnet til at ligge under de fastlagte beskyttelsesniveauer for lugt.

Støj

I forbindelse med udvidelse af dyreholdet må det forventes at medføre mere støj, både fra dyrene og de medfølgende aktiviteter.

De væsentligste støjkloder vil være:

Støj fra ventilationsanlæg

Støj fra transporter

Støj fra kompressor

Støj fra stalde, særligt ved fodringstid

Følgende tiltag mod støjklender er vurderet til at have en positiv effekt:

- at der er valgt at loftsbeklædningen i den nye stald skal udføres af støjdæmpende troldekt plader
- at der indsættes støjsvage ventilatorer i ny stald
- at transporter primært vil foregå i dagtimerne.

Når udvidelsen er foretaget, kan der forekomme mere kørsel med foder, bortkørsel af gylle til eksterne lagre og flere leveringer/afhentning af dyr. Det vurderes at ejendommens faste anlæg ikke vil give anledning til en ekstra støjpåvirkning af omgivelserne med de førnævnte tiltag. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger efter nærmere definerede anvisninger.

Nærmeste fuglebeskyttelsesområde er Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord, der ligger cirka 14 ½ km fra staldanlægget, som også er nærmeste Ramsarområde. Området ligger vest for staldanlægget og dermed ikke i den fremherskende vindretning, på den baggrund samt den forholdsvis store afstand vurderer Herning Kommune, at udvidelsen af dyreholdet og de medførende aktiviteter ikke vil påvirke disse områder.

Herning Kommune vurderer, at afstanden til nærmeste naboejendom er så stor, at ejendommens ved overholdelse af de stillede vilkår (bl.a. støjdæmpende loftsbeklædning og ingen udslusning samt bortkørsel med gylle udenfor normal arbejdstid) og den beskrevne indretning og drift (støjsvage ventilatorer, aktiviteter planlægges indenfor normal arbejdstid) ikke vil give anledning til støjpåvirkning af omgivelserne, som vil medføre gener for de omkringboende. Derfor er det ikke fundet nødvendigt at kræve en støjmåling udført. Endvidere vurderer Herning Kommune, at udvidelsen af dyreholdet og de medførende aktiviteter ikke vil påvirke nærmeste fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde Stadil Fjord på grund af afstanden og at disse områder ikke ligger i vindretningen.

Støv

Det forventes ikke at transporter til og fra husdyrbruget samt indblæsning af foder vil give væsentlige støvproblemer, da afstanden til nærmeste nabo er omkring 245 meter fra nyt staldanlæg. Der etableres 2 nye fodersiloer og den eksisterende ligger mellem de eksisterende stalde og dermed > 300 m fra nabo. Der etableres ny grusvej nord om den nye stald som anvendes ved kørsel med gylle, foder og grise. Den nye grusvej er nærmere naboen end den eksisterende grusvej. Ingen transporter vil dog passere forbi nabobeboelsen på Damstrupvej 1 men vil foregå mod syd på Damstrupvej. For at sikre mod støvgener vil der blive lavet skråning og beplantning nord for den nye vej mellem naboen og vejen. Skulle der mod forventning opstå støvproblemer, vil Herning Kommune forbeholde sig rettigheden til at ændre dette med vilkår.

Herning Kommune vurderer, at det øgede antal transporter ikke vil give problemer med støv, på grund af udkørselsforhold fra ejendommen og placeringen af læhegn.

Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr.

Fluer

Fluer bekæmpes ved god staldhygiejne samt ved hjælp af rovfluer i stalden. I forbindelse med offentliggørelse af ansøgningen har nabo kommenteret, at der er problemer med fluer.

Der bliver i ansøgt drift overbrusningsanlæg i samtlige stalde bortset fra farestalde og løbe/kontrolstalde. Dette anses for BAT idet en god drift og styring af overbrusning af gødearealer kan medvirke til at kontrollere dyrenes gødeadfærd og dermed medvirke til at sikre, at husdyrgødningen hurtigt føres fra stald til lager. Herved mindskes både lugtgener og ammoniaktab, og muligheden for udklækning af fluelarver reduceres. Endvidere kan overbrusningsanlæg have en positiv effekt på mængden af støv i stalden. Desuden overdækkes gyllebeholderen hvilket også har en effekt på mængden af fluer.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

Rotter

Der er udlagt rottegift i kasser omkring alle ejendommens bygninger. Der er lavet aftale med ISS. Det tilsigtes i øvrigt at holde ejendommen ryddelig og fri for foderspild så tiltrækningen af og levevilkårene for rotter mindskes.

Hvis der konstateres rotter og andre skadedyr på ejendommen skal Herning Kommunes Borgerservice straks kontaktes. Endvidere kommer skadedyrskontrollen to gange om året.

Herning Kommune vurderer, at ejendommens forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr på ejendommen er tilstrækkelig.

Lys

Lys i staldene

Produktionen foregår i lukkede stalde, - deraf begrænsede gener fra lys. I vintermånederne er lyset i staldene tændt i 8 timer, jf. Husdyrloven.

Udendørslys

Der er en udendørs lampe ved udleveringsrampen. Denne tændes ved en bevægelsessensor. Derudover er der en lampe på gavlen af bygning 7, som tændes manuelt ved behov (levering af korn til korngraven).

Herning Kommune vurderer, at lyset i og udenfor staldafsnittene ikke vil give væsentlige problemer. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

Døde dyr

Animalsk affald opbevares under kadaverkappe (på hævet underlag). Derudover opbevares døde smågrise i kølecontainer, så der ikke opstår uhygiejniske forhold indtil afhentning af DAKA. Der afhentes døde dyr fra ejendommen hver 2. uge. Der går maksimalt 48 timer, fra dyrene er tilmeldt DAKA til de er afhentet.

Herning Kommune vurderer, at idet selvdøde og aflivede dyr overdækkes med fast overdækning indtil afhentning, opbevares på en skyggefuld afhentningsplads hævet over jorden og afhentningsstedet ligger i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej, bliver døde dyr opbevaret forsvarligt.

Olie og kemikalier

Der findes to olietanke, en til diesel og en til fyringsolie disse er begge placeret på fast gulv uden afløb. Der benyttes 2.400 liter dieselolie/år. Der anvendes i nudrift 25.000 liter fyringsolie på ejendommen som forventes reduceret pga. genanvendelse af varme fra gyllekølingsanlægget.

Kemikalierne opbevares på anden ejendom. Lægemedlerne opbevares i køleskab.

Herning Kommune vurderer, at der på ejendommen er taget de nødvendige forholdsregler til opbevaring af olie og kemikalier for at sikre mod forurening.

Transport

Ejendommen har tilkørselsforhold direkte til vej. Trafikken ledes derfor udenom nabo på Damstrupvej 1. Der er desuden etableret en intern markvej sydøst for gyllebeholderen, det gør, at mange gylletransporter foregår af denne vej og dermed ikke belaster naboer på Damstrupvej.

I den fremtidige produktion øges antallet af transportere fra cirka 467 til 819 transportere årligt. Det er primært antallet af transportere til bortkørsel af gylle til eksterne beholdere som øges, samt antallet af transportere med polte og smågrise. Afhentning af polte vil i gennemsnit i ansøgt drift blive afhentet 2-3 gange ugentligt mod 1-2 gange ugentligt i nudrift.

Mængden af gylle der opbevares på ejendommen er den samme som i nudrift og arealerne omkring ejendommen får samme mængde gylle som i nudrift. Dermed vil aktiviteter ifm. udbringning af denne mængde også være den samme som i nudrift. Den øgede mængde producerede gylle opbevares i eksterne beholdere på andre ejendomme. Det er muligt at planlægge denne kørsel da den ikke afhænger af markarbejdet. Bortkørsel af gylle til eksterne gyllebeholdere vil ikke komme til at ske ad Damstrupvej forbi nr. 1.

Der henstilles til, at al transport skal foregå indenfor almindelig arbejdstid for at mindske gener. Sæsonbetonet arbejde kan forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Herning Kommune vurderer, at på trods af den store stigning i antallet af gylletransportere, vil det ikke give store væsentlige gener for naboer, da transporten så vidt muligt planlægges mod syd af Damstrupvej.

Samlet vurderer Herning Kommune, at husdyrbrugets lugt-, støj-, støv-, og lyspåvirkning af omgivelserne ikke vil medføre væsentlige gener for naboerne. Endvidere vurderes det, at husdyrbrugets flue- og skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Husdyrbruget skal overholde Herning Kommunes affaldsregulativ. Herudover vurderes det, at det øgede antal af transportere som følge af udvidelsen ikke er af et omfang, der med de stillede vilkår vil indebære væsentlige gener for omkringboende.

Påvirkning af jord

Gylle

På ejendommen pumpes gyllen op af gyllebeholderne via gyllevogn med påmonteret pumpe og returløb.

Herning Kommune vurderer, at en gyllevogn med påmonteret pumpe og returløb vil medføre tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning. For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der vilkår om, at al håndtering af gylle skal foregå under opsyn. Samtidig skal håndteringen af gyllen foregå på en sådan måde, at eventuelle gener begrænses.

Gyllebeholder

Ansøger oplyser, at der for gyllebeholderen er tale om:

- stabil gyllebeholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- at gyllebeholderen tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- at gyllebeholderens bund og vægge er tæt og beskyttet mod tæring
- at der ikke er monteret spjæld på gyllebeholder
- at alt overpumpes via neddykket rør
- at gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- at gyllebeholder er med fast overdækning
- at gyllebeholderen kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen

Brændstof

Når traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof m.m., er der stor risiko for spild på jorden. Derfor har Herning Kommune stillet vilkår om, at påfyldningspladser skal være udformet, så der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Herring Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår vil være tilstrækkelige til at forhindre spild og sikre jord og grundvand mod forurening.

Påvirkning af grundvand

Grundvand

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer, der er nævnt i bilag 3 i Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse.

I Herring Kommune vurderes der konkret på udvaskningsberegninger på arealer der ligger i nitratfølsomt indsatsplanområde, nitratfølsomt indvindingsopland (NFI) samt nitratfølsomt område med særlige drikkevandsinteresser. Derudover foretages der en konkret vurdering af nitratudvaskningen hvis udbringningsarealerne ligger indenfor en afstand af 300 meter fra fælles vandindvindingsboringer samt i indsatsplanområder.

NFI, udpegninger

De vestligste og nordligste arealer i alt 70,62 ha ligger i områder med nitratfølsomt indvindingsopland og i område med særlige drikkevandsinteresser (se bilag 8), men udenfor indsatsplanområde. De øvrige arealer udenfor nitratfølsomt indvindingsopland, nitratfølsomt indsatsplanområde og udenfor område med særlige drikkevandsinteresser. For udbringningsarealer i områder med drikkevandsinteresser, vurderes de generelle landbrugs-regler at være tilstrækkelige til at sikre grundvandet i disse områder.

Arealer beliggende indenfor nitratfølsomt indvindingsområde:

På arealerne 8-0, 10-0, 11-0, 12-0, 13-0, 14-0, 15-0, 15-1, 16-0, 17-0, 19-0, 20-0, 73-0, 74-1, 75-0, 79-0 og 170-0 er der i ansøgt drift beregnet en udvaskning af nitrat på 53 mg/l, hvilket er en reduktion på 5 mg/l ift. nudrift. På areal 8-1 er udvaskningen af nitrat på 52 mg/l hvilket også er en reduktion på 5 mg/l ift. nudrift. På arealerne 69-0 og 70-0 er udvaskningen af nitrat på 44 mg/l og der er tale om en reduktion på 1 mg/l ift. nudrift.

For at opfylde husdyrbekendtgørelsens beskyttelseskrav for grundvand er der anvendt ekstra efterafgrøder på hele arealet, for på den måde at få en reduktion af udvaskningen af nitrat da den er > 50 mg/l. Ansøger har valgt at benytte 16,10 % ekstra efterafgrøder, som også er et valgt virkemiddel til overholdelse af beskyttelsesniveauet ift. habitatområder i Ringkøbing og Nissum Fjorde.

Indsatsområde Vind og/eller Sørvad:

Arealerne 8-0, 8-1, 10-0, 11-0, 12-0, 13-0, 14-0, 15-0, 16-0, 17-0, 19-0 og 20-0 ligger alle helt eller delvist i et nitratfølsomt område inden for indsatsområde Vind og/eller Sørvad.

De resterende arealer ved Skjernvej 228 og de arealer, der ligger på Damstrupvej/Galtmosevej ligger ikke inden for indsatsområder. For disse arealer er der beregnet en udvaskning af nitrat fra rodzonen på henholdsvis 44 og 53 mg/l.

Der er lavet udkast til indsatsplaner for de to vandværker, men disse er endnu ikke vedtaget. Den lokale geologi er gennemgået detaljeret i indsatsplanernes rapporter. I indsatsplanerne lægger kommunen op til, at udvaskningen fra rodzonen ikke må være over 50 mg/l.

Kortet viser udelukkende de lokaliteter, der ligger i indsatsområder. De nitratfølsomme indvindingsområder er markeret med tern. Arealer med rød rand er indsatsplanområder -mod vest Vind Vandværk og mod øst Sørvad Vandværk.

Vurdering

Herning Kommune kan acceptere en udvaskning af nitrat fra rodzonen til grundvandet på 53 mg/l på arealerne 8-0, 10-0, 11-0, 12-0, 13-0, 14-0, 15-0, 16-0, 17-0, 19-0 og 20-0, da indsatsplanerne endnu ikke er vedtaget.

Herning Kommune kan acceptere en udvaskning af nitrat fra rodzonen til grundvandet på 52 mg/l på arealet 8-1.

Herning Kommune vurderer, at grundvandet er tilstrækkeligt beskyttet mod nitratudvaskning ved anvendelsen af de 16,10 % ekstra efterafgrøder samt de generelle landbrugsregler.

Herning Kommune accepterer den beregnede udvaskning af nitrat fra rodzonen til grundvandet (44-53 mg/l) på arealerne beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder, da kommunen vurderer at udvaskningen af nitrat fra rodzonen til grundvandet dermed bliver tilpas lav.

Herning Kommune vurderer, at grundvandet ved de øvrige arealer er tilstrækkeligt beskyttet mod nitratudvaskning ved de generelle landbrugsregler, da arealerne er beliggende udenfor området med udarbejdet indsatsplan samt udenfor udpegede områder med nitratfølsomt indvindingsopland og nitratfølsomt indsatsplanområde.

Herning Kommune vurderer, at det husdyrbekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre mod nitratudvaskning til grundvandet.

Der gøres opmærksom på at der er en 5 meter sprøjte- og gødningsfri zone omkring markvandsboringer, havevandsboringer og private drikkevandsboringer. Tilsvarende er der en 25 meter sprøjte-dyrknings- og gødningsfri zone omkring vandværksboringer (almen vandforsyning).

Der er ikke registeret boringer på ejendommens arealer. Nær ejendommens arealer er der følgende boringer

- Ca. 10 m fra areal nr.84-0 ligger ejendommens markvandsboring, DGU-nr. 73.755.
- Ca. 12 m fra areal 170-0 ligger en eksisterende drikkevandsboring med DGU-nr. 73.159.
- Ca. 5 m fra areal 71-0 ligger markvandsboring DGU-nr. 73659

Der forudsættes holdt en 5 m sprøjte- og gødningsfri zone omkring disse vandboringer fremgår dog af GEUS optegnelser som sløjfet i forbindelse med ejendommens overgang til byvand.

Påvirkning af overfladevand

Overfladevand

Plantevæksten i fjorde, indre farvande og søer er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende fjorde m.v. For store tilførsler medfører typisk en forringet miljøtilstand i disse vandområder.

I fjorde og indre farvande kan både kvælstof og fosfor – i varierende grad – virke begrænsende for plantevæksten, mens plantevæksten i søer typisk er begrænset af fosfortilførslen.

I vandløb har diffus næringsstofftilførsel typisk mindre betydning for miljøtilstanden, da andre faktorer har større betydning herfor. Erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløb, vil kunne forringe miljøtilstanden i de pågældende vandløb, mens de næringsstoffer, som et vandløb derved fører med sig, vil kunne forringe miljøtilstanden i nedstrømsliggende søer, fjorde og indre farvande.

Indhold af næringsstoffer i husdyrgødning

Indholdet af næringsstoffer i husdyrgødning har stor betydning for tabet af ammoniak, nitrat og fosfor til omgivelserne. I ansøgningen er indholdet af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning beregnet på grundlag af normal for næringsstof i husdyrgødning, udarbejdet af Danmarks JordbrugsForskning. Det er på det grundlag, Herning Kommune vurderer, om overfladevandet påvirkes.

Referencesædskiftet

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. IT-systemet fastlægger et referencesædskifte for alle husdyrbrugets arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs pr. 1. januar 2007. For hver mark skal desuden aktivt vælges et sædskifte. Da der for udvidelsen på ejendommen er valgt samme sædskifte, et S4/S2-sædskifte, som referencesædskiftet på alle marker stilles ingen krav til sædskiftet i miljøgodkendelsen.

Anlæggets påvirkning af overfladevand

Jævnfør husdyrloven og husdyrgødningsbekendtgørelsen skal kommunen vurdere om ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening fra anlægget til miljøet. Derfor skal der vurderes på spildevand, vaskepladser, udledning af tagvand og vand fra befæstede arealer, samt sanitært spildevand, for at forebygge forurening med gylle, sanitært spildevand og forurenende stoffer såsom pesticidrester mm.

Spildevand

Fra staldanlægget føres alt spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende samt vandspild til gyllebeholder. Gyllebeholderen ligger > 100 m fra nærmeste vandløb og udenfor risikoområdet (Dvs. at der ikke er mere end 6 graders fald mod vandløbet.). Derfor er der intet krav om gyllevold/ alarmsystem på gyllebeholderen. Opbevaringskapaciteten af gylle mm. for ejendommen er efter udvidelsen på 9,0 måneder. Hermed er Husdyrbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt. 58 % af husdyrgyllen opbevares på andre ejendomme (se bilag 16). Derfor har Herning Kommune stillet vilkår om at der kun kan opbevares 42 % på ejendommen.

Ved staldanlægget etableres en vaskeplads. Vaskepladsen laves som et befæstet areal med afløb til gyllebeholderen. Ved vask af maskiner kan der være olie og andre forurenende stoffer, som vaskes af maskinen. På bedriften vaskes der mindre end 5 landbrugsmaskiner (fuldfodervogne, sprøjteudstyr/maskiner, traktorer mm.) om måneden, derfor har Herning Kommune ikke stillet vilkår om olieudskiller efter gældende spildevandsnormer.

Fra staldanlægget er der afledning af sanitært spildevand til godkendt trikstank. Fra stuehuset løber alt sanitært spildevand i samme trikstank. Se bilag 2.

I nu drift ledes alt tagvand fra de eksisterende staldafsnit direkte til dræn. Tagvand fra nye bygninger skal i ansøgt drift ledes til faskine/nedsivning. Tag- og overfladevand uden rester af husdyrgødning, der ansøges udledt/nedsivet, er ikke indeholdt i denne godkendelse og derfor skal der søges særskilt tilladelse inden byggeriet igangsættes. Der gøres derfor opmærksom på at der skal søges særskilt tilladelse til afledning/nedsivning af tag og overfladevand ved Herning Kommune

Der forekommer ikke overfladevand fra befæstede arealer på ejendommen.

Herning Kommune vurderer, at afledning af vaskevand og spildevand fra staldanlægget, samt afledning af sanitært spildevand sker efter gældende regler. Gyllebeholderen ligger mere end 100 meter fra nærmeste vandløb, hvorfor det vurderes ikke at have en øget risiko for forurening af overfladevand fra denne.

Søer

I Herning Kommune er der 2 Lobelie søer beskyttet efter § 7. Det er Sunds Sø og Søby Sø. Sunds Sø er beliggende nord-nordøst for Herning By ved byen Sunds og er ifølge Herning Kommuneplan 2009-2020 målsat som et naturvidenskabeligt interesseområde (A1), et badeområde (A2) og et område med naturligt og alsidigt plante og dyreliv (B). mens Søby Sø er beliggende syd for Herning By og ifølge Herning Kommuneplan 2009-2020 er målsat som et naturvidenskabeligt interesseområde (A1) og et badeområde (A2). Gødstrup Sø ligger nordvest for Herning By og er ifølge Herning Kommuneplan 2009-2020 målsat som et område med naturligt og alsidigt plante og dyreliv (B),

Ingen af udbringningsarealerne ligger i opland til Sunds Sø, Gødstrup Sø eller Søby Sø.

Herudover fremgår det af nedenstående tabel, hvilke marker, der ligger i nærheden af andre § 3-beskyttede søer. For beliggenhed af søer se bilag 12.

Mark nr.	Afstand fra mark til sø
87-0	25 meter
155-0	15 meter

Ansøger oplyser, at der ikke udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til søer eller lignende. Ansøger oplyser ligeledes, at der som minimum holdes 2 meter sprøjte, gødsknings- og dyrkningsfri bræmmer til søerne i eller langs med udbringningsarealerne.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrholdet på ejendommen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af relevante søer, idet der er minimum 15 m til nærmeste sø fra et udbringningsareal. Derudover skråner ingen af udbringningsarealerne ned mod søerne (bilag 9). Pga. den store afstand er det vurderet, at der ikke er risiko for erosion af udbragt husdyrgødning fra udbringningsarealet, og det er ikke fundet nødvendigt at sætte skærpende krav f.eks. i form af yderligere bræmmer.

Hvis Herning Kommune konstaterer påvirkning af bilag IV arter som følge af markdriften, kan kommunen efterfølgende stille krav om bræmmer, hvis det vurderes nødvendigt for at beskytte dem.

Vandløb

Det fremgår af nedenstående tabel, hvilke marker i Herning Kommune der er vandløbsnære. For beliggenhed af vandløb se bilag 14.

MARK NR.	VANDLØBSNAVN, STRÆKNING	MÅLSÆTNING	MÅLSÆTNING 2005	AFVANDER TIL
81-0	Madum Å	C	Ikke opfyldt	Madum Å opland - Ringkøbing Fjord
80-0	Madum Å	C	Ikke opfyldt	Madum Å opland - Ringkøbing Fjord
69-0	Madum Å	C	Ikke opfyldt	Madum Å opland - Ringkøbing Fjord
157-0	Spåbæk	B1	Ikke opfyldt	Tim Å opland - Ringkøbing Fjord
8-1	Lundbæk	A	opfyldt	Stor Å opland - Nissum Fjord

Jævnfør Herning Kommuneplan 2009-2020 må vandløb ikke anvendes til formål, der hindrer fastholdelse eller opnåelse af de fastsatte målsætninger. Indtil vandplanerne i Herning Kommune træder i kraft gælder dog gældende bekendtgørelser samt retningslinjerne for vandløb mm. i Regionsplan 2005 for Ringkøbing Amt.

Ovenstående vandløb afvander til henholdsvis Stor Å, Madum Å, Tim Å. Stor Å er i hovedløbet A-målsat med målopfyldelse i 2005. Madum Å er længere nedstrøms i hovedløbet B2 og B3 målsat og flere steder er der målopfyldelse. Tim Å er i hovedløbet B2 og B3 målsat og der er i 2005 ikke målopfyldelse. Målsætningen er jævnfør Regionplan 2005.

Ansøger oplyser, at der ikke udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lignende. Ansøger oplyser ligeledes, at der som minimum holdes 2 meter sprøjte-, gødsknings- og dyrkningsfri bræmmer til vandløbene langs udbringningsarealerne.

Jf Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. § 26 stk 3 må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant. Udbringningsarealerne skrånede på intet sted ned mod vandløbene (bilag 9).

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrholdet på ejendommen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af relevante vandløb, idet de er beskyttet af de sprøjte-, gødsknings- og dyrkningsfri 2 meter bræmmer. Derudover skrånede ingen af udbringningsarealerne ned mod vandløbene.

Der er kommunens vurdering, at landbrugsdrift, herunder udspredding af gylle i sædvanligt omfang og efter gældende regler på de vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i de aktuelle vandløb. Sekundære effekter som eksempelvis øget udvaskning af næringsalte vurderes ikke at have betydning for vandløbsmiljøet, idet næringsaltene transporteres videre til hav- og fjordområderne. Den ansøgte, fremtidige drift på ejendommen, og på bedriftens udbringningsarealer, vurderes ikke være i modstrid med regionplan/kommuneplanens vandløbsmålsætninger og naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper.

Nitrat

Kvælstofudvaskning

Ud fra forskellige arealers forskellige evne til at reducere nitrat på det udvaskede kvælstofs vej fra marker til sårbare Natura 2000-vandområder, har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der ikke vurderes at ske mere end en 75 %-reduktion. Disse områder er – afhængigt af reduktionsevne – kategoriseret i de såkaldte nitratklasser 1, 2 og 3.

For udbringningsarealer beliggende i områder med nitratklasse 1-3 skal der, i henhold til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, være et lavere husdyrtryk, end de generelle harmoniregler giver mulighed for – eller anvendes bestemte virkemidler, som mindsker kvælstoftabet.

Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasse 1-3. Afhængig af udbringningsarealernes placering, vil der på ejendomsniveau blive beregnet et samlet krav til hele husdyrbruget. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for hvor stor en del af kvælstoffet, der bliver tilbageholdt i jorden og derved ikke kommer ud i de danske farvande.

Ejendommen ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord. Den sydlige andel af udbringningsarealerne (154,60 ha) ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord og de nordlige udbringningsarealer (54,62 ha) ligger i oplandet til Nissum Fjord, DMU-delopland Felsted Kog.

Alle udbringningsarealerne ligger udenfor nitratklasse 1-3, derfor er arealerne robuste. Robustheden vurderes ud fra, at arealerne ligger i et opland til et Natura 2000-område, der er meget sårbart overfor kvælstofudvaskning, men mellem 76-100 % af kvælstoffet tilbageholdes jf. sårbarhedskortet og reduktionskortet udarbejdet af Miljøstyrelsen i forbindelse med udpegningen af nitratklasserne (kilde: Danmarks Miljøportal).

Det vil sige, at det er vurderet, at recipienten (primært det marine miljø) godt nok er meget sårbart i forhold til nitratudledning, men da reduktionspotentialet er højt (reduktion af nitrat til frit atmosfærisk kvælstof) mellem marken og recipienten udvaskes potentielt kun en lille andel af det udbragte kvælstof på arealerne til recipienten. Det er derfor vurderet, at de generelle harmoniregler er tilstrækkelige i forhold til kravene for overfladevand, og der er ikke krav om yderligere vilkår.

Beregning af nitratudvaskning

Dyretryk

Ifølge IT-ansøgning er DReel 1,40 DE/ha, og DEmaks ligeledes på 1,40 DE/ha. Da DReel er lig med DEmax, er husdyrlovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat-overfladevand overholdt.

Beregning af udvaskning af N via Farm-N

Udvaskningen af nitrat er i Farm-N beregnet til hhv. 84,8 kg N/ha uden virkemidler og 75,9 kg N/ha med virkemidler i ansøgt drift. Da kg Nreel er mindre end kg Nmax, er husdyrlovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat-overfladevand overholdt.

Dyretrykket i oplandet til Nissum Fjord, delopland Felsted Kog har siden 2007 været svagt stigende (sammenligning mellem 2007 og 2011). Dyretrykket i oplandet til Ringkøbing Fjord har også siden 2007 været tydeligt stigende. For at kunne udvide dyreholdet, er det et krav ift. natura 2000 områder Nissum Fjord(Felsted Kog) og Ringkøbing Fjord, at udvaskning fra udbringningsarealerne ikke må overskride værdien fra et plantebrug¹⁰ (se uddybning i nedenstående afsnit "påvirkning af natura 2000 vandområder).

Der er, ud fra vejledningen fra Miljøstyrelsen, foretaget en Farm-N beregning, hvor husdyrgødning samt alle virkemidler er fjernet i ansøgt drift. Sædskiftet er angivet til et plantebrug-sædskifte med 10 % efterafgrøder (S1 og S3) i ansøgningskema nr. 36912 vedlagt ansøgningen som pdf.

Beregningen viser, at udvaskning fra arealerne uden virkemidler svarende til et plantebrugsniveau er på 76,2 kg N/ha. For at kunne overholde dette, har ansøger valgt at anvende 16,10 % ekstra efterafgrøder som virkemiddel, hvorved udvaskningen er nedbragt til 75,9 kg N/ha, og derved overholder udvaskningsniveauet svarende til et plantebrug. Der er stillet vilkår om anvendelsen af 16,10 % ekstra efterafgrøder.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrholdet på ejendommen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af relevante marine recipienter, idet alle arealerne ligger udenfor nitrat klasse 1-3 og dermed er robuste. Endvidere viser beregningerne, at beskyttelsesniveauet for nitrat til natura 2000 områder ift. overfladevand er overholdt.

¹⁰ Miljøstyrelsen, WIKI vejledningen(<http://www2.mst.dk/wiki/husdyrvejledning.default.aspx>), Nitrat (overfladevand).

Fosfor

Fosforoverskud

I henhold til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der vurderes at være størst risiko for tab af fosfor til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor.

Disse områder udgøres af lerjorde samt af lavbundsjord, der ikke har et højt indhold af jern – svarende til lavbundsjord, der er kategoriseret i de såkaldte okkerklasser 2, 3 og 4.

For dræned eller grøftede udbringningsarealer beliggende på ovenstående lavbundsjord (benævnes fosforklasse II) – samt for udbringningsarealer, der er drænet lerjord med et relativt højt fosfortal¹¹ (benævnes fosforklasse I eller III, afhængig af fosfortal) – skal fosforoverskuddet holdes under bestemte niveauer. Dette indebærer bl.a., at fosforoverskuddet – uanset fosfortal – ikke må øges inden for arealer omfattet af fosforklasse II, eller at der skal være balance mellem den tilførte fosformængde og den fosformængde, som optages af og fjernes med afgrøderne.

Alle udbringnings- og aftalearealerne ligger i opland til Nissum fjord og, Ringkøbing Fjord, der er Natura 2000-område overbelastet med fosfor. Tilførslen af fosfor fra marker til overfladevand sker hovedsagelig ved udvaskning via dræn, overfladisk afstrømning, direkte grundvandsafstrømning og sand/jordfygning.

Fosforklasser

10,96 ha fordelt på 10 forskellige udbringningsarealer ligger på drænet lavbund, der ligger uden for okkerklasse 1 og er dermed i fosforklasse II (bilag 9). Da disse er dræned eller grøftede stilles der krav om fosforoverskuddet på arealerne ikke må øges. Ingen af udbringningsarealer er beliggende på jordtyper der er klassificeret som lerjord (JB 5- JB 10) med fosfortal over 4 og der er dermed ikke arealer der er omfattet af fosforklasse I eller III. Ligeledes hælder ingen af arealerne over 6 grader mod vandløb og søer. Desuden er 2 øvrige arealer beliggende på lavbundsområder (157-0 og 8-1), men disse 2 arealer er ikke dræned eller grøftede (oplyst ved erklæring fra ansøger), hvorfor der ikke er krav til fosforoverskuddet på arealerne udover harmonireglerne.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift samt oplysninger om det ansøgte udbringningsareal, kan det beregnes om beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt.

Fosforoverskuddet er beregnet ud fra det aktuelle standardsædskifte og den deraf beregnede normoptagelse af fosfor og tilførslen af fosfor fra husdyrgødning og anden organisk gødning. Der udbringes i ansøgt drift 32,8 kg P/ha pr. år, mens der fraføres 21,3 kg P/ha pr. år. Det giver et gennemsnitligt fosforoverskud på alle udbringningsarealer på 11,4 kg P/ha pr. år. Endvidere viser beregningerne, at det maksimalt tilladte fosforoverskud pr. ha er beregnet til 11,5 kg P/ha/år. Derved er beskyttelsesniveauet for fosfor overholdt og der skal ikke ske en yderligere reduktion.

Okkerklasse

Mark 69-0, 70-0, 77-0, 81-0, 80-0, 157-0, 150-0 og 151-1 ligger i lavbundsareal, okkerklasse 1, 2 eller 3. Hvis disse arealer i fremtiden ønskes drænet eller grøftet¹², skal Herning Kommune/Ringkøbing-Skjern Kommune give tilladelse til dette, jf. Bekendtgørelse af lov om okker nr. 934 af 24/09/2009. § 2 stk. 1 og 3.

Herning Kommune vurderer, ud fra de indsendte beregninger, at beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Udbringningen af husdyrgødning må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for.

¹¹ Fosfortallet (Pt) fremkommer ved en bestemt analysemetode, som giver et udtryk for dyrkningsjordens indhold af fosfor, som umiddelbart kan optages af plantevæksten. En enhed i fosfortal svarer til 1 mg fosfor pr 100 g jord og til ca. 25 kg fosfor pr ha.

¹² Ved udgrøftning og dræning forstås enhver aktivitet, herunder ændring, vedligeholdelse og reparation, hvorved grundvandsstanden ændres

Påvirkning af natur

Arealstatus

Udbringingsarealerne er på i alt 209,22 ha, derudover er der 460,08 ha aftalearealer. Se bilag 7. Ifølge kommuneplanen 2009-2020 er husdyrbruget og dets udbringingsarealer placeret i landzone og i primært jordbrugsområde.

Der udbringes 292,94 DE på ejede og forpagtede arealer, i alt 209,22 ha. Derudover afsættes 212,12 DE til 460,08 ha aftalearealer ved 2 aftaleparter. Der er vurderet på alle aftalearealerne, så modtager af husdyrgødningen frit kan vælge, hvilke arealer, der anvendes i de enkelte år. Begge aftaleparterne har arealer der er beliggende i områder med restriktioner, hvorfor der skal udarbejdes en § 16 arealgodkendelse af disse. Den ene part, Løgagervej 6, 7550 Sørvad har allerede en § 12 godkendelse, hvori der er indbygget tilførsel af gødning (skema 15096) og der er indsendt ansøgning om § 16 godkendelse af den anden part, Skjernvej 210, 7500 Holstebro. Ejendommen Damstrupvej 2, der er konventionel drevet, har et harmonikrav på 1,4 DE/ha. Det vurderes, at harmonikravet er overholdt.

Spredningskorridorer

Spredningskorridorer er udpeget for at modvirke fragmenteringen af naturområder og forbedre spredningsmulighederne for den vilde flora og fauna. Afhængig af særlige arters spredningsbehov kan læhegn med 'fodpose'¹³, ekstensivt drevne landbrugsarealer samt etablering af vandhuller og dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb medvirke til forbedring af særlige arters spredningsmuligheder i landskabet.

Ingen af arealerne ligger indenfor områder der er udpeget som spredningskorridor. Der er 700 m fra areal til nærmeste spredningskorridor ved Tim Å. Se bilag 9.

Herning Kommune vurderer, at almindelig landbrugsdrift i dette tilfælde ikke vil påvirke spredningskorridoren.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

I miljøgodkendelsesordningen er der taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af blandt andet den generelle reduktion af ammoniakemissionen (25 % reduktion på udvidelsen i forhold til referencestaldsystem).

Da udvidelsen er ansøgt efter 1. januar 2009 og inden 10. april 2011, skal projektet overholde et krav om 25 % reduktion af den del af ammoniakfordampning fra stald og lager, der stammer fra den del af dyreholdet, der udvides.

Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug over 75 DE, skal det øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 25 pct. (gælder fra 1. januar 2009 og indtil 10. april 2011) i forhold til det fastsatte referencestaldsystem. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for den del af dyreholdet, der udvides samt stalde, der renoveres. Niveaulet for reduktionskravet fastlægges i forhold til ansøgningstidspunktet.

Staldanlæggets indretning

Det eksisterende staldanlæg er bygget i perioden 1995-2005. Staldanlægget indeholder smågrisestalde, slagtesvinestald (polte) og løbe drægtighedsstalde. I forbindelse med udvidelsen vil der blive opført nyt staldanlæg med drægtighedsstald, farestald og poltestald. Der vil blive udført ændringer i staldtypen i to eksisterende poltestalde (ST 56229 og ST 56231) hvor fuldspaltegulv og drænet gulv udskiftes med delvist spaltegulv 50-75 % fast gulv.

Staldafsnit nr.	Dyrehold	Staldsystem ansøgt (ammoniak)
ST-56225-Eksisterende klimastald (1)	Smågrisestald	Toklimastald, delvis spaltegulv
ST-56226-Tidligere farestald - ny klima-	Smågrisestald	Toklimastald, delvis spaltegulv

¹³ Urte-dækket usprøjtet bræmme på minimum 1 meter. I en fodpose er der sollys, læ, varme og skjul og er derfor et vigtigt levested for dyr og planter.

stald (2)		
ST-56227- Drægtighedsstald (3)	Årssøer, løbe- og drægtighedsstald	Løsgående, delvis spaltegulv
ST-56228- Løbeafdeling (4)	Årssøer, løbe- og drægtighedsstald	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv
ST-56229- Polte (5a)	Slagtesvin som polte	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv (nyt)
ST-56230- Ny Drægtighedsstald (6a)	Årssøer, løbe- og drægtighedsstald	Løsgående, delvis spaltegulv, gyllekøling (19 %, 8760 timer)
ST-56231- Polte 5b	Slagtesvin som polte	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv (nyt)
ST-56232- Ny Farestald 4 sektioner(6b)	Årssøer, fareperiode	Kassestier, delvis spaltegulv
ST-56233- Ny Poltestald (6c)	Slagtesvin som polte	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv, gyllekøling (19 %, 8760 timer)
ST-56241- Ny Farestald - 2 sektioner(6b)	Årssøer, fareperiode	Kassestier, delvis spaltegulv

De valgte staldsystemer

I projektet er der i stald 56230 og stald 56233 etableret delvist spaltegulv og gyllekøling med en effekt på 19 % året rundt og i stald 56229 og stald 56231 udskiftes gulv til delvist spaltegulv med 50-75 % fastgulv. Med disse tiltag samt overdækning af gyllebeholderen overholdes kravet om 25 % reduktion af ammoniakfordampningen set i forhold til referencesystemet.

Overholdelse af reduktionskrav

Udvidelse af svineproduktionen fra 200,55 DE til 488,72 DE vil medføre en meremission af ammoniak fra produktionen på 2.878,45 kg N/år i forhold til nudrift. Den samlede emission fra dyreholdet efter udvidelsen bliver på 6.358,11 kg N/år. Herved er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager for den del af dyreholdet, der udvides, opfyldt. Endvidere reduceres der med 36,39 kg N/år ud over det, der er nødvendig for at opfylde kravet.

Meremissionen på 2.878,45 kg N/år er dog reduceret til 2.156,47 kg N/år til naturområderne og den samlede emission fra anlægget til naturområder er reduceret til 5.636,13 kg N/år pga. at 58 % af husdyrgødningen opbevares på andre adresser, hvilket der er sat vilkår til.

Herning Kommune vurderer, at med de valgte staldtyper, det planlagte gyllekøleanlæg og overdækning af gyllebeholder overholder staldanlægget det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager.

Beskyttede naturtyper ift. kvælstofdeposition

I miljøgodkendelsesordningen er der taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af blandt andet den maksimalt tilladte kvælstofdeposition ved etablering af bufferzoner omkring ammoniakfølsomme naturområder (§ 7 områder).

§ 3 naturområder og § 7 naturområder

I Kommuneplan 2009-2020 for Herning Kommune er der fastsat mål for naturområdet. Planlægningen af det åbne land er en afvejning mellem benyttelse og beskyttelse, hvorfor kommunen skal fastsætte niveauet for naturbeskyttelsen. Som minimum skal den være i overensstemmelse med EU's naturbeskyttelsesdirektiver, de øvrige internationale naturbeskyttelseskonventioner og den nationale lovgivning.

I Kommuneplan 2009-2020 er der udpeget naturområder og særligt værdifulde naturområder. Naturområder i Herning Kommune omfatter områder, som er beskyttede efter Naturbeskyttelsesloven § 3, som moser, enge, overdrev, heder, søer og vandløb. Enkelte værdifulde vandløb, som ikke er beskyttede efter denne paragraf, er også medtaget. Desuden omfatter de visse fredede arealer, fredskov og egekrat, som alle har stor værdi som element i planter og dyrs spredningsveje.

De særligt værdifulde naturområder er naturområder som beskyttes efter husdyrgodkendelseslovens § 7, der rummer sjældne arter, sjældne naturtyper eller naturtyper med et højt naturpotentiale. I de fleste tilfælde har områderne en stor rigdom af arter, som er specielt knyttet til bestemte naturtyper eller til et samspil af forskellige naturtyper.

Hvis anlægget ligger i en afstand af op til 300 m fra et naturområde, der er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7 (dvs. at anlægget ligger i den såkaldte bufferzone I), må ammoniakemissionen fra stald og lager ikke forøges. Det betyder, der skal meddeles afslag på etableringer samt på ansøgninger om udvidelser og ændringer, der medfører forøget ammoniakemission. Der er ikke adgang til at dispensere fra forbuddet under nogen omstændigheder.

Hvis anlægget ligger i en afstand af 300 – 1.000 m fra et naturområde, der er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7 (dvs. at anlægget ligger i den såkaldte bufferzone II), må depositionen i naturområdet øges med et antal kg N/ha/år.

Der er ikke registreret § 3 eller § 7 naturområder indenfor udbringningsarealerne. Se bilag 12 og 10.

En stor del af udbringningsarealerne ligger helt eller delvist indenfor 1.000 meter (bufferzoner I og II) til heder/overdrev beskyttet efter § 7 i Husdyrloven. Nærmeste ligger cirka 700 meter nordøst for husdyrbruget. Se bilag 10.

Beskrivelse af natur

Følgende § 3 naturområder ligger indenfor 1000 meter fra anlægget (bilag 13):

1. 3 C-målsatte heder cirka 700 meter NØ for anlægget, hvoraf den sydligst beliggende også er § 7.
2. C-målsat overdrev knap 750 meter SØ for anlægget.
3. C-målsat hede cirka 670 meter SØ for anlægget.
4. C-målsat mose cirka 160 meter NV for anlægget (Galtmosen).

Desuden ligger flere § 3 beskyttede søer inden for 1000 meter – den nærmeste i en afstand af cirka 365 meter.

Målsætningerne for søer, moser og heder er taget fra Herning Kommuneplan 2009-2020. For de § 3 registrerede naturområder er der tillige tålegrænser. Endvidere er den generelle baggrundsbelastning for området, hvor husdyrbruget ligger, vurderet til 17,0 kg N/ha/år.

Ansøgningssystemet her beregnet en merdeposition af ammoniak på § 7 heden 700 m NØ for anlægget på 0,3 kgN/ha/år og en totaldeposition på 0,8 kgN/ha/år.

Der er desuden foretaget depositionsregning på følgende naturområder via det elektroniske ansøgningssystem. Der er anvendt skema nr. 18909, version 5.

Område nr.	Naturtype	Målsætning	Tålegrænse (kg/ha/år)	Afstand til stald/lager	Merbelastning (kg/ha)	Samlet N-deposition fra Damstrupvej 2
1*	hede	C	10 - 25	700 m	0,3	0,7
2	overdrev	C	10 - 25	750 m	0,1	0,2
4	mose	C	5 - 25	160 m (nærmeste)	0,8	2,2
				170 m (sydligste)	0,6	1,5

*Der er lavet en ekstra beregning af § 7 området ved det nordlige hjørne (område 1) da det udpegede sydligste hjørne ligger bag skov.

Udvidelse af svineproduktion fra 200,55 til 488,72 DE vil medføre en meremission på 2.156,47 kg N/år og en samlet emission fra anlægget på 5.636,13 kg N/år. Dette opnås ved etablering af delvist spaltegulv med gyllekøling i stald 56230 og stald 56233, udskiftning af gulv til delvist spaltegulv med 50-75 % fastgulv i stald 56229 og stald 56231, overdækning af ejendommens gyllebeholder samt at 58 % af husdyrgødningen opbevares på andre adresser. Der er sat vilkår til disse tiltag.

Nedenfor er de anvendte virkemidler beskrevet:

Delvist spaltegulv med gyllekøling

Ved etablering delvist spaltegulv med gyllekøling med effekt på 19 % året rundt reduceres ammoniakfordampningen i forhold til referencestaldsystemet. Med udgangspunkt i Miljøstyrelsens teknologiblad er der sat vilkår til minimums køleeffekt på 20,7 W/m² gyllekumme af den installerede pumpe for at sikre at den ansøgte effekt på 19 % kan opnås.

Overdækning af gyllebeholder

Overdækning af gyllebeholdere reducerer NH₃-fordampningen med 50 pct. sammenlignet med naturligt flydelag.

Opbevaring på anden ejendom

Gyllens ammoniakfordampning reduceres ikke men denne andel af gyllens ammoniakfordampning medregnes ikke i ammoniakemissionen til naturområderne fra denne ejendom.

Vurdering

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af produktionen på Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj fra 200,55 til 488,72 DE ikke vil N-belaste den omkringliggende natur mere, end det kan tåle.

Den del af § 7 heden, der ligger nærmest anlægget er omkranset af skov. Der er derfor valgt et ekstra beregningspunkt, som er valgt til at være et punkt længere fra anlæg, men som ligger uden beskyttende træbevoksning mod anlægget (område 1). En merbelastning på 0,3 kg N/ha/år vurderes ikke at være væsentlig nok til at medføre tilstandsændring på heden.

Herning Kommune besigtigede Galtmosen (område 4) den 28. maj 2010. Her blev der bl.a. registreret rundbladet soldug, klokkeling, kragefod og gul nøkketunge (svamp). Disse arter blev registreret i den nordvestlige del af mosen. Ringkøbing Amt besigtigede den sydøstlige del af mosen i 2004. Her blev der bl.a. registreret tormentil, lyngsnerre, mosebunke, blåtop og pil. Den sydligste del af mosen, der ligger nærmest anlægget er kraftigt tilgroet og forventes ikke at rumme næringsfølsomme arter. Det er på den baggrund vurderet, at en merbelastning på 0,6-0,8 kg N/ha/år ikke vil medføre tilstandsændring i mosen.

Område 1 og 4 er de mest kvælstoffølsomme og samtidig de områder der vil få den højeste merbelastning, hvorfor der er vurderet på disse. Idet disse områder ikke vurderes at blive belastet mere end de kan tåle vurderes de øvrige § 3 områder heller ikke at blive påvirket udover deres tålegrænse.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen og byggeriet på svinebruget vil ikke medføre en forøgelse af N-depositionen i de omkringliggende naturområder, der ligger ud over det, som naturområderne kan tåle.

Kumulativ effekt

Ammoniakemission fra anlæg, påvirkning af naturområder

Hovedparten af ammoniakemissionen fra et husdyrbrug vil på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition (kvælstofnedfald), som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for cirka 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

Jævnfør Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, må der ikke foretages ændringer eller udvidelser af husdyrbrug, der ligger mindre end 300 meter fra de naturtyper, som er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvis det pågældende projekt giver anledning til øget ammoniakfordampning fra produktionsanlægget. Derudover foreskriver de generelle beskyttelsesniveauer, hvor meget ammoniakudledningen maksimalt må øges fra et produktionsanlæg, der ligger mellem 300 og 1.000 meter fra de nævnte naturtyper.

Hvis hele eller dele af stald- eller opbevaringsanlægget på husdyrbruget er placeret i en afstand på 300-1.000 meter (bufferzone II) fra de beskyttede naturtyper jf. husdyrlovens § 7, må merbelastningen ikke overskride nedenstående fastlagte beskyttelsesniveau.

Indenfor bufferzone II differentieres den tilladte merbelastning (afskæringskriterier) i forhold til antallet af øvrige ejendomme. Med øvrige ejendomme forstås, ejendomme hvor et eller flere anlæg har en samlet husdyrproduktion større end 75 dyreenheder, og hvor disse anlæg er placeret i samme bufferzone (både bufferzone I og II) og placeret nærmere end 1.000 meter fra dele af staldanlægene på det husdyrbrug, der skal have en miljøgodkendelse. Der måles således fra nærmeste punkt på dele af ansøgers staldanlæg og nærmeste punkt på de øvrige ejendommers staldanlæg. Der tages derved højde for den akkumulerede effekt af produktionen i zonen.

Antal øvrige brug	Maksimal merbelastning
1 brug (husdyrbruget der ansøger)	0,7 kg N/ha pr år ab lager
2 brug (1 ejendom udover husdyrbruget der ansøger)	0,5 kg N/ha pr år ab lager
Mere end 2 brug (mere end 1 ejendom udover ansøger)	0,3 kg N/ha pr år ab lager

Husdyrbruget ligger cirka 700 meter fra nærmeste § 7 område og dermed i bufferzone II. Når hele eller dele af et stald- eller opbevaringsanlæg på det ansøgte husdyrbrug ligger indenfor bufferzone II må merbelastningen af naturområdet beskyttet efter § 7 ikke overskride fastlagte beskyttelsesniveauer. Beskyttelsesniveauerne er lavet ud fra hvor mange andre husdyrbrug større end 75 DE, der er i området.

Nærmeste husdyrbrug med > 75 DE ligger ca. 1½ km syd for Damstrupvej 2. Da der indenfor en radius af 1.000 meter fra ansøgers husdyrbrug og i bufferzone II fra naturområdet ikke ligger andre ejendomme med mere end 75 DE, må den maksimale merbelastning i naturområdet være på 0,7 kg N/ha. Merdeposition i naturområdet er på 0,3 kg N/ha ifølge IT-ansøgningskemaet. Derved er kriteriet for den kumulative effekt overholdt.

Ammoniakemission fra arealer, påvirkning af naturområder

Jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning til husdyrbrug fremgår, at hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter, vil der sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha - uanset husdyrgødningstype og anvendt teknologi. Kun i tilfælde med "worst case" tab af ammoniak og et udbringningsareal på over 100 ha vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. "Worst case" vil typisk være udbringning af fast husdyrgødning uden nedbringning typisk ved udbringning ovenpå afgrøden. Ved anvendelse af flydende husdyrgødning er tabet betydeligt mindre med de nuværende krav. Det gælder desuden, at jo tyndere gylle, jo hurtigere nedtrængning i jorden og jo mindre ammoniaktab. Ved nedfældning er påvirkningen selv tæt på naturområder langt under 1 kg N/ha.

Udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsarealer er desuden omfattet af krav om nedfældning eller anden udbringningsteknologi med samme miljøeffekt som nedfældning jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens 14 §§ 24 og 38.

Markerne 69-0, 70-0, 71-0 og 77-0 ligger op til Galtmosen (område 4). Tre af de fire marker er drænede. Markerne er dyrket i nudrift. Markerne hælder ikke væsentligt mod naturarealerne. Med et samlet dyretryk på 1,4 DE/ha er de generelle krav overholdt, og der forventes ikke risiko for væsentlig tilstandsændring som følge af markdriften. De generelle regler vurderes på den baggrund at være sikkerhed nok ift. beskyttelse mod tilstandsændringer på de nærværende liggende naturarealer.

Flere af de øvrige marker ligger op til § 3 beskyttet natur med mulig forekomst af sårbare arter. Derfor er det vigtigt, at der ikke udbringes gylle, kunstgødning og pesticider i vejr med risiko for afdrift til omkringliggende naturarealer.

¹⁴ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006 med ændringer

Herning Kommune vurderer, at afdrift fra udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealerne ikke vil påvirke de omgivende § 3 områderne væsentligt ved overholdelse af de generelle regler. Endvidere er de nærliggende § 3 områder alle C-målsatte med en forholdsvis høj tålegrænse, alle udbringningsarealer er dyrkede og modtager husdyrgødning i nudrift og udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsarealer fra 1. januar 2011 er blevet omfattet af krav om nedfældning eller anden udbringningsteknologi med samme miljøeffekt som nedfældning jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens 15 §§ 24 og 38.

Hvis Herning Kommune konstaterer påvirkning af bilag 4 arter som følge af markdriften kan kommunen efterfølgende stille krav om bræmmer, hvis det vurderes nødvendigt for at beskytte dem.

Hvis der konstateres overfladeafstrømning fra markerne til beskyttet natur, kan Herning Kommune efterfølgende stille krav om bræmmer, for at undgå væsentlig tilstandsændring på den beskyttede natur.

Samlet vurdering af natur

Herning Kommune vurderer, at den ansøgte udvidelse af produktionen på Damstrupvej 2 ikke vil medføre en forøgelse af N-depositionen i de omtalte naturområder, der ligger ud over det, der kan tåles.

Endvidere vurderer Herning Kommune:

1. at harmonikravet er overholdt
2. at N-depositionen fra svinebruget i forhold til § 3 natur og § 7 natur ikke vil medføre en forøgelse ud over hvad hederne, overdrev og moserne kan tåle
3. at der ikke er andre husdyrbrug > 75 DE indenfor 1000 m af svinebruget hvorfor der ikke er kumulativ effekt med andre landbrug ift. § 7 naturområderne ved ejendommen.

Samlet vurderer Herning Kommune, at naturområderne beskyttet af § 3 og § 7 ikke påvirkes væsentligt ved udvidelsen af svinebruget.

Påvirkning af Natura 2000-vandområder

Natura 2000-områder

EU har udpeget naturområder til vands, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat-, ramsar- og fuglebeskyttelsesområderne.

Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Den enkelte kommune skal blandt andet vurdere, hvor stor N-udledningen fra det ansøgte projekts udbringningsarealer er i forhold til hvilket opland arealerne er beliggende i. I Herning Kommune er der 3 vandoplande til hhv. Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord og Limfjorden.

Udbringningsarealerne er på i alt 209,22 ha. Husdyrbruget ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord og udbringningsarealerne er fordelt med 154,60 ha i oplandet til Ringkøbing Fjord og 54,62 ha i oplandet til Nissum Fjord-DMU delopland Feldsted Kog. Alle aftalearealer (460,08 ha) ligger i oplandet til Nissum Fjord – DMU delopland Feldsted Kog.

Natura 2000-område i Ringkøbing Fjord er nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Den største del af Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, som dækker den sydlige og centrale del af Ringkøbing Fjord, Skjern Å, Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord, er udpeget som Natura 2000-område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Natura 2000-område nr. 69 er beskyttet som Habitatområde H62, Fuglebeskyttelsesområde F43. Ringkøbing Fjord er således udpeget som Ramsar-, EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde. Udpegningen af Ringkøbing Fjord til internationalt beskyttelsesområde betyder, at alle tilladelser til aktiviteter i eller udenfor området ikke må kunne forringe området naturtyper og levestederne for arterne

¹⁵ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006.

eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes.

Ringkøbing Fjord er udpeget på grund af dens bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter. For eksempel er fjorden levested for flere kystfugle og adgangsvej for laks på vandring til og fra Skjern Å. Endvidere består dele af fjorden af naturtypen kystlagune, der er vurderet som en særlig truet naturtype af international værdi.

Målsætningerne for Ringkøbing Fjord ikke opfyldt og en risikoanalyse af fjorden fra Miljøministeriet¹⁶ har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som blandt andet stimulerer væksten af planteplankton, søsalat og algebevoksninger på bundplanterne. Det betyder, at en øget belastning med næringsstoffer vil have en negativ indflydelse på mængden af bundplanter, som følge af en reduktion i vandets klarhed og en øget påvirkning fra eutrofieringsbetingede alger. Når der sker en tilbagegang i mængden af bundplanter, vil det forringe fødegrundlaget for en række af de fuglearter, som Ringkøbing Fjord er udpeget for. Næringsstofbelastningen vanskeliggør derfor opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Hovedparten af næringsstofferne fra oplandet kommer i dag fra diffuse kilder, herunder især landbruget, mens bidraget fra byer og industri er blevet væsentligt reduceret via spildevandsrensning.

Udpegningsgrundlaget i forhold til habitatdirektivet er:

Nr.	Naturtype	Nr.	Naturtype
1130	Flodmundinger	2190	Fugtige klitlavninger
1150	* Kystlaguner og strandsøer	3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
1330	Strandenge	3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
2110	Forstrand og begyndende klitdannelse	3160	Brunvandede søer og vandhuller
2120	Hvide klitter og vandremiler	3260	Vandløb med vandplanter
2130	* Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
2140	* Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)	7150	Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
2160	Kystklitter med havtorn	7230	Rigkær
2170	Kystklitter med gråris		

Fuglearter	Ynglende	Fuglearter	Trækkende	Fuglearter	Trækkende
Rørdrum	X	Pibesvane	X	Grågås	X
Skestork	X	Sangsvane	X	Mørkbuget knortegås	X
Rørhøg	X	Bramgås	X	Gravand	X
Plettet rørvagtel	X	Havørn	X	Pibeand	X
Klyde	X	Blå kærhøg	X	Krikand	X
Almindelig Ryle	X	Vandrefalk	X	Spidsand	X
Brushane	X	Klyde	X	Skeand	X
Mosehornugle	X	Almindelig ryle	X	Hvinand	X
Fjordterne	X	Lille kobbersneppe	X	Stor skallesluger	X
Havterne	X	Knopsvane	X	Blishøne	X
Splitterne	X	Kortnæbbet gås	X		

Nr.	dyreart	Nr.	dyreart
1095	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)	1106	Laks (<i>Salmo salar</i>) Ny
1099	Flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
1102	Majsild (<i>Alosa alosa</i>)	1831	Vandranke (<i>Luronium natans</i>)
1103	Stavsild (<i>Alosa fallax</i>)		

¹⁶ Som en del af arbejdet med at færdiggøre Vand- og naturplaner for Danmark har Miljøministeriet lavet en risikovurdering af fjorde, søer mm. i Danmark. Analysen kan ses på http://www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraaderne/1_8_Ringkoebing_Fjord.htm

Natura 2000-område i Nissum Fjord

Nissum Fjord, inklusiv den yderste del af Storåen samt området ind omkring Indfjorden og Tang Sø, er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde. Nissum Fjord er således udpeget som Ramsar-, EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde. Dele af Nissum Fjord er endvidere fredet som naturreservat.

Udpegningen af Nissum Fjord til internationalt beskyttelsesområde betyder, at alle tilladelser til aktiviteter i eller udenfor området ikke må kunne forringe områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes.

Nissum Fjord er udpeget på grund af fjordens bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter (området er for eksempel levested for flere kystfugle) og naturtypen kystlagune, der er vurderet som en særlig truet naturtype af international værdi.

Som tidligere nævnt er målsætningerne for fjorden ikke opfyldt og en risikoanalyse af Nissum Fjord fra Miljøministeriet¹⁷ har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som blandt andet stimulerer væksten af planteplankton, søsalat og algebevoksninger på bundplanterne. Det betyder, at en øget belastning med næringsstoffer vil have en negativ indflydelse på mængden af bundplanter, som følge af en reduktion i vandets klarhed og en øget påvirkning fra eutrofieringsbetingede alger. Når der sker en tilbagegang i mængden af bundplanter, vil det forringe fødegrundlaget for en række af de fuglearter, som Nissum Fjord er udpeget for. Næringsstofbelastningen vanskeliggør derfor opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Hovedparten af næringsstofferne fra oplandet kommer i dag fra diffuse kilder, herunder især landbruget, mens bidraget fra byer og industri er blevet væsentligt reduceret via spildevandsrensning.

Udpegningsgrundlaget i forhold til habitatdirektivet er:

Nr.	Naturtype	Nr.	Naturtype
1150*	Kystlaguner og strandsøer	2330	Indlandsklitler med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden	3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter	3260	Vandløb med vandplanter
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde	4010	Våde dværgbusksamfund med klokkeløng
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand	4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
1330	Strandenge	6230*	Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
2130*	Stabile kystklitler med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
2140*	Kystklitler med dværgbuskvegetation (klithede)	7230	Rigkær
2190	Fugtige klitlavninger	91D0*	Skovbevoksede tørvemoser
2310	Indlandsklitler med lyng og visse	91E0*	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Fuglearter	Ynglende	Trækkende	Fuglearter	Ynglende	Trækkende
Rørdrum	X		Rørhøg	X	
Knopsvane		X	Plettet rørvagtel	X	
Pibesvane		X	Klyde	X	X
Sangsvane		X	Hvidbrystet præstekrave	X	
Bramgås		X	Almindelig Ryle	X	
Kortnæbbet gås		X	Brushane	X	
Lysbuget knortegås		X	Lille kobbersnepe		X

¹⁷ Som en del af arbejdet med at færdiggøre Vand- og naturplaner for Danmark har Miljøministeriet lavet en risikovurdering af fjorde, søer mm. i Danmark. Analysen kan ses på www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraademe/I_4_Nissum_Fjord.htm

Fuglearter	Ynglende	Trækkende	Fuglearter	Ynglende	Trækkende
Pibeand		X	Splitterne	X	
Krikand		X	Fjordterne	X	
Spidsand		X	Havterne	X	
Toppet skallesluger		X	Dværgterne	X	
Stor skallesluger		X			

Nr.	dyreart	Nr.	dyreart
1095	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)	1106	Laks (<i>Salmo salar</i>)
1096	Bæklampret (<i>Lampetra planeri</i>)	1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
1099	Flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	1831	Vandranke (<i>Luronium natans</i>)
1103	Stavsild (<i>Alosa fallax</i>)		

Vurdering af potentiel nitratudvaskning til Natura 2000-vandområder

Da udbringingsarealer ligger i oplandet til flere oplande, vil påvirkningen af begge de marine recipienter blive vurderet i det følgende.

Natura 2000-områder er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver: EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsarkonventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

- EF-fuglebeskyttelsesområderne er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU.
- Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområderne.
- EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Før Herning Kommune træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal kommunen, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen¹⁸, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV.

Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jf. EF-domstolen¹⁹. Dette medfører, hvis det ikke, på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen, skal der udarbejdes af en konsekvensvurdering. Derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter Herning Kommunes vurdering, ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder det, at der skal udarbejdes en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens²⁰ bilag 3. Vurderer Herning Kommune, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår, for at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunen forpligtet til dette. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunen afslå at godkende ansøgningen.

Nitratpåvirkning af Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord

I forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug skal kommunen vurdere, om forudsætningerne for de givne vandoplände, hvori husdyrbrugets udbringingsarealer er lokaliseret, er opfyldt.

¹⁸ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

¹⁹ Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

²⁰ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

På baggrund af analyser, som DMU har foretaget ifm. vandplanerne, har Miljøstyrelsen²¹ opstillet følgende afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke medfører en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og på levesteder og yngle- og rasteplasser for beskyttede arter:

- Pkt. 1A:** Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007
- Pkt. 1B:** Eventuelle andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal inddrages i vurderingen på en sådan måde, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end husdyrproduktionen skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland med tilsvarende effekt på nitratudvaskningen
- Pkt. 1C:** Gennemførte initiativer²², som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland

Hvis pkt. 1A - 1C er opfyldt, skal der efterfølgende vurderes om det enkelte husdyrbrug kan overholde pkt. 2A / 2B

- Pkt. 2A:** nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 % eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog
- Pkt. 2B:** må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 % eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

Oversigt over dyretrykket i de enkelte kystoplande

Miljøstyrelsen har udgivet en opgørelse over dyretrykket²³ i de forskellige kystvande. Antallet af dyr er trukket fra CHR-registret for 2007 og frem. Der er foretaget en omregning fra antal dyr på stald til antal dyreenheder for hver af de relevante dyregrupper. I oversigten er der taget højde for, at normtallene for beregning af dyreenheder er ændret.

Ad pkt. 1A, vurdering af udviklingen i Ringkøbing Fjord

En del af ansøgers ejede udbringningsarealer, i alt 154,6 ha er beliggende i kystopland til Ringkøbing Fjord.

Oversigt over udbringningsarealer, der er beliggende i opland til Ringkøbing Fjord.

Arealtype	Navn	Arealtype	Navn
Udbringning	69-0 (Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	90-0 (Damstrupvej/Galtmosevej)
Udbringning	70-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	150-0 (Pt. bortforpagtet Ørnvej 25A)
Udbringning	71-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	150-1 (Pt. bortforpagtet Ørnvej 25A)
Udbringning	72-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	151-0 (Pt. bortforpagtet Ørnvej 25A)
Udbringning	73-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	152-0 (Pt. bortforpagtet Ørnvej 25A)
Udbringning	74-1(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	153-0 (Pt. bortforpagtet Ørnvej 25A)
Udbringning	75-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	153-1(Pt. bortforpagtet Ørnvej 25A)
Udbringning	76-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	154-0 (Pt. bortforpagtet Spåbækvej 12)
Udbringning	77-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	155-0 (Pt. bortforpagtet Spåbækvej 12)
Udbringning	79-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	156-0(Pt. bortforpagtet Spåbækvej 12)

²¹ Wiki, digital vejledning, nitrat overfladevand

²² Fx etablering af vådområder med henblik på at gennemføre vandplanlægningen efter miljømålsloven

²³ Data kan ses på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>

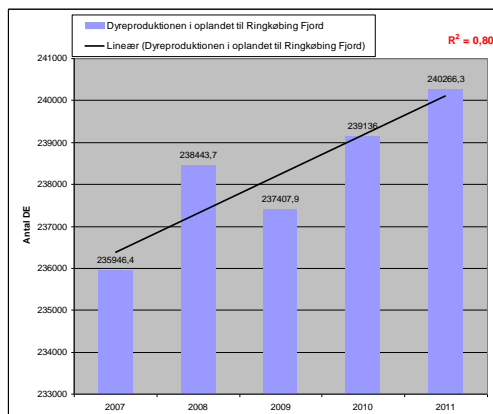

Udbringning	80-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	157-0 (Pt. bortforpagtet Spåbækvej 12)
Udbringning	81-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	158-0 (Pt. bortforpagtet Spåbækvej 12)
Udbringning	84-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	159-0(Pt. bortforpagtet Spåbækvej 12)
Udbringning	86-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	160-0(Pt. bortforpagtet Spåbækvej 12)
Udbringning	87-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	170-0 (Pt. bortforpagtet Damstrupvej 2)
Udbringning	88-0(Damstrupvej/Galtmosevej)	Udbringning	170-1 (Pt. bortforpagtet Damstrupvej 2)
Udbringning	89-0 (Damstrupvej/Galtmosevej)		

Ringkøbing Fjord er stærkt belastet med næringsstoffer, hvorfor målsætningen for området er ikke opfyldt. Det meste af Ringkøbing Fjord er udpeget som Natura 2000-områder, herunder nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde nr. 69, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, som omfatter Habitatområde H62 og Fuglebeskyttelsesområde F43. Ringkøbing Fjord er blandt andet udpeget som kystklitter med dværgbusvegetation (klithede), kystlaguner og strandsøer og i forhold til habitatområdet. For yderligere detaljer omkring udpegningen se Vandplan samt bilag, hovedvandopland 1.8 Ringkøbing Fjord, Miljøministeriet, Naturstyrelsen, dec. 2011.

Fra 2007 til 2011 er det samlede antal af dyreenheder i oplandet til Ringkøbing Fjord steget fra 235.946 DE til 240.266 DE. Husdyrproduktionen i kystoplandet til Ringkøbing Fjord er ved beregning (lineær regression), ligeledes vurderet til at være stigende. Således er husdyrproduktionen i perioden fra 2007 til 2011 steget med 1,8 %, korrelationskoefficient $R^2 = 0,80$.

Dette medfører, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne, i sammenhæng med andre kilder til kvælstofudledning i oplandet, risikerer at forringe tilstanden i Ringkøbing Fjord. Det ansøgte projekt kan således kun godkendes, hvis kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne reduceres til et niveau, der svarer til planteavlbrug.

År	Dyreproduktionen i oplandet til Ringkøbing Fjord (DE)
2007	235.946
2008	238.444
2009	237.408
2010	239.136
2011	240.266

Ansøger har derfor redegjort for, hvordan udvaskningen af kvælstof fra rodzonen for de arealer, der er beliggende i opland til Ringkøbing Fjord nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte med 10 % efterafgrøder - dvs. et udvaskningsniveau svarende til planteavl beregnet i IT-systemet husdyrgodkendelse.dk ved brug af standardsædskifte S1 for humusjorden og standardsædskifte S3 for sandjorden. Resultatet af beregningen kan ses i miljøgodkendelsens afsnit "Påvirkning af overfladevand".

Betingelserne i punkt 1A er opfyldt, da kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne reduceres med 16,10 % efterafgrøder til udvaskningen fra et planteavlbrug. Under denne forudsætning vurderer Herning Kommune, at forudsætning 1A er opfyldt.

²⁴ Værdien R er den såkaldte korrelationskoefficient. R^2 angiver graden af sammenhæng mellem de to parametre. Den resterende del af variationen i den afhængige parameter skyldes tilfældig variation. Hvis $R^2 = 1$ er der en perfekt lineær sammenhæng, og hvis $R^2 = 0$ er der overhovedet ingen sammenhæng.

Ad pkt. 1A, vurdering af udviklingen i Nissum Fjord

En del af ansøgers ejede udbringningsarealer i alt 54,62 ha og alle aftalearealer i alt 460,08 ha, er beliggende i kystopland til Nissum Fjord.

Arealtype	Navn
Udbringning	8-0 (Skjernvej 228)
Udbringning	8-1 (Skjernvej 228)
Udbringning	10-0 (Skjernvej 228)
Udbringning	11-0 (Skjernvej 228)
Udbringning	12-0 (Skjernvej 228)
Udbringning	13-0 og 14-0 (Skjernvej 228)
Udbringning	15-0 (Skjernvej 228)
Udbringning	15-1 (Skjernvej 228)
Udbringning	16-0 (Skjernvej 228)
Udbringning	17-0 (Skjernvej 228)
Udbringning	19-0 og 20-0 (Skjernvej 228)

Udbringningsarealer i Herning Kommune, der er beliggende i opland til Nissum Fjord, afvander til Felsted Kog. Felsted Kog, den inderste del af Nissum Fjord, er afsnøret fra resten af Nissum Fjord. Feldsted Kog er stærkt belastet med næringsstoffer, hvilket betyder at målsætningen for området ikke er opfyldt.

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder er nr. 58, Nissum Fjord. Felsted Kog er udpeget som "kystlagune" (1150) i forhold til habitatområdet. For yderligere detaljer omkring udpegningen se 'Vandplan samt bilag, hovedvandopland 1.4 Nissum Fjord, Miljøministeriet, Naturstyrelsen, dec. 2011'.

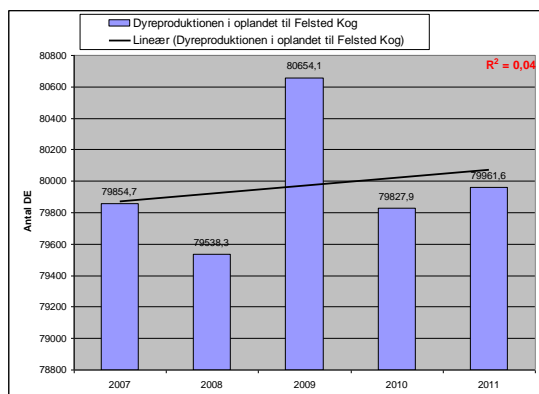
Det er vurderet, at udviklingen i dyretrykket for Felsted ikke kan beregnes vha. lineær regression, da korrelationskoefficient²⁵ $R^2 = 0,04$ og dermed ikke opfylder betingelserne. I stedet benyttes en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007, hvilket viser at dyretrykket er steget med 0,1 %. Herning Kommune vurderer, at antallet af DE i oplandet til Feldsted Kog i perioden fra 2007 til 2011 har været stigende, hvorved forudsætning 1A er ikke er opfyldt.

Et stigende dyretryk må derfor antages at medføre, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne, i sammenhæng med andre kilder til kvælstofudledning i oplandet, risikerer at forringe tilstanden i Nissum Fjord. Det ansøgte projekt kan således kun godkendes, hvis kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne reduceres til et niveau, der svarer til et planteavlbrug.

Ansøger har derfor redegjort for, hvordan udvaskningen af kvælstof fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte med 10 % efterafgrøder - dvs. et udvaskningsniveau svarende til planteavl beregnet i IT-systemet husdyrgodkendelse.dk ved brug af standardsædskifte S3 for sandjorden. Resultatet af beregningen kan ses i miljøgodkendelsens afsnit "Påvirkning af overfladevand".

Betingelserne i punkt 1A er derved opfyldt, da kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne reduceres til udvaskningen fra et planteavlbrug. Under denne forudsætning vurderer Herning Kommune, at forudsætning 1A er opfyldt.

²⁵ Værdien R er den såkaldte korrelationskoefficient. R^2 angiver graden af sammenhæng mellem de to parametre. Den resterende del af variationen i den afhængige parameter skyldes tilfældig variation. Hvis $R^2 = 1$ er der en perfekt lineær sammenhæng, og hvis $R^2 = 0$ er der overhovedet ingen sammenhæng.

Årstal	Udvikling i dyretryk i oplandet til Felsted Kog (DE)
2007	79.855
2008	79.538
2009	80.654
2010	79.828
2011	79.962

Ad pkt. 1B, begge kystoplande

I perioden fra 1989 – 2005 er kvælstofafstrømningen til Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord reduceret med henholdsvis omkring 15 % og 31 %. Reduktionen skyldes en forbedret spildevandsrensning, reduceret udledning fra dambrug samt et fald i udledningen fra landbrugsarealer, som følge af indsatsen omkring vandmiljøet.

I perioden 2005 – 2009 udgjorde landbrugets bidrag af den samlede landbaserede tilførsel af kvælstof til Ringkøbing Fjord 59 %, det naturlige baggrundsbidrag var på 33 % mens de resterende 8 % kommer fra punktkilder, hvor hovedparten stammer fra renseanlæg og dambrug.

I samme periode udgjorde landbrugets bidrag af den samlede landbaserede tilførsel af kvælstof til Nissum Fjord 63 %, det naturlige baggrundsbidrag var på 26 %, mens de resterende 11 % kommer fra punktkilder. Af disse kommer hovedparten fra renseanlæg og dambrug. Se tabellen nedenfor.

Kvælstofbelastning 2005-2009	Hovedvandopland Ringkøbing Fjord		Hovedvandopland Nissum Fjord	
	Kvælstof tons N / år	Pct. fordeling	Kvælstof tons N / år	Pct. fordeling
Åbent land (diffuse kilder)				
Naturligt baggrundsbidrag	1563	33	593	26
Landbrug	2812	59	1.444	63
Punktkilder				
Renseanlæg	45	1	96	4
Regnvandsbetinget udløb	41	1	29	1
Dambrug	214	4	92	4
Industri	10	0	0	0
Spredt bebyggelse	36	1	24	1
Havbrug	44	1	0	0
Bruttotilførsel	4766	100	2.227	100
Retention	348	7	187	8
Nettotilførsel, stofafstrømning til hav	4417	93	2.040	92

Frem til 2015 forventes der at ske en yderligere reduktion i belastningen af vandområderne med næringsstoffer som resultat af allerede iværksatte eller planlagte tiltag. For hovedvandopland til Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord forventes Vandmiljøplan III, ændring fra afgræsning til slæt, allerede vedtagne større naturgenopretningsprojekter samt kommunernes igangværende indsats på spildevandsområdet at bidrage til yderligere reduktion i kvælstofafstrømningen på cirka hhv. 5 % og 3 %.

Punktkilder og spredt bebyggelse, Ringkøbing Fjord

Ifølge vandplanen for Ringkøbing Fjord, er den samlede udledning af kvælstof fra punktkilder for 2010 opgjort til 390 ton N / år.

Som et led i realiseringen af grøn vækst, er der i hovedvandopland til Ringkøbing Fjord iværksat og gennemført en række opkøb af dambrug, hvilket siden 2005 har betydet en nedlæggelse af 17 dambrug. Sammenholdt med omlægning fra traditionelle jordbassiner til moderne modeldambrug udført i betonelementer med væsentlig forbedret spildevandsrensning, recirkulering af vand, forbedret foderudnyttelse, grundvand mm., forventes den årlige kvælstofbelastning af Ringkøbing Fjord at nedbringes.

På de eksisterende rensningsanlæg anvendes der allerede i dag den bedst tilgængelige rensning i relation til fjernelse af kvælstof og fosfor, hvorfor der kun kan forventes en marginal baselineeffekt fra disse kilder.

For regnbetingede udløb og spredt bebyggelse forventes ligeledes en begrænset reduktion. I udledningen fra spredt bebyggelse vil der løbende ske en ændring fra direkte udledninger til godkendte nedslivningsanlæg, hvilket forventes at reducere udledningen til recipienten. Herudover kloakeres der løbende nye områder i det åbne land, hvorved spildevandsrensningen til stadighed forbedres.

Punktkilder og spredt bebyggelse, Nissum Fjord

Ifølge vandplanen for Nissum Fjord er den samlede udledning af kvælstof fra punktkilder for 2010 opgjort til 241 ton N / år.

Renseanlæg er den største punktkildeudleder af kvælstof til Nissum Fjord. På de eksisterende rensningsanlæg anvendes der allerede i dag den bedst tilgængelige rensning i relation til fjernelse af kvælstof og fosfor, hvorfor der kun kan forventes en marginal baselineeffekt fra disse kilder.

Udledningen fra ferskvandsdambrugene i Hovedvandopland Nissum Fjord er siden midten af 1990'erne forblevet stort set uændret. Fra 2005 og frem til 2015 nedlægges og ombygges en del dambrug, med store reduktioner af den organiske udledning, mindre reduktion i fosforudledningen, men stort set ingen reduktion i udledningen af kvælstof. Årsagen til dette er, at der i forbindelse med moderniseringer og etablering af forbedret rensning på dambrugene, ofte gives tilladelse til et større foderforbrug, og at fodermængden ofte sælges til andre dambrug, når dambrug nedlægges.

I forhold til de regnvandsbetingede udløb forventes udledningerne at stige som følge af, at fælleskloakerede områder ændres til separatkloakerede områder. Disse ændringer forventes imidlertid at være af mindre betydning i forhold til udledningerne fra f.eks. renseanlæg.

I forhold til den spredte bebyggelse foregår der en løbende ændring fra direkte udledninger af spildvand til godkendte nedslivningsanlæg, hvilket forventes at reducere udledningen til recipienten. Herudover kloakeres der løbende nye områder i det åbne land, hvorved spildevandsrensningen til stadighed forbedres.

Samlet vurdering pkt. 1B

Samlet vurderer Herning Kommune, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord i perioden 2007 til 2010, hvorved forudsætningen for pkt. 1B er opfyldt.

Ad pkt. 1C

Herning Kommune har ikke inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen efter miljømålsloven til at tillade en stigende husdyrproduktion i de aktuelle oplande, hvorved forudsætningen for pkt. 1C er opfyldt.

Samlet vurdering pkt. 1A – 1C

Der er Herning Kommunes vurdering, at forudsætningerne for husdyrlovens beskyttelsesniveau er opfyldt, ved at sikre at udvaskningen i oplandet til Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord er reduceret til niveauet for planteavl, jvf. pkt. 1A-C. Herning Kommune vurderer

derfor, at det ansøgte, i kumulation med andre planer og projekter ikke vil have en skadevirkning fra nitratudvaskningen til Ringkøbing Fjords Natura 2000 nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, Habitatområde H62, Fuglebeskyttelsesområde F43 samt Natura 2000 Habitatområde N65 / H58, Nissum Fjord, herunder Felsted Kog ift. Pkt. 1A – 1C.

Pkt. 2A – 2B

Ifølge Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning fremgår det, hvordan kommunen kan foretage vurderingen af nitratudvaskningen til overfladevande²⁶. Formålet med vurderingen er at undersøge, om nitratudvaskningen kan have en skadesvirkning på vandbaserede naturtyper på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder (akvatiske naturtyper inkl. fjorde, bugter og vige).

Den digitale husdyrvejledning lægger et objektivi kriterium til grund for vurderingen af, om det kan udelukkes, at et husdyrprojekt, når det overholder det fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen til overfladevande, kan have en skadesvirkning på et Natura 2000-vandområde. Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen til overfladevande (nitratklasser) er således uændret, og ligger således fortsat til grund og er indarbejdet i de foreliggende vandplaner.

Ifølge Miljøstyrelsens fastlagte afskæringskriterium for påvirkning fra projektet i sig selv, må nitrat- og fosforudvaskningen fra det samlede husdyrbrug ikke overstige 5 % af den samlede udvaskning af hhv. nitrat og fosfor fra det aktuelle opland, hvor projektet ønskes gennemført. Hvis udvaskningen sker til et vandområdet, der er karakteriseret som et lukket bassin, må udvaskningen fra det samlede husdyrbrug ikke overstige 1 % af den samlede udvaskning af hhv. nitrat og fosfor fra det aktuelle opland, hvor projektet ønskes gennemført.

Ad pkt. 2 i forhold til Ringkøbing Fjord

Ringkøbing Fjord betegnes som et "lukket bassin med ringe vandudskiftning" jf. Basisanalysen for Ringkøbing Fjord, da der er tale om en kystlagune. Miljøstyrelsen²⁷ angiver kystlaguner som meget sårbare vandområder. Da kystlaguner samtidig betegnes som mere eller mindre lukkede bassiner, er Ringkøbing Fjord klassificeret som et meget sårbart vandområde. Derudover vurderes fjorden at være et lukket bassin med ringe vandudskiftningen, idet afstrømningen til havet begrænses af landarealer og slusen i Hvide Sande.

Herning Kommune vurderer, at Ringkøbing Fjord, pga. den ringe vandudskiftelse med resten af fjorden, skal betragtes som et særligt følsomt område / lukket bassin, da en øget belastning vil påvirke området væsentligt negativt. Altså må nitratudvaskningen fra det ansøgte husdyrbrug ikke udgøre 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning, jvf. pkt. 2B.

Natura 2000-område	N65 – Ringkøbing Fjord
Delområde – kystopland	Hele fjorden
Opland til Natura 2000-område	347.775 ha
Nuværende kvælstofbelastning ²⁸	4.417 ton N /år
Ejede og forpagtede arealer	
Nitratklasse 0	154,60 ha.
Nitratklasse I	0 ha.
Nitratklasse II	0 ha.
Nitratklasse III	0 ha.
Areal til udbringning i alt	154,60 ha
Reduktionspotentialer (jf. nitratklassekortlægningen)	76-100 (middel 88 %)

²⁶ Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, jf. bekendtgørelsens § 11 stk. 2 – 6 og habitatbekendtgørelsen

²⁷ Wiki, digital vejledning, nitrat overfladevand

²⁸ Fra tabel 2.4.8., nuværende og fremskrevet kvælstofbelastning, Vandplan, 1.8 Ringkøbing Fjord, Miljøministeriet, Naturstyrelsen, dec. 2011

Udvaskning fra rodzonen kg N/ha (NUDRIFT uden husdyrg, <i>beregnet i FarmN</i>)	74,2 Kg N/ha/år
Udvaskning fra rodzonen kg N/ha (ANSØGT DRIFT, <i>DEreel</i>)	75,9 kg N/ha/år
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen fra dette projekt (kg N/ha/år) (<i>ansøgt drift – nudrift = 75,9 kg N/ha/år – 74,2 kg N/ha/år</i>)	1,7 Kg N/ha/år
Samlede husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000-område (ton N / år) (<i>0,12 x antal ha x udvaskning fra rodzonen = 0,12 x 154,6 ha x 1,7 kg N/ha/år</i>)	31,53 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000-område (promille) (<i>31,5 kg N/år / 4.417.000 kg N/år</i>) x 1.000)	0,01 ‰

Det ansøgte har beregningsmæssigt en husdyrgødningsbetinget belastning svarende til 0,01 ‰ af den samlede udvaskning til Ringkøbing Fjord. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-området Ringkøbing Fjord.

Da den samlede kvælstofudledning fra husdyrbruget til Ringkøbing Fjord således udgør mindre end 1 pct., finder Herning Kommune, at der, i den konkrete sag, ikke er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udledningen af kvælstof til Ringkøbing Fjord. Derfor forventes næringsstofudvaskningen fra udbringingsarealerne ikke at resultere i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen i Ringkøbing Fjord.

Herning Kommune vurderer på den baggrund, at den maksimale merbelastning pr. år ikke har væsentlig betydning for fjordens målsætning og integritet, da stigningen i udvaskningen udgør en lille del af den samlede udledning til Ringkøbing Fjord og næppe målbar. Dermed vurderer Herning Kommune, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

AD pkt. 2 i forhold til Nissum Fjord

Nissum Fjord er opdelt i mere eller mindre adskilte bassiner. I sådanne fjorde vil det, jf. DMU's rapport nr. 787, have en negativ effekt på miljøet, hvis næringsstoffølørserne flyttes 'indad' i fjorden. Vandområderne Feldsted Kog er en del af den indre del af Nissum Fjord, og Herning Kommune vurderer, bl.a. på baggrund af ovenstående, at de skal betragtes som et forholdsvis lukket bassin.

Herning Kommune vurderer, at Feldsted Kog, pga. den ringe vandudskillelse med resten af fjorden, skal betragtes som et særligt følsomt område / lukket bassin, hvorfor dette skal vurderes selvstændigt, da en øget belastning af dette område vil påvirke området væsentligt negativt. Nitratudvaskningen fra det ansøgte husdyrbrug, ikke må udgøre 1 % eller mere af den samlede nitratudvaskning, jvf. pkt. 2B.

Natura 2000-område	N65 - Nissum Fjord	
	Hele fjorden	Felsted Kog
Delområde – kystopland		
Opland til Natura 2000-området	167.200 ha	120.243 ha.
Opland til Nissum Fjord /Felsted Kog	100.249 ha	68.678 ha.
Nuværende kvælstofbelastning ²⁹	2.130 ton N /år	1.704 ³⁰ ton N /år
Ejede og forpagtede arealer		
Nitratklasse 0	54,62 ha.	54,62 ha.
Nitratklasse I	0 ha.	0 ha.
Nitratklasse II	0 ha.	0 ha.
Nitratklasse III	0 ha.	0 ha.

²⁹ Fra tabel 2.4.8., nuværende og fremskrevet kvælstofbelastning, Kilde: Vandplan, 1.4 Nissum Fjord, Miljøstyrelsen, dec. 2011

³⁰ Omkring 80 % af den samlede næringsstoffølørsel til Nissum Fjord løber ind i Felsted Kog. Kilde: forslag til Vandplan, 1.4 Nissum Fjord

Areal til udbringning i alt	54,62 ha.	54,62 ha.
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen)	76-100 (middel 88 %)	76-100 (middel 88 %)
Udvaskning fra rodzonen kg N/ha (NUDRIFT, FarmN)	74,2 Kg N/ha/år	74,2 Kg N/ha/år
Udvaskning fra rodzonen kg N/ha (ANSØGT DRIFT, DEree)	75,9 kg N/ha/år	75,9 kg N/ha/år
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen (kg N/ha/år) (ansøgt drift – nudrift = 75,9 kg N/ha/år – 74,2 kg N/ha/år)	1,7 Kg N/ha/år	1,7 Kg N/ha/år
Samlede husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000-område (ton N / år) (0,12 x antal ha x udvaskning fra rodzonen = 0,12 x 54,62 ha x 1,7 kg N/ha/år)	11,1 kg N/år	11,1 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000-område (pct./ promille) (11,1 kg N/år / 2.130.000 kg N/år (eller 1.704.000 kg N/år) x 1.000)	0,01 ‰	0,01 ‰

Det ansøgte har beregningsmæssigt en husdyrgødningsbetinget belastning svarende til 0,01 ‰ af den samlede udvaskning til Felsted Kog. Samlet set udleder det ansøgte 0,01 ‰ til hele Nissum Fjord. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-områder, der ligger i Nissum Fjord.

Da den samlede kvælstofudledning fra husdyrbruget til Felsted Kog og Nissum Fjord således udgør mindre end 1 %, finder Herning Kommune, at der, i den konkrete sag, ikke er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udledningen af kvælstof til Nissum Fjord. Derfor forventes næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke at resultere i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen i Nissum Fjord.

Herning Kommune vurderer på den baggrund, at den maksimale merbelastning pr. år ikke har væsentlig betydning for fjordens målsætning og integritet, da stigningen i udvaskningen udgør en lille del af den samlede udledning til Nissum Fjord og næppe målbar. Dermed vurderer Herning Kommune, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Samlet vurdering af kvælstofudvaskningen

Herning Kommune vurderer ud fra det ovenstående, at det ansøgte projekt, i kumulation med andre planer og projekter, ikke vil have en skadevirkning fra nitratudvaskningen til Natura 2000-områder i Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord.

Fosforpåvirkningen

Både Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord er udpeget som Natura 2000-område overbelastet med fosfor³¹. Ifølge Miljøstyrelsens WIKI vejledning³² findes der p.t. ikke beregningsmetoder, der konkret kan vise sammenhængen mellem tilført fosfor til udbringningsarealerne og tab af fosfor til vandmiljøet.

Tilføres der mere fosfor til udbringningsarealerne, end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til vandmiljøet. Risikoen for og omfanget af tab af fosfor til vandmiljøet vil være afhængig af fosforpuljen i jorden og jordtypen³³. Derfor er beskyttelsesniveauet³⁴ for fosforoverskud i oplande, der afvander til Natura 2000-vandområder, som er overbelastet med fosfor, fastsat ud fra faktorer, som giver risiko for tab af fosfor på længere sigt.

Beskyttelsesniveau

Beskyttelsesniveauet for fosforoverskud er på den baggrund fastlagt ud fra udbringningsarealernes fosfortal³⁵, jordtype og dræningsforhold samt på grundlag af fremskrivninger af strukturudviklingen på husdyrbrugene. Heri er det forudsat, at husdyrtrykket i de givne oplande ikke øges, men enten er konstant eller faldende. I Herning Kommune er det dog vurderet, selvom dyretrykket i oplandene til

³¹ For udpegning se <http://kort.arealinfo.dk/>, vælg landbrug, fosforklasser.

³² Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug, løbende opdatering.

³³ Herunder transportveje for fosfor i form af dræn og lign.

³⁴ jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4.

³⁵ Jordens fosfortal er en indikator for fosforpuljens størrelse.

både Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord er stigende, at jævnfør Natur- og Miljøklagenævns afgørelse NMK-133-0006, af 24. november 2011, er der, i den aktuelle sag, stillet yderligere vilkår til driften af udbringningsarealerne, som bevirker en reduceret udvaskning af nitrat. Se afsnit "Påvirkning af overfladevand - Beregning af nitratudvaskning".

Herning Kommune vurderer derfor, at fosforoverskuddet stadig kan beregnes som foreskrives i Miljøstyrelsens vejledning.

Beregning af fosforoverskud

Det kan ikke kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten. Derfor skal fosforoverskuddet vurderes ud fra en "worst case" situation, jævnfør WIKI-vejledningen. Miljøstyrelsen foreslår, at kommunerne bruger følgende grundlag og parametre ved den endelige vurdering:

I landbrugsjord ophobes der i gennemsnit 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm jordlag. Der tabes i gennemsnitligt 0,2 kg P/ha. Fra landbrugsarealer tabes der maksimalt 1 kg P/ha på landbrugsarealer, mens der på udyrkede arealer tabes ca. 0,08 kg P/ha.

Vurdering af fosforpåvirkningen af Ringkøbing Fjord fra husdyrbruget

Nedenstående beregninger af fosforbelastningen til Ringkøbing Fjord er baseret på et eksempel fra Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen vurderer, at påvirkning af fosfor under 1 % af den samlede påvirkning ikke vil kunne måles.

Belastning af vandplansområde	Oplandsberegning
Samlet areal i opland til Ringkøbing Fjord	347.744 ha
Opdyrket areal i oplandet (59 % af samlet areal) (347.744 ha x 0,59)	205.169 ha
Fosforbelastning fra dyrket areal i oplandet (0,2 kg P/ha) (205.169 ha x 0,2 kg P/ha)	41.034 kg P
Fosforbelastning fra udyrket areal i oplandet (0,08 kg P/ha) (142.575 ha x 0,08 kg P/ha)	11.406 kg P
Fosforbelastning fra øvrige kilder (bebyggelse) ³⁶	8.200 kg P
Fosforbelastning i alt fra oplandet (41.729 kg P + 11.128 kg P + 21.270 kg P)	60.640 kg P

Ejede og forpagtede arealer	Ansøgt drift
Ansøgt udbringningsareal	154,6 ha
Fosforoverskud pr. ha, jf. ansøgning	11,4 kg P/ha
Procentvis forøgelse i godkendelsesperioden	11,4 kg P x 8 år = 91,2 kg P 91,2 kg P / (2.000 kg P/100) = 4,6 %
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra Husdyrbruget	154,6 ha x 1 kg P/ha x 4,6 % = 7,1 kg
Husdyrbrugets andel af fosforbelastningen	Samlet resultat (procent)
Samlet påvirkning fra udbringningsarealer	7,1 kg P
Husdyrbrugets andel	7,1 kg P x 100 / 60.640 kg P = 0,01 %

Det ansøgte har beregningsmæssigt en forforudvaskning svarende til 0,01% af den samlede udvaskning til Ringkøbing Fjord.

³⁶ Fra tabel 2.2.2, Forslag til Vandplan, Hovedvandopland 1.8 Ringkøbing Fjord (2010), Miljøministeriet

På ovenstående baggrund vurderer Herning Kommune, at nærværende udvidelse ikke i sig selv, eller i sammenhæng med andre projekter, vil kunne medføre væsentlig fosforpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

På baggrund af dette vurderer Herning Kommune, at udvidelsen ikke i sig selv, eller i sammenhæng med andre projekter, vil kunne medføre væsentlig fosforpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

Vurdering af fosforpåvirkningen af Nissum Fjord

Nedenstående beregninger af fosforbelastningen til Nissum Fjord er baseret på et eksempel fra Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen vurderer, at påvirkning af fosfor under 1 % af den samlede påvirkning ikke vil kunne måles.

Belastning af vandplansområde	Oplandsberegning	
	Hele Nissum Fjord	Feldsted Kog
Samlet areal i oplandet	167.876 ha	120.251 ha
Opdyrket areal i oplandet (68 % af samlet areal)	$167.876 \text{ ha} \times 0,68 = 114.156 \text{ ha}$	$120.251 \text{ ha} \times 0,68 = 81.771 \text{ ha}$
Fosforbelastning fra dyrket areal i oplandet (0,2 kg P/ha)	$114.156 \text{ ha} \times 0,2 \text{ kg P/ha} = 22.831 \text{ kg P}$	$73.353 \text{ ha} \times 0,2 \text{ kg P/ha} = 16.354 \text{ kg P}$
Fosforbelastning fra udyrket areal i oplandet (0,08 kg P/ha)	$53.720 \text{ ha} \times 0,08 \text{ kg P/ha} = 4.298 \text{ kg P}$	$46.898 \text{ ha} \times 0,08 \text{ kg P/ha} = 6.542 \text{ kg P}$
Fosforbelastning fra øvrige kilder (bebyggelse)	3717.100 kg P	$17.100 \text{ kg P} \times (120.251/167.876) = 12.255 \text{ kg P}$
Fosforbelastning i alt fra oplandet	44.229 kg P	35.151 kg P

Ejede og forpagtede arealer	Ansøgt drift
Ansøgt udbringningsareal	54,62 ha
Fosforoverskud pr. ha, jf. ansøgning	11,4 kg P/ha
Procentvis forøgelse i godkendelsesperioden	$11,4 \text{ kg P} \times 8 \text{ år} = 91,2 \text{ kg P}$ $91,2 \text{ kg P} / (2.000 \text{ kg P}/100) = 4,6 \%$
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra Husdyrbruget	$54,62 \text{ ha} \times 1 \text{ kg P/ha} \times 4,6 \% = \underline{2,5 \text{ kg}}$
Husdyrbrugets andel af fosforbelastningen	Samlet resultat (procent)
Samlet påvirkning fra udbringningsarealer	2,5 kg P
Husdyrbrugets andel i Feldsted Kog	$2,5 \text{ kg P} \times 100 / 35.151 \text{ kg P} = \underline{0,01 \%}$
Husdyrbrugets andel i Hele Nissum Fjord	$2,5 \text{ kg P} \times 100 / 44.229 \text{ kg P} = \underline{0,01 \%}$

Det ansøgte har beregningsmæssigt en forforudvaskning svarende til henholdsvis 0,01 % af den udvaskning til Feldsted Kog og 0,01 % af den udvaskning til hele Nissum Fjord.

På baggrund af dette vurderer Herning Kommune, at udvidelsen ikke i sig selv, eller i sammenhæng med andre projekter, vil kunne medføre væsentlig fosforpåvirkning af Nissum Fjord / Feldsted Kog.

³⁷ Tabel 2.2.2, Vandplan – Hovedvandopland Nissum Fjord (2010), Miljøministeriet

Samlet vurdering af fosforudvaskningen

Herring Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke kunne påvirke Natura 2000-områderne Ringkøbing Fjord og Nissum Fjordvæsentligt negativt, da husdyrbrugets påvirkning i godkendelsesperioden på 8 år er under 1 %.

Påvirkning af Natura 2000-landområder

Natura 2000-områder

EU har udpeget naturområder på land, som set i et europæisk perspektiv er særligt værdifulde. Disse områder kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat-, og fuglebeskyttelsesområderne.

Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Såfremt marken er helt eller delvist beliggende indenfor habitatafgrænsningerne, skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste Natura 2000 område er H57 "Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø". Området ligger cirka 3,5 km. N for anlægget og ca. 2,5 km fra nærmeste udbringningsareal. Bilag 11.

Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø er udpeget som EF-habitatområde nr. 57. Skovbjerg Bakkeø er Danmarks største bakkeø med et samlet areal på 1.500 km². Den ligger i Vestjylland, mellem Skjern Å i syd og Storåen i nord og strækker sig næsten 70 km ind i landet fra kystegnene i vest til området omkring Herring i øst.

Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø er udpeget som EF-habitatområde på baggrund af naturtyper:

Nr.	naturtype	Nr.	naturtype
2310	Indlandsklitter med lyng og visse	4010	Våde dværgbusksamfund med klokkeling
2320	Indlandsklitter med lyng og revling	4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
2330	Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene	5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	7150	Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
3160	Brunvandede søer og vandhuller	9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur
3260	Vandløb med vandplanter		

Endvidere er fiskearterne bæklampret og laks, dyrearten odder og paddearten en stor vandsalamander også en del af udpegningsgrundlaget.

De heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, som er udpeget til habitatområde er enten A-målsatte eller B-målsatte i Herring Kommuneplan 2009-2020. For A-målsatte naturområder er målet, at de bevares med deres sjældne plante- og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne. For B-målsatte naturområder er målet, at der arbejdes aktivt for en gunstig bevarelsesstatus for områdernes plante- og dyreliv.

Naturtypen hede har en tålegrænse på 10-25 kg N/ha/år, hvor tør hede har en tålegrænse på 10 til 20 kg N/ha/år, mens våd hede har en tålegrænse på 15 til 25 kg N/ha/år. Klitter har en tålegrænse på 10 til 25 kg N/ha/år, hvor fugtige klitlavninger har en tålegrænse fra 10-25 kg N/ha/år, mens klitter generelt har en tålegrænse fra 10 til 20 kg N/ha/år.

Herring Kommune vurderer, at da der ikke forefindes udbringningsarealer indenfor Natura 2000-landområdet Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, så vil ammoniakfordampningen umiddelbart vil være den eneste potentielle påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder. Der er ikke lavet beregning af N-belastning på Natura 2000 området, idet det er vurderet at ligge tilstrækkeligt langt fra anlægget til at blive påvirket af produktionen.

Det vurderes derfor, at ammoniakfordampning, som følge af denne miljøgodkendelse, ikke vil forringe tilstanden af naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø.

Påvirkning af bilag IV-arter, rødlistearter mv.

Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Af EF-habitatdirektivets³⁸ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden eller udenfor et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder. For plantearterne er der blandt andet forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Bilag IV-arter, observeret i Herning Kommune eller på lokaliteter i Midtjylland gennemgås i det følgende. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller er optaget på rødlisten.

Damflagermus, vandflagermus og sydflagermus er observeret ved Gødstrup Sø. Desuden forekommer flere arter af flagermus i Midtjylland og kan derfor forekomme på lokaliteter i Herning Kommune. Flagermus raster, overvintrer og kan yngle i huller, sprækker eller under løstsiddende bark på gamle træer, i bygninger og lignende eller i huler. Damflagermus og vandflagermus jager over åbent vand ved søer og langs vandløb. Sydflagermus kan tillige jage over åbne hedestrækninger. Læhegn, bryn, bræmmer og diger fungerer som ledelinier fra rasteområdet til fourageringsområdet, og skal helst forblive intakte uden afbrydelser, for at fungere optimalt. Ud fra flagermusens levevis vurderes det, at den ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen, da der fjernes ikke større gamle bygninger eller træer.

Birkemus er kendt fra Sønderjylland og Limfjordsområdet. Artens udbredelse i Limfjordsområdet er nordvest for Herning Kommune. Den eneste registrering i Herning Kommune er i 2001, hvor den blev fundet nær Gødstrup sø ved Tjørring. Om sommeren yngler og raster birkemusen i digeskel, lysåben, ældre skov med tæt urvegetation, kratbevoksede moser, fugtige enge, udyrkede marker eller ekstensivt dyrkede marker. Birkemusen går i dvale fra oktober til maj i diger, på overdrevsskrænter, og på højtliggende hede- og plantageområder. Andre områder kan også fungere som vinteropholdssted, men pløjning og gravearbejde kan ødelægge reden, der befinder sig i 20 – 40 cm's dybde. Det vurderes, at den ansøgte udvidelse ikke indebærer opdyrkning af ekstensivt dyrkede udbringingsarealer og dermed vil udvidelsen ikke have en negativ påvirkning på birkemusens levevis.

Odderen forekommer i store dele af Jylland og også i Herning Kommune. Odderen har gunstig bevaringsstatus i landsdelen. Odderen yngler, raster og fouragerer langs vandløb med gode fiskemuligheder og har huler i brinken. Ud fra artens levevis i øvrigt vurderes det, at den ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.

Markfirben er udbredt over det meste af Danmark, men sjældent blandt andet i den vestlige del af Midtjylland. Egnede yngle- og rasteområder er eksempelvis heder, overdrev, klitter, solvendte skrænter langs veje, jernbaner og i grusgrave. I forbindelse med landbrug er stendiger, levende hegn og særligt stendynger med indsamlede marksten gode rasteområder. Det vurderes, at arten ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.

Grøn mosaikguldsmed lever primært i Nordsjælland, men strejfer er registreret rundt om i landet. I Herning Kommune er arten observeret syd for Harreskov mellem Kibæk og Arnborg. I sin cyklus er arten afhængig af planten Kребseklo (*Stratiotes aloides*), hvor den lægger sine æg, og larverne lever. Voksne individer kan strejfe langt omkring, og kan ses langt fra vandløb med kребseklo. Næringsstofbelastning kan medføre tilgroning af vandhuller og søer, hvorved kребseklo vil forsvinde og dermed livsgrundlaget for grøn mosaikguldsmed.

Grøn kølleuldsmed findes kun i de store jyske å-systemer så som Storå, Skjern Å, Karup Å og Gudenå. Arten er Herning Kommunes ansvarsart. Den yngler i rene, iltrige og kølige vandløb. Den voksne guldsmed foretrækker lysåbne arealer, men kan også findes i skovlysninger. Hunnen lægger sine æg direkte i vandløbet. Larverne ligger nedgravet i bunden på en stenet, sandet strækning med minimal undervandsvegetation og kommer til tider op til overfladen og skjuler sig mellem sten og rødde fra udhængende brinker.

³⁸ EF-habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer)).

Den færdige guldsmed udvikles på sten, tørlagte bredder og planter i vandkanten. Der er en teoretisk mulighed for, at der ved uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning kan ske en tilførsel af forurenende stoffer til Grøn Kølleguldsmeds levesteder i Storå. Det vurderes, at kun tilførsel af større mængder husdyrgødning (som følge af uheld med gylletanke/gylletransport) vil kunne have en negativ effekt på grøn kølleguldsmed.

Padder

Løgfrø findes spredt ud over det meste af Danmark, og kan således forekomme på lokaliteter i Herning Kommune. Arten yngler i vandhuller med rent vand. Udyrkede bræmmer omkring vandhullerne kan være med til at sikre, at vandet forbliver rent.

Strandtudsens naturlige udbredelse omfatter hele Danmark, men den forekommer især i store antal i Vestjylland. Indlands forekommer arten primært i grusgrave. Arten yngler oftest i lavvandede vandhuller, der tørrer ud hen på sommeren. Arten yngler tillige i næringsfattige søer.

Stor vandsalamander kan forekomme i det meste af landet, og dermed også i Herning Kommune. Arten yngler i klarvandede, lavvandede vandhuller med bundvegetation, de kan skjule sig i. Kvasbunker og stendynger med indsamlede marksten giver gode overvintringsmuligheder.

Spidssnudet frø findes i næsten hele Danmark. De største bestande forekommer blandt andet i Vestjylland, og arten findes sandsynligvis indenfor kommunegrænsen. Den kan være svær at skelne fra butsnudet frø, og derfor kan observationer af butsnudet frø indeholde forekomster af spidssnudet frø.

Vandhullerne i området er potentielle paddevandhuller. Ved det ansøgte udbringningsareal er nærmeste vandhul dog minimum 15 m fra udbringningsarealet – se afsnit om "overfladevand – søer". Da nærmeste vandhul ligger mere end 10 meter fra det dyrkede markareal vurderes det, at dyrkningen af markerne ikke har en negativ påvirkning på eventuelle Løgfrøer, Strandtudser, Stor vandsalamander og spidssnudedede frøer.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer er kommunen ikke bekendt med forekomster dyr omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Endvidere har Herning Kommune ingen aktuelle registreringer af Bilag IV-plantearter på ejendommens udbringningsarealer. Det vurderes, at plantearterne højst sandsynlig ikke findes på udbringningsarealerne. Det vurderes yderligere, at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe tilstand og levevilkår for truede plante- og dyrearter væsentligt. Ligeledes vurderes de almindelige regler for 2 meter bræmmer at være tilstrækkelige til at beskytte odderen og dens levesteder, såfremt arten findes i området. Herudover vurderer Herning Kommune, at udvidelsen kun vil påvirke de beskyttede arter negativt ved alvorlige uheld, f.eks. ved håndtering af husdyrgødningen, hvorfor der er sat vilkår hertil. Men det vurderes, at lovlige håndtering af husdyrgødning indenfor udbringningsarealerne ikke vil have nogen negativ effekt på de beskyttede arter.

Herning Kommune vil hvis man får viden om forekomst af bilag IV arter, efterfølgende stille krav om bræmmer op til berørt natur. Både arter og naturtyper kan være sårbare over for randpåvirkning fra markdriften. Det bør derfor tilstræbes, at udbringning af både gylle, kunstgødning og pesticider ikke foregår i vejr med risiko for afdrift til områder med beskyttet natur eller til levesteder for bilag IV- og andre beskyttede arter.

Påvirkning af kulturmiljø

Kulturhistoriske spor

Landskabet i Herning Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype. Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Herning Kommune udpeget "særlig værdifulde kulturmiljøer", "kulturmiljøer" mm.

Fredede fortidsminder

Der er ikke registreret fortidsminder, i umiddelbar nærhed af anlægget. Der er registreret fortidsminder på udbringningsareal nr. 90-0 og i umiddelbar nærhed af udbringningsareal nr. 10-0.

Herning Kommune gør opmærksom på, at der, i henhold til § 29f i Museumsloven, ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) på gravhøje og inden for en afstand af 2 m fra disse. Jf. § 18. I Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet inden for 100 m afstand fra fortidsminder, medmindre kommunen meddeler dispensation hertil. For placering se bilag 15.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er langs en del af markerne registreret beskyttede sten- og jorddiger. For placering se bilag 15.

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linieformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer, eller har fungeret, som hegn og har, eller har haft, til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, der både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer. Jf. Museumslovens § 29a må digerne ikke ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse. Jf. museumslovens § 29f må der på fortidsminder og indenfor en afstand af 2 m fra dem ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes.

Kulturarvsarealer og Kulturmiljø

Der er ikke registreret kulturarvsarealer på hverken udbringningsarealer eller aftalearealer. Der er udpeget kulturmiljø ved arealerne sydøst for ejendommen hvor "Resterne af Ørnhøjbanen" går mellem arealerne. Der er ikke markdrift på banestrækningen således ændres dette kulturhistoriske spor ikke ved det ansøgte projekt.

Skovrejsningsområder

Enkelte af markerne nord for ejendommen ligger i område, hvor skovrejsning er uønsket. Der er i projektet ikke planlagt skovrejsning på disse arealer. Arealerne Ved Skjernvej 228 er alle beliggende i skovrejsningsområde. Udpegning af Skovrejsningsområder forhindrer ikke, at området fortsat kan anvendes som hidtil, og der er heller ikke nogen pligt til at plante skov. Da der er tale om almindelig jordbrugsdrift, er projektet ikke i strid med udpegningen.

Landskabelige interesseområder

Markerne 79-0, 153-0, 153-1, 157-0, 158-0, 159-0, 160-0, 19-0 og 20-0 ligger i et landskabeligt interesseområde, der er udpeget langs Lille Å og Vegen Å sammen med Stor Å. Området er udpeget i Herning Kommuneplan 2009-2020. Ifølge kommuneplanen udelukker varetagelsen af de landskabeligt værdifulde områder ikke landbrugsdrift, idet landbruget ofte vil være med at bibeholde de landskabelige værdier. Derfor har udpegningen ingen betydning for byggeriet og arealdriften på Damstrupvej 2.

Sø, Å og Skovbeskyttelseslinier

Ejendommens planlagte nybyggeri ligger umiddelbart udenfor skovbyggelinien, men det har ingen betydning for byggeriet på Damstrupvej 2, da landbrugsbygninger ikke skal have dispensation til byggeriet, ifølge Naturbeskyttelsesloven. Ejendommen ligger udenfor sø- og åbeskyttelseslinier. Disse beskyttelseslinier har ingen betydning for markdriften.

Geologiske interesseområder

Størstedelen af arealerne og ejendommen er beliggende indenfor område udpeget som geologisk interesseområde jf. kommuneplanen. I områder med geologiske bevaringsværdier skal, etablering af byggeri, tekniske anlæg samt ændringer af arealanvendelsen, der kan forringe de landskabsgeologiske og de geologiske formationers karakter og karakteristika, vurderes med udgangspunkt i de landskabs geologiske og de geologiske formationers karakteristika, den geologiske udvikling samt den historisk geologiske vigtighed. Landbrugsbyggeri regnes ikke som teknisk anlæg, men kan dog have en visuelt negativ påvirkning på landskabsoplevelsen. I dette tilfælde vurderes det, at den ønskede staldbygning ikke medfører en væsentlig ændret påvirkning på landskabet, da den i størrelse, placering og materialevalg svarer til det eksisterende byggeri.

Fredede områder

Ingen registrerede ved anlæg eller arealer

Kirkebyggelinie / Kirkezoner

Det nye byggeri ligger udenfor udpegede kirkezoner og kirkebyggelinier.

Gennemgang af BAT for Damstrupvej 2

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IPPC-direktivet omfatter.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der – som i den aktuelle sag – er omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ.

I Teknologi- og byggeblade er dokumenteret teknik beskrevet, og der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være. Miljøstyrelsen har endvidere oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik, fordring m.v. i Teknologi-blade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt.

I det følgende vil BAT for Damstrupvej 2 blive vurderet i forhold til Herning Kommunes niveau for BAT.

Vurdering af BAT i forhold til § 12 miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

1. Management
2. Fodringsstrategier
3. Staldsystemer
4. Forbrug af vand og energi
5. Opbevaring af husdyrgødning
6. Udbringning af husdyrgødning

Ved Herring Kommunes vurdering i relation til BAT indgår Miljøstyrelsens Teknologi-blade oversigt, Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning³⁹ version 2, bilag 3 (teknologilisten) samt kravene i EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ (BREF-dokument). Nedenfor vil de enkelte emner blive gennemgået.

BAT – Management

Ifølge Herring Kommune er følgende tiltag BAT indenfor management:

Herring Kommune vurderer, at anvendelse af BAT indenfor management som minimum skal leve op til følgende punkter:

Beredskabsplan

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og skal tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Ansøger har ikke udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, men der er sat vilkår til at denne udarbejdes indenfor kort tid efter denne miljøgodkendelses meddelelse. Udover at være BAT, så er det Herring Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld. Samtidig giver beredskabsplanen landmanden en mulighed for at gennemgå sin ejendom og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Uddannelse af personale

- At medarbejderne deltager i fagligt relevante aktiviteter
- At personalet, der varetager sprøjtemidler og udstyr har sprøjtebevis

Alle ansatte deltager løbende i ERFA møder og relevante kurser. Ejer deltager også selv i en ERFA-gruppe. Påfyldning af sprøjtemidler foretages af uddannet mandskab med moderne og velholdt udstyr

Ressourceforbrug

- At der føres regnskab med vand- og energiforbrug, og at der føres journal over forbruget (gemmes i perioden mellem 2 samlede miljøtilsyn)

I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning. Antallet af dyr optælles en gang i kvartalet og meddeles Danmarks Statistik og indberettes til CHR-registeret. Der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Ved indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften, hvorfor ansøger også fastholder at den planlagte placering nord for eksisterende staldanlæg.

Egenkontrol / dagligt tilsyn

- Der føres daglige tilsyn med mekanisk udstyr, såsom ventilationsanlæg, foderanlæg og vandingsystem som kontrolleres for evt. funktionssvigt.
- Der er serviceaftaler med leverandørerne på alle ventilationsanlæg, mm.
- At der hver måned føres logbog over gyllebeholdernes flydelag eller at der er fast overdækning.
- At gyllebeholderne er tilmeldt de lovpligtige 10-årige beholderkontrol.

Ansøger udfører jævnligt kontrol af vandrør og installationer. Gyllebeholderen er med fast overdækning og er tilmeldt 10-årige beholderkontrol. Der vil være serviceaftaler på gyllekøleanlægget. Hertil holdes der rent omkring bygninger for at undgå lugt og uhygi-

³⁹ <http://www2.mst.dk/wiki/husdyrvejledning.default.aspx>

ejniske forhold. Der er faste procedurer/rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriftens spild- og affaldsstoffer, levering af foder, transporter m.m.

Uheld og driftsforstyrrelser

- At overpumpning af gylle overvåges.
- Vaskeplads / Vask af maskiner sker på vaskeplads med opsamling til gyllebeholder.
- Gylletankene har ikke påmonteret pumper, hvilket bevirker at utilsigtet start og deraf følgende gylleudslip undgås.

Ansøger gør som skrevet ovenfor og der vil blive udarbejdet en beredskabsplan. Ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsen skal gyllebeholdere der ligger tættere end 100 meter fra et vandløb have et alarmsystem til at registrere hvis gødningsmængden pludselig synker og dermed kan alarmere landmanden. Der er ca. 180 m fra ejendommens gyllebeholder (LA 36787) og derfor er beholderen ikke omfattet af dette krav

Ansøger har søgt om tilladelse til at opføre en 48 m² vaskeplads umiddelbart syd for nyt staldanlæg. Rengøringsvandet fra vaskepladsen ledes til gyllebeholderen. Ud over vask af maskiner benyttes vaskepladsen til påfyldning og rengøring af sprøjte. Derved er det sikret at evt. spildt sprøjtevæske og pesticidrester opsamles og ledes til gyllebeholder. Påfyldning foretages af uddannet mandskab med moderne og velholdt udstyr.

Mark og gødningsplaner

- At der årligt bliver udarbejdet mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov.
- At der bliver ført journal over eventuelle afvigelser fra mark- og gødningsplanen.

Hvert år udarbejder ansøger i samarbejde med planteavlskonsulenter en mark- og gødningsplan for ejendommens jorder, som sikre at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I mark- og gødningsplanen tages blandt andet hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Affaldssortering

- Herning Kommune vurderer at registrering af affald og mængder er BAT. Derudover vil registreringen give ansøger det nødvendige overblik over eventuelle indsatsområder, hvor det er muligt at minimere produktionen af affald.
- Herning Kommune har ingen indsamlingsordning men en anvisningsordning. I praksis betyder det, at gårdejeren selv skal lave en aftale med en transportør om at få hentet det sorterede affald og bragt affaldet til et behandlingsanlæg. Transportøren skal være registreret i kommunen, og kommunen skal have en anvisningsaftale med modtageanlægget.

Det er fra ansøger oplyst, at alt affald på ejendommen håndteres, sorteres og opbevares efter kommunens affaldsregulativ. For yderligere detaljer se miljøteknisk beskrivelse under afsnittet affald. Det er vurderet, at ejendommen lever op til Herning Kommunes krav om BAT på affaldsområdet.

Herning Kommune vurderer, at husdyrbruget med en synlig beredskabsplan vil være i stand til at undgå og/eller begrænse uheld på bedste vis. Samtidig vurderes det, at ansøger lever op til BAT vedrørende uddannelse af personale, ressourceforbrug, daglige tilsyn og registrering af mark og gødningsplaner. Herning Kommune vurderer, at der er en stor miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner. Der er derfor stillet vilkår om, at vask af maskiner skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder. Herning Kommune vurderer at en væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Derfor stilles der vilkår om, at overpumpning skal ske under opsyn.

Herning Kommune vurderes tillige, at oplag af affald ikke medfører forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak samt uhygiejniske forhold. Det er vurderet, at ejendommen lever op til Herning Kommunes krav om BAT på affaldsområdet.

BAT – Foder

Ifølge Herring Kommune er følgende tiltag BAT indenfor foder:

- **Fasefodring**
 - At dyrene fodres med næringsstoftilpassede blandinger, der er afstemt efter vækstperiode.
 - Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent/foderfirma, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering.
- **Reduceret råprotein (slagtesvin)**
- **Fytase**
- **Benzoesyre**
- **BAT på fosfor beregnes ud fra de vejledende emissionsgrænseværdier udarbejdet af Miljøstyrelsen i 2010.**
 - 23,0 kg P / DE ab lager for søer
 - 27,8 kg P / DE ab lager for smågrise
 - 20,5 kg P / DE ab lager for slagtesvin

Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering. Der anvendes fasefodring. Når prisforholdene er gunstrige tilsættes enzymer til foderet i de foderblandinger, det er relevant.

Miljøstyrelsen har vedtaget vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor fra årssøer, smågrise og slagtesvin. Herring Kommune stiller ift. BAT niveauet krav om, at ansøgningen som udgangspunkt overholder Miljøstyrelsens emissionsgrænseværdier for de aktuelle dyretyper.

Det samlede BAT emissionsniveau fra produktionen kan beregnes til 11.171 kg P pr. år. (beregning fremgår af bilag 6). Den samlede fosforindhold i gyllen fra det ansøgte projekt er på 11.493 kg P pr. år. Dermed er BAT niveauet ikke overholdt ved det ansøgte projekt. Det er produktionen af årssøer der ikke overholder BAT- niveauet og ansøger har begrundet den manglende overholdelse ud fra proportionalitet idet det vil koste > 50 kr/årso som jf. Miljøstyrelsens vejledning ikke er proportionalt. Herring Kommune vurderer at denne begrundelse er i overensstemmelse med vejledningen og vurderer dermed at projektet lever op til kommunens BAT niveau.

Herring Kommune vurderer, at ansøger lever op til BAT indenfor fodring af besætningen ved anvendelse af fasefodring, fytasetil-sætning og udarbejdelse af foderplaner.

BAT – Staldindretning

Ifølge Herring Kommune er følgende tiltag BAT indenfor staldindretning:

BAT Staldsystem

- Ammoniakemissionen skal leve op til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier (se tabel nedenfor)

Oversigt over staldtyper / gulvtyper, dyretyper, maks NH₃-emission

Dyretype/afsnit	Emissionsgrænseværdi	Emission fra ansøgt projekt.
Årssøer	2.297,06	2.643,73
Polte	2965,92	2.266,37
Smågrise	1420	1.448,01
I alt	6.682,98	6.358,11

Se beregning i bilag 6.

Det eksisterende staldanlæg er bygget i perioden 1995 til 2007 og indeholder smågrisestalde, poltestald, fare- og løbe-drægtighedsstalde. I forbindelse med udvidelsen vil gulvtypen i to fremtidige poltestalde (ST 56229 og 56231) vil blive udskiftet med

delvist spaltegulv med 50-75 % fast gulv. Der er i nudrift fuldspaltegulv i den ene og drænet gulv med spalter i den anden. Derudover vil der blive bygget nyt staldanlæg indeholdende ny drægtighedsstald, farestalde og poltestald. Disse nye stalde opføres med delvist spaltegulv og der etableres gyllekøling i ny drægtighedsstald (ST 56230) og ny poltestald (ST 56233). Eksisterende gyllebeholder overdækkes.

Herning Kommune vurderer, at de vejledende emissionsgrænseværdier i forhold til ammoniak er overholdt, idet det ansøgte projekts ammoniakemission ikke overstiger de vejledende emissionsgrænseværdier for både eksisterende og nye stalde.

BAT – Forbrug af vand og energi

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor vand:

- Krav om etablering af særskilt vandmåler til registrering af det samlede vandforbrug til drikkevand, rengøring og vandspild.
- At der udføres aflæsninger og registrering i journal af vandforbruget⁴⁰. Vandforbruget skal aflæses månedligt og noteres i en journal. Journaler skal gemmes til næste samlede tilsyn efter afslutning.
- At der anvendes koldt vand til vask.
- At der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlæggene for at undgå spild.

Ansøger har privat boring og der er pt. Ikke vandmåler. Der er sat vilkår til etablering af vandmåler således at forbruget fremover skal registreres. Ansøger har i det jævnlige fokus på at undgå spild, herunder bl.a. vask og rengøring, forbrug til dyr osv.

Det forventede vandforbrug før og efter udvidelse af produktion på ejendommen fremgår af miljøteknisk beskrivelse.

Vandbesparende foranstaltninger

I polte- og sostaldene sidder der drikkepipler over fodertrugene, således at vandspild opsamles i foderkrybben og ikke i gyllekanalerne. I klimastaldene sidder der integrerede vandventiler i tørfoderautomaten. Derudover sidder der supplerende drikkekopper på stiinventaret. Således vil det også blive i ansøgt drift.

Den lovpligtige overbrusning til smågrise og drægtige søer er tids- og temperaturstyret. Stalde iblødsættes før vask, hvilket nedsætter det efterfølgende vandforbrug til vask.

Det fremgår, at vandforbruget på ejendommen forventes at stige med ca. 130 % i ansøgt drift. Det forøgede vandforbrug i staldanlægget afspejler det forøgede behov for drikkevand hos de ekstra dyr samt forbrug af vand til rengøring af flere staldsektioner mm. Vandforbruget bliver i nudrift ikke aflæst, idet der er egen vandboring på ejendommen. Der er ikke opsat vandmåler til at registrere vandforbruget, og forbruget i nudrift og ansøgt drift er derfor opgjort ud fra normal.

Herning Kommune vurderer, at BAT-niveauet på vandforbruget ikke er opfyldt i BAT-redegørelsen, idet der ikke sker aflæsning og registrering af vandforbruget, da ejendommen har egen vandboring uden vandmåler.

For at opfylde BAT-niveauet på vandforbruget stiller Herning Kommune vilkår om opsætning og løbende registrering af vandforbruget i produktionen. Med dette tiltag vurderer Herning Kommune, at BAT-niveauet for vandforbrug overholdes.

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor Energi:

- Sikre at ventilationen kun starter op efter behov, eks. ved anvendelse af undertryksventilation, frekvensstyrede ventilatorer.
- At der anvendes lavenergilystsofrør / sparepærer i staldbygningerne og andre steder.
- At lyset i staldene i dagtimerne kun er tændt efter behov.
- Udendørsbelysningen er begrænset af bevægelsessensor.

⁴⁰ Det er Herning Kommunes holdning, at rent drikkevand er en værdifuld ressource, som der skal værnes om. Der stilles vilkår om, at der monteres vandur/vandmåler på ejendommen, således at alt vandforbrug i produktionen kan registreres. Der skal føres journal over ejendommens vandforbrug.

- Hvis muligt, at opvarmning af staldanlægget samt medarbejderfaciliteter m.m. sker via overskudsvarmen/varmegenindvinding mm.
- At der sker en kvartalsvis aflæsning af energiforbruget, og resultaterne gemmes i perioden mellem 2 samlede miljøtilsyn.
- At udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige.
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan ansøger hurtigt danne sig et overblik over energiforbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan der erfaringsmæssigt opnå besparelser op mod 5-10 % af årsforbruget. Udover ovennævnte anbefaler Herning Kommune, at der arbejdes med at indføre miljø- og ressourcestyring på husdyrbruget. Landbrugets konsulenttjeneste vil i den forbindelse kunne være behjælpelig med råd og vejledning.

Der er sat vilkår om driftsjournal over ressourceforbrug og gennemgang ved energikonsulent, for at animere til den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne. Det vurderes at gennemgang af energikonsulent inden nybyggeriet foretages er relevant. Dette kan medvirke til, at eventuelle bedre energitekniske løsninger kan indarbejdes inden byggeriets udformning endeligt fastlægges. Således sikres at energimæssige forhold inddrages allerede i planlægningsfasen.

Energibesparende foranstaltninger

- Varmegenindvinding fra gyllekølingsanlæg til opvarmning
- Daglysstyring og begrænset natbelysning samt ovenlys og vægge med dagslysindfald.
- Udendørs belysning er styret af bevægelsessensorer
- Multistep ventilation

Herning Kommune vurderer, at energiforbruget på ejendommen stiger primært på grund af, gyllekølingsanlæg, ventilation, belysning mm. For at holde energiforbruget nede har ansøger blandt andet valgt ovenstående tiltag se yderligere beskrivelse i miljøteknisk beskrivelse under "energibesparende foranstaltninger". Det vurderes til at være BAT.

BAT – Opbevaring af husdyrgødning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor opbevaring af husdyrgødning:

- At gyllen opbevares i beholdere, der er monteret med fast låg, tag, teltstruktur eller har et flydelag, såsom snittet halm, ekspanderet ler (LECA) mm., ekspanderet polystyren (EPS) eller naturlig udtørningskorpe.
- At sikre at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen, således at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde (minimum 9 måneder).
- At gyllen opbevares i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger.
- At beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.
- At lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år.
- At gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken.
- At der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen.
- At gyllebeholdere er underlagt 10-års beholderkontrol og er under dagligt opsyn.
- At der foretages løbende eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholderne.
- At gyllen suges fra de eksisterende beholdere og op i gyllevognen ved hjælp af en sugekran, der er påmonteret på gyllevognen. Sugekranen minimerer risikoen for eventuelle uheld eller spild i forbindelse med påfyldningen af gyllevognen
- Betonbund med opsamlingsbeholder for fast møg.
- Biogasbehandlet gylle.

Ansøger oplyser at gyllebeholderen er bygget så den kan modstå mekanisk, termisk og kemisk påvirkning. Der er påsat låg på gyllebeholderen, hvilket er BAT og gyllebeholderen er tilmeldt 10-årige beholderkontrol. Hertil opbevares der 58 % af gyllen på 4 andre ej

Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af gylle for ejendommen efter udvidelsen er på 9,0 måneder. Hermed er Husdyrbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt.

Herning Kommune vurderer, at ansøger overholder BAT i forhold til opbevaring af gylle jævnfør de nævnte tiltag på ejendommen. Endvidere er opbevaringskapaciteten overholdt, hvilket også er BAT. Samlet overholder ansøger BAT ved opbevaring af husdyrgødning.

BAT – Udbringning af husdyrgødning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor udbringning af husdyrgødning:

- Overholdelse af regler for udbringningstidspunktet (eks. forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage).
- Udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at anvende bredspreder til gylle)
- Krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer
- Krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha
- Krav om efterafgrøder
- Afgasning af gylle på biogasanlæg
- Gylleseparation
- At den producerede husdyrgødning afstemmes med udbringningsarealet og afgrødens gødningsbehov
- At der ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræbes at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold det vil sige kølig, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning

Udbringningsteknologi

- Udbringning af gyllen sker fortrinsvis ved nedfældning eller slangeudlæggelse, alt efter afgrøde.
- Ansøger sørger for ikke at køre på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket udbringningsareal, da der efterfølgende er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lignende
- Der holdes som minimum 2 meter dyrknings-, gødsknings og sprøjtefri bræmmer til vandløb, jord- og stendiger samt gravhøje
- Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage

Gylleforsuring vha. Infarms NH₄⁺ anlæg eller Biocovers SyreN-anlæg kan benyttes som alternativ til nedfældning på fodergræs.

- Forsuring indenfor 200 m. fra byområde mm. kan dog ikke benyttes, da forsuring ikke har effekt på lugtgener
- Forsuring kan ikke bruges som alternativ til nedfældning på ubevokset / sort jord

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold, og evt. nedbør). Da gyllen udbringes på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Herning Kommune vurderer, at ovenstående lever op til kravet om BAT indenfor udbringning af husdyrgødning.

Fravalgte BAT-virkemidler

Den vejledende emissionsgrænseværdi for ammoniak (BAT-niveauet) er overholdt på ejendommen Damstrupvej 2.

Ansøger har lavet proportionalitetsberegninger af yderligere tiltag, hvoraf det fremkommer, at der ikke er proportionalitet i at indføre yderligere teknologi. Derfor er følgende tiltag fravalgt: Gylleseparation, Gylleforsuring, Biologisk luftvasker, Kemisk luftvasker, Benzoesyre, Ændring af ventilationsafkast, Fodringsstrategier.

BAT - Samlet vurdering

Herning Kommune vurderer, at ansøger har overholdt BAT i forhold til management, ressourceforbrug, fodringsstrategier, opbevaring og udbringning af husdyrgødning. Endvidere vurderer Herning Kommune, at de vejledende emissionsgrænseværdier er overholdt. For at opnå dette er der i denne godkendelse gjort en særlig indsats for BAT på staldindretning og opbevaring af gylle, da ansøger har udskiftet gulvtypen i to stalde, installeret gyllekøling samt overdækket gyllebeholderen.

Generelt vurderer Herning Kommune, at ansøger er opmærksom på at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbegrænsende foranstaltninger, renere teknologi, minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer samt muligheder for at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige. Ligesom det vurderes, at der kan være gode muligheder for, at arbejdsgange og processer kan blive mindre belastende for miljøet.

Miljøteknisk beskrivelse

Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Den ansøgte udvidelse iværksættes så snart sagsbehandlingen kan afsluttes. Dog ønsker ansøger at udvide soholdet med egne polte, idet det er en avls og opformeringsbesætning. Dette tager længere tid end hvis poltene indkøbes, og derfor søges om fristforlængelse på 5 år. Den nye stald vil dog blive bygget forholdsvis hurtigt, idet den indeholder bl.a. en ny poltestald, som kræves for at kunne øge polteantallet. Dog vil soholdet ikke være på fuld størrelse (i forhold til den ansøgte produktion) på dette tidspunkt, da polte skal være ca. 7,58 måneder gamle før de kommer i anden brunst (hvor det er mest optimalt at løbe dem), og størrelsen af de enkelte ugehold (søer) er den begrænsende faktor for levering af antallet af produktionsduelige polte.

Starttidspunktet for byggeriet er sat før de 9 måneders sagsbehandlingstid og 6 ugers nabohøring, idet ansøger ønsker at komme til at bygge hurtigst muligt. Dernæst skal den nye drægtighedsstald være opført, således at søerne (der skal levere poltene) kan gå løse senest d. 1. januar 2013 ifølge lovkravet.

Biaktiviteter

På Galtmosevej 2, 6973 Ørnholm og Skjernvej 228, 6973 Ørnholm er der ligeledes svineproduktion under samme CVR nummer. Svinegyllen fra Skjernvej indgår i denne ansøgning, men afsættes til gylleaftaler. Der er ingen nyere miljøgodkendelse på den ejendom.

Der er ingen svinegylle fra Galtmosevej. Derudover er der en medhjælperbolig på Nørhedevej 3, 6973 Ørnholm og jord på Spåbækvej 12, 6973 Ørnholm (bygningerne er solgt fra).

De 3 ejendomme ligger geografisk adskilleligt, forureningsmæssigt adskilleligt og er produktionsmæssigt uafhængige af hinanden, da der på Skjernvej 228 haves et sohold i dag og på Galtmosevej står staldene tomme og det er meddelt kommunen at den godkendelse, der ligger derovre ikke ønskes udnyttet.

Ophør

Anlægsophør for Ejendom Udstrup:

Der er tale om en kontinuert drift i anlægget, kun afbrudt af få dages vask og desinfektion fordelt jævnt gennem de enkelte sektioner over hele cyklus.

Disse perioder med vask og desinfektion giver ikke anledning til væsentlige afvigelser i driften som vil kunne registreres i lokalområdet.

Ved ophør af produktion på ejendommen afsættes alle dyr til slagteri, DAKA eller leve brug.

Stalde samt opbevaringsanlæg tømmes for husdyrgødning, der afsættes.

Et evt. olie og kemikalie oplag destrueres eller afhændes til kommunens affaldsordning.

Fast affald afhentes til autoriseret destruktion eller afhændes via kommunens affaldsordning eller genbrugspladser. Medicinsk affald afleveres på nærmeste apotek til destruktion.

Fodersiloer tømmes og rengøres.

Staldene rengøres og desinficeres efter tømning for dyr.

Oplysninger om ejendommens placering

Ang. kumulation: Kommunen bedes oplyse om der ligger andre ejendomme inden for 300 m af byzone og samlet bebyggelse, som har godkendelse til mere end 75 DE på ansøgningstidspunktet. Ligeledes bedes kommunen oplyse om der ligger andre ejendomme inden for 100 m af nærmeste enkelt bebyggelse med godkendelse til mere end 75 DE på ansøgningstidspunktet.

Ejendommen ligger i et tyndt befolket område ca. 2.850 m vest for nærmeste by (Ørnholm). Dette punkt udgør både nærmeste byzone og nærmeste samlede bebyggelse. Den nærmeste enkeltbeboelse (uden landbrugspligt) (Damstrupvej 1, 6973 Ørnholm) ligger ca. 275 m nord for ejendommens eksisterende bygningsmasse men i en afstand af ca. 245 m fra nybyggeriet. Den nærmeste enkeltbeboelse med landbrugspligt (Torstedvej 9, 6973 Ørnholm) ligger ca. 375 m sydvest for ejendommen.

I Ørnholm ligger kirke og institutioner, men derudover ligger der ikke nogen tættere på ejendommen.

Ved den ansøgte udvidelse vil der blive etableret en ny bygning (6a, 6b, 6c) nordøst for den nuværende samlede bygningsmasse, som vil indeholde poltestald, drægtighedsstald og farestald. Denne bygning vil være på ca. 4.200 m². Bygningen bliver etableret i umiddelbar nærhed af den eksisterende bygningsmasse (< 20 m). I nudrift er der anlagt en grusvej nord for anlægget, således at tunge transporter kører her. I ansøgt drift vil denne grusvej blive flyttet på nordsiden af den nye staldbygning. På nordsiden af denne

grusvej vil der blive en skråning, hvorpå der vil blive plantet et læhegn for at afskærme anlægget og dette vil medføre at udsynet til anlægget fra den nordlige side vil blive begrænset.

For øvrige detaljer og placeringer se venligst vedhæftede bilag 1: "Damstrupvej 2 – bygningsbeskrivelse" og "Damstrupvej 2 – situationsplan".

Alternative mulige placeringer af den nye bygning er overvejet, men fundet problematiske i forhold til omgivelserne. Syd for det eksisterende anlæg ligger stuehuset, øst for staldanlægget ligger den eksisterende gyllebeholder og vest for anlægget ligger Damstrupvej. Derfor er der kun mulighed for udvidelse i nordlig retning. Denne løsning giver det bedste samlede indtryk af anlægget. Hvis den nye stald skulle lægges øst for det eksisterende anlæg, ville indtrykket af anlægget udefra ændres betydeligt, idet den nye stald ville komme til at syne af mere, idet den ville komme til at ligge lidt for sig selv og "stikke ud fra" den eksisterende bygningsmasse. Derudover ville denne placering betyde at al gyllerørføringen ud til den eksisterende gyllebeholder skulle graves op og flyttes hvis den eksisterende beholder skulle flyttes væk fra den nuværende placering. Det er derfor besluttet at fastholde placeringen på ejendommen og i stedet gøre en indsats for at gennemarbejde anlæggets udformning for her at minimere påvirkningen på omgivelserne. Det eksisterende anlæg er delvist skjult fra offentlig vej (Damstrupvej) pga. læhegn langs vejen. Udsynet fra nærmeste enkelt beboelse (uden landbrugspligt) vil ikke blive forringet, idet det eksisterende anlæg ligger der i forvejen, og den nye bygning vil ikke udvide den vinkel, hvori det samlede staldanlæg lægger i.

Afstandsforhold fra nye staldbygninger

Anlægstype	Afstandskrav	Målt afstand fra stald, gødningsopbevaringsanlæg
1) Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter	>25 m
2) Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter	>50 m
3) Vandløb (herunder dræn) og søer	15 meter	145 m
4) Offentlig vej, privat fællesvej	15 meter	60 m
5) Levnedsmiddelvirksomhed	25 meter	>25 m
6) Beboelse samme ejendom	15 meter	>90 m
7) Nabolokal	30 meter	>60 m
8) Nærmeste nabo	50 meter	245 m

Det anmeldte byggeri overholder alle de generelle afstandskrav.

Afstande nedenfor er målt fra nærmeste stald eller gyllebeholder (nærmeste stald: enten ny eller eksisterende).

Ikke almene forsyningsanlæg (vand) [25m]: >25 m målt fra midten af boringen vest for anlægget til nærmeste bygningshjørne (se bilag 3: "Damstrupvej 2 – ikke almene borer"). På bilag 3 har den blå cirkel en radius på 25 m. Afstanden til den nye staldbygning fra denne boring er endnu længere end til det eksisterende anlæg.

På bilag 2 "Damstrupvej 2 – afløbsforhold" ses en drikkevandsboring sydøst for anlægget. Denne drikkevandsboring leverer kun vand til denne ejendom. Der er >25 m fra boringen til nærmeste gyllebeholder, og endnu længere til den nye staldbygning.

Almene forsyningsanlæg (vand) [50m]: > 50 m. Der er ingen almene forsyningsanlæg inden for 50 m af anlægget.

Vandløb, dræn og søer [15m]: Fra det eksisterende anlæg er der ca. 190 m til det vandløb, der løber nord for ejendommen. Fra nybyggeriet er der ca. 145 m til vandløbet.

Offentlig vej [15m]: Fra det eksisterende anlæg (målt fra vestligste hushjørne af bygning nr. 3) er der ca. 39 m. Den nye staldbygning vil komme til at ligge ca. 60 m fra offentlig vej (Damstrupvej).

Privat fællesvej [15m]: Ingen privat fællesvej.

Levnedsmiddelvirksomhed [25m]: Ingen.

Beboelser på samme ejendom [15m]: Fra stuehusets nordvestlige hushjørne er der ca. 16 m over til den bygning (nr. 2.), hvori der i

nudrift forefindes farestald. I ansøgt drift vil der ikke komme dyr i bygninger, der ligger tættere på stuehuset.

Naboskel [30m]: Naboskellet ligger længere væk end afstanden til offentlig vej både fra eksisterende anlæg og den nye staldbygning. Dermed er afstandskravet på 30 m overholdt idet afstanden til offentlig vej er hhv. ca. 39m og ca. 60m.

Nabobeboelse [50]: Der bliver ca. 245 m over til nærmeste nabo (uden landbrugspligt) fra den nye staldbygning, som er samme nabo, der er omtalt under "lokalisering og landskab".

Staldanlæggets indretning

Stald 1 og 2 er opført i 1997. Stald 5a er opført i 1995. Stald 3 og 4 er opført i 2005. Stald 5b er opført i 2007. I stald 2 bliver inventaret ændret til klimastald fra farestald. I stald 5a bliver fuldspaltegulvet ændret til delvis fast gulv (50-75 %). Dette gælder dog ikke som en gennemgribende renovering, da det er lovligt at udskifte spaltegulvselementer uden at søge om godkendelse. I de øvrige eksisterende stalde ændres der ikke noget.

Rengøring og desinficering

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Eksisterende klimastald (1):

Alle sektioner vaskes og desinficeres mellem hvert hold grise. Alle sektioner iblødsættes før vask vha. overbrusningsanlæg (koldt vand). Herefter vaskes stibund, inventar og vægge med varmt vand (40°C) hvorved der anvendes sæbe. For at udtørre sektionen, lukkes denne og der anvendes varmekanon til udtørring. Når sektionen er tør anvendes flydende kalk (i sprøjte) til at desinficere stiiinventaret med forud for indsættelse af nye grise.

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Tidligere farestald - ny klimastald (2):

Alle sektioner vaskes og desinficeres mellem hvert hold grise. Alle sektioner iblødsættes før vask vha. overbrusningsanlæg (koldt vand). Herefter vaskes stibund, inventar og vægge med varmt vand (40°C) hvorved der anvendes sæbe. For at udtørre sektionen, lukkes denne og der anvendes varmekanon til udtørring. Når sektionen er tør anvendes flydende kalk (i sprøjte) til at desinficere stiiinventaret med forud for indsættelse af nye grise.

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Drægtighedsstald (3):

Drægtighedsstalden rengøres efter behov og på tidspunkter, hvor det er mindst generende for søerne.

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Løbeafdeling (4):

Løbe/kontrolstalden er i kontinuert drift, og rengøres derfor efter behov og på tidspunkter, hvor det er mindst generende for søerne.

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Polte (5a):

Alle sektioner vaskes og desinficeres mellem hvert hold grise. Alle sektioner iblødsættes før vask vha. overbrusningsanlæg (koldt vand). Herefter vaskes stibund, inventar og vægge med varmt vand (40°C) hvorved der anvendes sæbe. For at udtørre sektionen, lukkes denne og der anvendes varmekanon til udtørring. Når sektionen er tør anvendes flydende kalk (i sprøjte) til at desinficere stiiinventaret med forud for indsættelse af nye grise.

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Ny Drægtighedsstald (6a):

Drægtighedsstalden rengøres efter behov og på tidspunkter, hvor det er mindst generende for søerne.

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Polte 5b:

Alle sektioner vaskes og desinficeres mellem hvert hold grise. Alle sektioner iblødsættes før vask vha. overbrusningsanlæg (koldt vand). Herefter vaskes stibund, inventar og vægge med varmt vand (40°C) hvorved der anvendes sæbe. For at udtørre sektionen, lukkes denne og der anvendes varmekanon til udtørring. Når sektionen er tør anvendes flydende kalk (i sprøjte) til at desinficere stiiinventaret med forud for indsættelse af nye grise.

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Ny Farestald Fuldspalter i 4 sektioner(6b):

Der vaskes og desinficeres mellem hvert hold søer, der indsættes i farestalden. Herved mindskes smitterisikoen.

Alle sektioner iblødsættes før vask vha. overbrusningsanlæg (koldt vand). Herefter vaskes stibund, inventar og vægge med varmt vand (40°C) hvorved der anvendes sæbe. For at udtørre sektionen, lukkes denne og der anvendes varmekanon til udtørring. Når sektionen er tør anvendes flydende kalk (i sprøjte) til at desinficere stiiinventaret med forud for indsættelse af et nyt hold søer.

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Ny Poltestald (6c):

Alle sektioner vaskes og desinficeres mellem hvert hold grise. Alle sektioner iblødsættes før vask vha. overbrusningsanlæg (koldt vand). Herefter vaskes stibund, inventar og vægge med varmt vand (40°C) hvorved der anvendes sæbe. For at udtørre sektionen, lukkes denne og der anvendes varmekanon til udtørring. Når sektionen er tør anvendes flydende kalk (i sprøjte) til at desinficere stii-

inventaret med forud for indsættelse af nye grise.

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Ny Farestald - delvist spaltegulv 2 sektioner (6b):

Der vaskes og desinficeres mellem hvert hold søer, der indsættes i farestalden. Herved mindskes smitterisikoen.

Alle sektioner iblødsættes før vask vha. overbrusningsanlæg (koldt vand). Herefter vaskes stibund, inventar og vægge med varmt vand (40°C) hvorved der anvendes sæbe. For at udtørre sektionen, lukkes denne og der anvendes varmekanon til udtørring. Når sektionen er tør anvendes flydende kalk (i sprøjte) til at desinficere stiiinventaret med forud for indsættelse af et nyt hold søer.

Overbrusning i svinestalde

Overbrusning for Staldafsnit Eksisterende klimastald (1):

Der er overbrusning i stalden. Overbrusningen virker som temperaturregulering for dyrene og fordi der bruses med koldt vand vil rumtemperaturen samtidig falde. Herved mindskes ammoniakfordampningen fra kanaler og overflader. Samtidig styres dyrenes gødeadfærd til de områder hvor stibunden er køling og fugtig, - disse arealer placeres mest hensigtsmæssigt på drænet stibund (spaltearealer).

Overbrusningen er koblet sammen med styringen af ventilation, ude og indetemperatur. Herudover tilpasses varigheden på bruseperioderne i kombination med intervallerne mellem 2 bruseperioder nøje efter udetemperatur/-klima.

Overbrusning for Staldafsnit Tidligere farestald - ny klimastald (2):

Der etableres overbrusning i stalden. Overbrusningen virker som temperaturregulering for dyrene og fordi der bruses med koldt vand vil rumtemperaturen samtidig falde. Herved mindskes ammoniakfordampningen fra kanaler og overflader. Samtidig styres dyrenes gødeadfærd til de områder hvor stibunden er køling og fugtig, - disse arealer placeres mest hensigtsmæssigt på drænet stibund (spaltearealer).

Overbrusningen vil blive koblet sammen med styringen af ventilation, ude og indetemperatur. Herudover tilpasses varigheden på bruseperioderne i kombination med intervallerne mellem 2 bruseperioder nøje efter udetemperatur/-klima.

Overbrusning for Staldafsnit Drægtighedsstald (3):

Der er overbrusning i stalden. Overbrusningen virker som temperaturregulering for dyrene og fordi der bruses med koldt vand vil rumtemperaturen samtidig falde. Herved mindskes ammoniakfordampningen fra kanaler og overflader. Samtidig styres dyrenes gødeadfærd til de områder hvor stibunden er køling og fugtig, - disse arealer placeres mest hensigtsmæssigt på drænet stibund (spaltearealer).

Overbrusningen er koblet sammen med styringen af ventilation, ude og indetemperatur samt evt. fugt på sektionsniveau. Herudover tilpasses varigheden på bruseperioderne i kombination med intervallerne mellem 2 bruseperioder nøje efter udetemperatur/-klima.

Overbrusning for Staldafsnit Løbeafdeling (4):

Idet søerne er individuelt opstaldede i løbe/kontrolstalden, er der ingen overbrusning af søerne, idet de ikke kan søge væk fra overbrusningen. Af dyrevelfærdsmæssige hensyn og lovkrav anvendes derfor ingen overbrusning i dette staldafsnit.

Overbrusning for Staldafsnit Polte (5a):

Der er overbrusning i stalden. Overbrusningen virker som temperaturregulering for dyrene og fordi der bruses med koldt vand vil rumtemperaturen samtidig falde. Herved mindskes ammoniakfordampningen fra kanaler og overflader. Samtidig styres dyrenes gødeadfærd til de områder hvor stibunden er køling og fugtig, - disse arealer placeres mest hensigtsmæssigt på drænet stibund (spaltearealer).

Overbrusningen er koblet sammen med styringen af ventilation, ude og indetemperatur samt evt. fugt på sektionsniveau. Herudover tilpasses varigheden på bruseperioderne i kombination med intervallerne mellem 2 bruseperioder nøje efter udetemperatur/-klima.

Overbrusning for Staldafsnit Ny Drægtighedsstald (6a):

Der vil blive etableret overbrusning i stalden. Overbrusningen virker som temperaturregulering for dyrene og fordi der bruses med koldt vand vil rumtemperaturen samtidig falde. Herved mindskes ammoniakfordampningen fra kanaler og overflader. Samtidig styres dyrenes gødeadfærd til de områder hvor stibunden er køling og fugtig, - disse arealer placeres mest hensigtsmæssigt på drænet stibund (spaltearealer).

Overbrusningen vil blive koblet sammen med styringen af ventilation, ude og indetemperatur samt evt. fugt på sektionsniveau. Herudover tilpasses varigheden på bruseperioderne i kombination med intervallerne mellem 2 bruseperioder nøje efter udetemperatur/-klima.

Overbrusning for Staldafsnit Polte 5b:

Der er overbrusning i stalden. Overbrusningen virker som temperaturregulering for dyrene og fordi der bruses med koldt vand vil rumtemperaturen samtidig falde. Herved mindskes ammoniakfordampningen fra kanaler og overflader. Samtidig styres dyrenes gødeadfærd til de områder hvor stibunden er køling og fugtig, - disse arealer placeres mest hensigtsmæssigt på drænet stibund (spaltearealer).

tearealer).

Overbrusningen er koblet sammen med styringen af ventilation, ude og indetemperatur samt evt. fugt på sektionniveau. Herudover tilpasses varigheden på bruseperioderne i kombination med intervallerne mellem 2 bruseperioder nøje efter udetemperatur/-klima.

Overbrusning for Staldafsnit Ny Farestald Fuldspalter i 4 sektioner(6b):

Idet søerne er individuelt opstaldede i farestalden, er der ingen overbrusning af søerne, idet de ikke kan søge væk fra overbrusningen. Af dyrevelfærdsmæssige hensyn og lovkrav anvendes derfor ingen overbrusning i dette staldafsnit.

Overbrusning for Staldafsnit Ny Poltestald (6c):

Der etableres overbrusning i stalden. Overbrusningen virker som temperaturregulering for dyrene og fordi der bruses med koldt vand vil rumtemperaturen samtidig falde. Herved mindskes ammoniakfordampningen fra kanaler og overflader. Samtidig styres dyrenes gødeadfærd til de områder hvor stibunden er køling og fugtig, - disse arealer placeres mest hensigtsmæssigt på drænet stibund (spaltearealer).

Overbrusningen kobles sammen med styringen af ventilation, ude og indetemperatur samt evt. fugt på sektionniveau. Herudover tilpasses varigheden på bruseperioderne i kombination med intervallerne mellem 2 bruseperioder nøje efter udetemperatur/-klima.

Overbrusning for Staldafsnit Ny Farestald - delvist spaltegulv 2 sektioner (6b):

Idet søerne er individuelt opstaldede i farestalden, er der ingen overbrusning af søerne, idet de ikke kan søge væk fra overbrusningen. Af dyrevelfærdsmæssige hensyn og lovkrav anvendes derfor ingen overbrusning i dette staldafsnit.

Management

Danish Crowns "Code of practice" er indført. Heri indgår afsnit om bortskaffelse af døde dyr, miljøbeskyttelse og etiske regler for svineproduktion.

På ansøgningstidspunktet er der ansat 1 driftsleder, 1 elev og 1 fastansat. Ejer deltager også selv i det daglige arbejde i stald. Alle ansatte deltager løbende i ERFA møder og relevante kurser. Ejer deltager også selv i en ERFA-gruppe.

- Der føres regnskab med vand- og energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnet.
- Antallet af dyr optælles en gang i kvartalet og meddeles Danmarks Statistik. En gang årligt indberettes til CHR-registeret.
- Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften (med hjælp fra Planteavlkontoret), hvori der gøres rede for husdyrgødning.
- Planer for håndtering af uheld og ulykker vil blive beskrevet i "Beredskabsplanen", som vil blive udarbejdet når miljøgodkendelsen er givet.
- Udstyr der anvendes på ejendommen i produktionen repareres og vedligeholdes efter behov.
- Området omkring ejendommen rengøres efter behov.
- Udbringning af gylle varetages af forpagtningsaftaler i nudriften og fremover udbringes på egne- og aftalearealer.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Egenkontrol

Mekanisk udstyr, så som ventilationsanlæg og foderanlæg, kontrolleres dagligt for funktionssvigt af medarbejderne i stalden. Der er serviceaftale med Skov A/S på alle ventilationsanlæg og nødopluk, - således årlige tilsyn med anlæggene og styringer.

Brankekoden fra dansk landbrug omhandlende "god produktionspraksis i primærproduktionen" følges. Der er udarbejdet en arbejdspladsvurdering (APV).

Der er på nuværende tidspunkt ikke grundlag for en HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point). Bliver der det, vil en sådan naturligtvis blive udarbejdet.

Der udføres 10 årige beholderkontroller.

Den eksisterende gyllebeholder er overdækket (gjort frivilligt, og derfor brugt som virkemiddel i ansøgt drift). Derfor føres der ingen logbog over flydelag.

Der er indgået en ny sundhedsaftale på husdyrbruget, og under denne er der retningslinier for registrering af medicinforbrug m.m.

Der laves opgørelser over produktionsresultater og antal døde dyr.

Bedste tilgængelige staldteknologi

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Eksisterende klimastald (1):

Gulvtypen i denne stald (ansøgt drift) har en ammoniakemission på 10 %, og er i øvrigt referencegulvtype i ansøgningssystemet. Der anvendes ikke yderligere staldteknologi til reducere ammoniak fra dette staldafsnit.

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Tidligere farestald - ny klimastald (2):

Gulvtypen i denne stald (ansøgt drift) har en ammoniakemission på 10 %, og er i øvrigt referencegulvtype i ansøgningssystemet. Der anvendes ikke yderligere staldteknologi til reducere ammoniak fra dette staldafsnit.

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Drægtighedsstald (3):

Gulvtypen i denne stald (ansøgt drift) har en ammoniakemission på 12 %, og er i øvrigt referencegulvtype i ansøgningssystemet. Der anvendes ikke yderligere staldteknologi til reducere ammoniak fra dette staldafsnit.

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Løbeafdeling (4):

Gulvtypen i denne stald (ansøgt drift) har en ammoniakemission på 10 %, og har dermed en lavere ammoniakemission end referencegulvtypen i ansøgningssystemet.

Der anvendes ikke yderligere staldteknologi til reducere ammoniak fra dette staldafsnit.

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Polte (5a):

Gulvtypen i denne stald ændres fra fuldspaltegulv til delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv. Denne gulvtype har en ammoniakemission på 8 %, og har dermed 4 % -point lavere ammoniakemission end referencegulvtypen i ansøgningssystemet.

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Ny Drægtighedsstald (6a):

Gulvtypen i denne stald (ansøgt drift) har en ammoniakemission på 12 %, og er i øvrigt referencegulvtype i ansøgningssystemet. Der installeres gyllekøling i dette staldafsnit, til at reducere ammoniakemissionen for hele anlægget. Se detaljer under "gyllekøling".

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Polte 5b:

Gulvtypen i denne stald ændres fra drænet gulv med spalter (33/67) til delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv. Denne gulvtype har en ammoniakemission på 8 %, og har dermed 4 % -point lavere ammoniakemission end referencegulvtypen i ansøgningssystemet.

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Ny Farestald 4 sektioner(6b):

Dette staldafsnit indrettes med delvist fast gulv hvorfra ammoniakemissionen er 10 %, og er i øvrigt referencegulvet i ansøgningssystemet.

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Ny Poltestald (6c):

Dette staldafsnit indrettes med delvist spaltegulv, med 50-75 % fast gulv. Denne gulvtype har en ammoniakemission på 8 %, hvilket er 4 % - point lavere end referencegulvet for denne dyregruppe i ansøgningssystemet. Yderligere for at reducere ammoniakemissionen fra denne stald og dermed hele anlægget installeres gyllekøling i ansøgt drift. Detaljer for gyllekølingen kan ses nedenfor under "gyllekøling".

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Ny Farestald - 2 sektioner (6b):

Gulvtypen i dette staldafsnit er delvist spaltegulv. Dette gulv har en ammoniakemission på 10 %, og er i øvrigt referencegulvet i ansøgningssystemet.

For uddybende redegørelse for anlægget se bilag 18 "BAT-redegørelse".

BAT beregning fremgår af bilag til ansøgningen. BAT-niveauet beregnes til 6.682,98 kg N/år jf. bilag 6. Ved hjælp af ovenfor nævnte teknologier bringes ejendommens ammoniakemission ned på 6.358,11 kg N/år. Grunden til det bringes så langt ned skyldes det generelle ammoniakreduktionskrav.

Gyllekøling:

Gyllekøling type og øvrige bemærkninger ansøgt for Staldafsnit Ny Drægtighedsstald (6a):

Der køles under gyllekanalerne således at gyllen får en lavere temperatur på overfladen, hvorved fordampningen af ammoniak reduceres fra stalden. Den indvundne varme genanvendes til opvarmning af staldafsnit og medvirker således til at reducere energiforbruget til opvarmning. Der henvises til teknologiblad "Køling af gylle i stalde til søer og smågrise", 1. udgave, 26.01.2011. Ved en gennemsnitlig reduktionsprocent på 19, skal der køles med 21 W/m² gyllekumme. Den faktiske driftstid for pumpen beregnes ved projektering af anlægget.

Gyllekøling type og øvrige bemærkninger ansøgt for Staldafsnit Ny Poltestald (6c):

Der køles under gyllekanalerne således at gyllen får en lavere temperatur på overfladen, hvorved fordampningen af ammoniak reduceres fra stalden. Den indvundne varme genanvendes til opvarmning af staldafsnit og medvirker således til at reducere energiforbruget til opvarmning. Der henvises til teknologiblad "Køling af gylle i slagtesvinestalde", 2. udgave, 23.05.2011. Ved en gennemsnitlig reduktionsprocent på 19, skal der køles med 21 W/m² gyllekumme. Den faktiske driftstid for pumpen beregnes ved projektering af anlægget.

Vaskeplads

Der søges om tilladelse til at opføre en vaskeplads på 48 m² i forbindelse med udvidelsen. Spildevand fra vaskeplads ledes til gyllebeholder.

Vaskepladsen benyttes til påfyldning og rengøring af sprøjte. Dette sikre at evt. spildt sprøjtevæske og pesticidrester ved vask opsamles. Påfyldning foretages af uddannet mandskab med moderne og velholdt udstyr. Elevers omgang med pesticider foregår under opsyn. Sprøjtning foregår under gode vejrforhold. Kemikalier håndteres hvor evt spild kan opsamles. Afstande til vandløb overholdes.

Opbevaringsrum for sprøjte- og rengøringsmidler forefindes på ejendommen Skjernvej 228.

Gylleopbevaring

Den årlige produktion af gylle i ansøgt drift er på cirka 11.447 m³. jfv. Konsulenterklæring, se bilag 16. Denne beregning er incl. drikkevandsspild, og rengøringsvand, som ledes til gyllebeholder. Derudover tilledes vaskevand og regnvand fra vaskepladsen. Regnvandet fra vaskepladsen udgør 34 m³. Men idet gyllebeholderen er overdækket spares der 283 m³ regnvand her. Derfor er der ikke brugt tid på vandmængden fra vaskepladsen i kapacitetserklæringen, da det i sidste ende nok går lige op. Hvor meget vaskevand der bliver fra vaskepladsen er umuligt at forudsige. Der er mere kapacitet i gyllekanaler og fortank end de 590 m³. Men det er det tal, der er brugt for at komme op på de 9 måneders kapacitet. Der er rigelig opbevaringskapacitet – ingen problemer.

Kravet til lagerkapacitet er på 9 måneder, hvilket svare til 8.585 m³. Da ansøger har lagerkapacitet på 8.590 m³, er kravet til opbevaringskapaciteten på 9 måneder opfyldt.

Oversigt over opbevaringskapacitet

Beholder	Opført	Sidst kontrolleret	Størrelse m ³	Lagerandel %
Gyllebeholder nr. (12) LA-36787	1995	2005	3.000	35
Fortank og gyllekanaler			590	7
Gyllebeholder Spåbækvej 12			1.400	16
Gyllebeholder Galtmosevej 2			1.200	14
Gyllebeholder Torstedvej 2			1000	12
Gyllebeholder Torstedvej 27, lejet			1.400	16
I alt			8.590	100

Der er til ansøgningen vedlagt opbevaringsaftale til opbevaringen i beholderen tilhørende Niels Hald, Torstedvej 27, 6973 Ørnhøj

Gyllebeholderen på ejendommen (LA-36787) er af betonelementer og er opført i 1995. Seneste beholderkontrol er udført i 2005. I opbevaringsbilaget er korrektionsfaktoren for de forskellige vægtklasser beregnet og anvendt til beregning af gyllemængden fra den enkelte dyregruppe. Så selvom der står "7,2-30 kg" i feltet for vægten på smågrisene, så er korrektionsfaktoren også blevet beregnet for gruppen der ligger i vægtklassen "7,2-22 kg". Ligeledes for slagtesvinene

Tanken indtastes som overdækket i ansøgt drift, da overdækningen er sket af egen fri vilje og ikke som et vilkår i en tidligere miljøgodkendelse. I opbevaringsbilaget er korrektionsfaktoren for de forskellige vægtklasser beregnet og anvendt til beregning af gyllemængden fra den enkelte dyregruppe. Så selvom der står "30-108 kg" i feltet for vægten på slagtesvinene, så er korrektionsfaktoren også blevet beregnet for gruppen der ligger i vægtklassen "30-75 kg". Opbevaringskapaciteten i ansøgningen summer ikke til 100 % idet der benyttes eksterne opbevaringslagre (se detaljer på bilag 16 "Damstrupvej 2 - Gylleopbevaringskapacitet nudrift" og "Damstrupvej 2 - Gylleopbevaringskapacitet ansøgt drift".)

BAT opbevaring

Beholderen er allerede overdækket, men dette bruges som et virkemiddel i ansøgt drift, da tanken er blevet overdækket af egen fri vilje og ikke som et vilkår i tidligere miljøgodkendelse. Beholderen overdækkes for at mindske fordampningen af ammoniak fra beholderoverfladen. Således reduceres også regnvandsbidraget til lagertanken og antallet af transporter med husdyrgødning reduceres. Der henvises til Landbrugets Byggeblad; Teltoverdækning, beholdere, 103.04-29. Beholderen kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse. Gyllen omrøres kun i forbindelse med tømning eller overpumpning til vogn. Tanken er tilmeldt de lovpålagte regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder. For uddybende redegørelse se bilag 18 "BAT-redegørelse".

Håndtering af gylle

Gyllevogne med egen sugepumpe og returløb sikrer mod spild på fyldepladsen. Der er således ikke monteret pumpe på gylletanken, hvilket er med til at sikre mod spild af flydende husdyrgødning. Ved afhentning af gylle benyttes sugekran monteret på gyllevognen.

BAT-udbringning

Gyllen nedfældes fortrinsvis eller lægges ud med slanger alt efter afgrøde.

GMP følges. Lovgivningen på området følges.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, hvor der efterfølgende er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lign. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Udbringning af gylle sker generelt indenfor normal arbejdstid, og aldrig på søn- og helligdage.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan i samarbejde med konsulent, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Beskrivelse af mulige uheld

Risici mulige uheld for Ejendom Udstrup:

Følgende vil blive beskrevet i beredskabsplanen, som indsendes når miljøgodkendelsen er meddelt: Udslip af store mængder flydende husdyrgødning, brist/overløb af tanke, rør m.m., udslip af større mængder olier/kemikalier, strømsvigt/ventilationssvigt, brand, fodersvigt.

Beskrivelse af risikominimering

Minimering af risiko for Ejendom Udstrup:

Overpumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholder: Der er en anordning, der sikrer, at der ikke kan ske tilbageløb fra gyllebeholder til forbeholder.

Overpumpning af gylle fra beholder til vogn sker vha. sugekran. Således minimeres risikoen for overløb og spild ved tankning. Alle gyllebeholdere kontrolleres og godkendes hvert 10. år af uvildig kontrollant. Omfangsdræn v. beholder ledes til brønd som løbende kontrolleres af ejer.

Der er etableret alarm og nødstrøm på ventilationsanlægget og foderanlægget. Alarmen sendes til en mobiltelefon (op til 4 telefoner i kæde, ved ingen reaktion fra nr. 1, 2 etc.).

Beskrivelse af gener i forbindelse med uheld

Minimering af gener for Ejendom Udstrup:

Ved uheld med et ikke uvæsentligt udslip af gylle, skal Herning Kommune straks kontaktes. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.

I forbindelse med udvidelsen udarbejdes en beredskabsplan på ejendommen, der beskriver handling i tilfælde af brand, gylle- eller olieudslip, strømsvigt og spild af kemikalier. Denne skal anvendes ved uheld eller forureninger, der har en størrelse, der kan få konsekvenser for det eksterne miljø. Denne vil blive fremsendt kommunen ved meddelelse af godkendelse.

Brandslukkere er fordelt i bygningerne på ejendommen. Sektionering af staldene kan reducere omfanget af skader ved brand. Der er brandhæmmende vægge/døre i bygningerne.

I tilfælde af gylleudslip vil der ske inddæmning ved gravning af vold/kanaler eller udlægning af halmballer.

I tilfælde af strømsvigt forefindes en nødgenerator på ejendommen.

Foder

Beskrivelse af opbevaring af foder

Opbevaring af ensilage for Ejendom Udstrup:
Der opbevares ikke ensilage på ejendommen.

Til foderopbevaring forefindes:

En gastæt silo (600 ton) hvori der opbevares byg.

En færdigfodersilo (30 ton) udendørs mellem bygning 5a og 7 (se bilag 1 "Damstrupvej 2 – situationsplan" og "Damstrupvej 2 - Transporter til og fra ejendommen") hvori der opbevares valle.

2 kornsiloer á 660 ton placeret på hver sin side af inspektionsrummet til veterinærkontrol af salgsvir.

5 mineralpåslag (á 1 ton)

8 Siloer til foderråvarer: 4×22 ton, 1×6 ton, 1×12 ton, 1×9 ton, 1×6 ton.

Derudover er der en korngrav.

I nudriften opbevares der halm i den vestligste ende af den eksisterende drægtighedsstald hvilket også vil være tilfældet i ansøgt drift.

Korn indkøbes til produktionen.

I so- og poltestaldene anvendes vådfoder. I Klimastaldene anvendes tørfoder. Således vil det også blive i ansøgt drift. I forbindelse med råvareleverancer og fremstilling af foder kan der opstå støvgener. Støvpartiklerne vil, grundet deres størrelse, være koncentreret i og omkring ejendommens foderlade og blanderum. Der vil således ikke være støvgener hos nærmeste nabo 245 m fra nybyggeriet fra produktionen.

Ved udvidelsen vil produktionen af søer, smågrise og polte/slagtesvin forøges. Foderanlæg, type og blandinger vil blive tilpasset udvidelsen i mængde og type. Blandingerne vil løbende blive optimeret, således at grisene forsynes med den optimale mængde næringsstoffer.

BAT foder:

Smågrise:

Smågrisene fodres med forskellige blandinger alt efter alder. Foderet er tilpasset grisenes fysiologiske formåen og alder. Jo ældre grisen er desto færre næringsstoffer indeholder foderet. Dermed begrænses udledningen af næringsstoffer i naturen mest mulig. Der tilsættes enzymer til foderet i de foderblandinger, det er relevant. Enzymerne forbedrer dyrets foderudnyttelse, og derved minimeres næringsstofoverskuddet i gødningen. Der tilsættes kun enzymer i det tilfælde prisrelationen mellem enzymer, mineraler og alternative fodermidler er favorabel i forhold til enzymtilsætning.

Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering.

Polte:

Poltene fodres med forskellige blandinger alt efter alder. Foderet er tilpasset grisenes fysiologiske formåen og alder. Jo ældre grisen er desto færre næringsstoffer indeholder foderet. Dermed begrænses udledningen af næringsstoffer i naturen mest mulig.

Når prisforholdene er gunstrige tilsættes enzymer til foderet i de foderblandinger, det er relevant. Enzymerne forbedrer dyrets foderudnyttelse, og derved minimeres næringsstofoverskuddet i gødningen. Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering.

Drægtige søer:

Søerne fodres med drægtighedsblanding, som er næringsstofftilpasset søernes aktuelle tilstand. Fodertildelingen tilpasses ligeledes tidspunktet for drægtigheden, og dermed soens og fostrenes næringsbehov. På denne måde får soen den optimale mængde næringsstoffer og samtidig begrænses udledningen af næringsstoffer i gyllen.

Løbe/kontrol stald:

Søerne fodres med 2 blandinger (drægtigheds- og diegivningsfoder). Indtil søerne er løbet/blevet konstateret drægtige fodres med diegivningsfoder, for at få den bedst mulige brunst. Herefter skiftes over på drægtighedsblanding, som de fortsætter på i drægtighedsstalden. Disse blandinger er næringsstofftilpasset søernes aktuelle tilstand. Dette minimerer næringsstofindholdet i gødningen. Når prisforholdene er gunstrige tilsættes enzymer til foderet i de foderblandinger, det er relevant. Enzymerne forbedrer dyrets foderudnyttelse, og derved minimeres næringsstofoverskuddet i gødningen. Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering.

Diegivende søer:

Søerne i dette staldafsnit fodres med diegivningsfoder. Fodermængden tilpasses tidspunktet efter faring, således at søerne tildeles nok foder til at opretholde et korrekt huld og en høj mælkeproduktion. På denne måde vil næringsstofudledningen til gyllen fra søerne i dette staldafsnit begrænses bedst muligt.

Det ønskes ikke at anvende strengere foderkorrektioner, end de niveauer for foderudnyttelse, råproteinindhold og fosforindhold, der ligger til baggrund for beregningen i ansøgningssystemet, da det er en avls- og opformeringsbesætning. Der anvendes andre tiltag end foderkorrektioner, for at nedbringe ammoniakemissionen fra anlægget. Der vil helle ikke blive foretaget nogen tiltag i forhold til fosfor for at overholde vejl. Emissionsgrænseværdi for fosfor på husdyrholdet. Da værdien kun er vejledende og dette ikke er en traditionel svinebesætning (da det er avl- og opformering), vurderes det ikke som BAT at anvende lavere niveauer for fosfor i foderet. Det er smågrise, der senere skal blive til salgsklare polte. Disse polte skal kunne holde til minimum 5 kuld, for at holde økonomien i et sohold. For at kunne det kræver det bl.a. stærke knogler og dermed gode ben. Dette opnås bl.a. ved korrekt tildeling af næringsstoffer i foderet.

Fytase vil kun blive anvendt i foderblandingerne, såfremt det økonomisk er fordelagtigt i forhold til prisrelationen mellem fosfor, fytase og alternative fodermidler.

BAT-niveau for fosfor

Søer: $23 \times 191,16 = 4.396,68$

Slagtesvin: $20,5 \times 205,27 = 4.208,04$

Smågrise: $27,8 \times 92,31 = 2.566,22$

BAT-niveau i alt 11.170,94 kg P

Ansøgt fosfor niveau

Søer: 4.717,93

Slagtesvin 4187,15 kg

Smågrise 2588,37 kg

Ansøgt niveau i alt 11.493,45 kg P

Det fremkommer af det ansøgte projekt at søerne ikke overholder Miljøstyrelsens BAT-niveau for fosfor.

Argumentation for fravalg af fosfor tiltag ved søerne

Ifølge gødningsplanen i skema 18.909 udleder søerne 4.717,93 kgP/år uden tiltag på fosfor (når alle andre dyr fra ansøgningen slettes). BAT på fosfor ved 191,16 DE svarer til 4.396,68 kg P.

Teknologiniveau 1:

4,9 g P/FEso, 1484 FEso/årsso, 26,7 frav. Grise/årsso, 7,3 kg frav.vægt.

Resultater i 4.547,48 kg P/år fra søerne. Dette niveau overholder ikke P-BAT.

Teknologiniveau 2:

4,7 g P/FEso, 1484 FEso/årsso, 26,7 frav. Grise/årsso, 7,3 kg frav.vægt.

Resultater i 4.304,11 kg P/år fra søerne, dvs. BAT er overholdt med dette niveau.

Der anvendes dog valle i sofoderet (vådfoder). Ifølge "TB fosforindhold i sofoder", kan det fordyre blandingerne, hvis man skal ned på dette fosforniveau, hvis valle eller gærfløde anvendes. Derfor er det undersøgt (af kyndig fodringskonsulent) hvad det vil koste at fjerne valle fra diegivnings- og drægtighedsblandinger med fosfor på teknologiniveau 2.

Det viser sig at koste 6,29 øre/FEso i drægtighedsfoder og 4,78 øre/FEso i diegivningsfoder. Hvis der havde været anvendt solsikke- og rapsprodukter som udgangspunkt, ville det blive endnu dyrere at skulle holde sig på teknologiniveau 2 mht. fosfor. Med disse priser vil det koste 86,62 kr/årsso med et foderforbrug på 1484 FEso/årsso, som er udgangspunktet for beregningerne i "TB fosforindhold i sofoder". Dermed er dette fosforniveau ikke BAT i den konkrete besætning, da det overskrider de 50 kr/årsso.

Husdyrgødning

Ansøgt drift

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, køer, geder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	54426,75	11493,45	0,00	488,72
Husdyrbrugets samlede anlæg	Kvæggylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Dybstrøelse	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fast gødning	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	1572,00	349,00	18,34

Afsat husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	7809,00	1649,00	0,00	70,12
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	15014,00	3339,49	0,00	142,00

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	32375,75	6853,96	0	292,94
Total	32375,75	6853,96	0	292,94

Harmonieregler

Landbrugsjord til rådighed for gylle fra Damstrupvej 2

Harmoniarealer	Ansøgt produktion
Ejede*	209,22 ha
Aftale**	460,08 ha

*Incl. arealer der i nudrift er bortforpagtet til Rene Vestergaard, Baunsgårdvej 6, 6973 Ørnhøj (48,06 ha)

** Ejet af:

Hardy Andersen, Skjernvej 210, 7500 Holstebro (50,67 ha – 70,12 DE)

Mette & Morten B. Nielsen, Løgagervej 6, 7550 Sørvad (409,41ha – 142,00 DE)

Tallene i () er det antal ha, personen ejer. Se ovenstående tabel "Gylleregnskab ansøgt drift" for nærmere detaljer.

Alle arealer ligger jf. ansøgningssystemet i P-opland. Flg marker er med lavbund hvor der ikke er afmærket at de er drænedede: 157-0, og 8-1. De er jf. ansøgers oplysninger ikke drænedede eller grøftede. Der er vedlagt tro og love erklæring fra ansøger.

Harmoniarealet

Harmonikravet på Damstrupvej 2 er opgivet til 1,4 DE pr. ha. Der udbringes i alt 292,94 DE husdyrgødning på ejede arealer. Dette svare til en udbringning på 1,4 DE pr. ha, hvorved harmonikravet er overholdt.

Med de nuværende gylleaftaler på 460,08 ha, hvor der i alt udspredes for 212,12 DE fra Damstrupvej 2, kan harmonikravet på 1,4 DE pr. ha ved udbringning overholdes.

Der modtages jf. det ansøgte ikke slam eller andet affald til udbringning på udbringningsarealet.

Ressourceforbrug

Energi

Elektricitet anvendes til lys, male- og blandedanlæg og ventilation. Ejendommens årlige elforbrug til produktionen forventes at stige fra 240.000 kWh til ca. 390.000 kWh efter udvidelsen. I nudriften går ca. 200.000 kWh til husdyrproduktionen, i ansøgt drift vil ca. 350.000 kWh gå til husdyrproduktionen.

Der anvendes i nudriften cirka 25.000 L fyringsolie til staldopvarmning og stuehus. I ansøgt drift vil dette forbrug sandsynligvis reduceres voldsomt, idet der liggese gyllekøling ind i den nye staldbygning i ansøgt drift.

Det årlige energiforbrug i nudrift omfatter derudover ca. 2.400 L dieselolie/år til varmekanoner. Dieselolien bliver ikke brugt til gylleudbringning i nudrift. Størrelsen af dieselolieforbruget i ansøgt drift kendes ikke på ansøgningstidspunktet, men det vil stige i forhold til nudriften, da der bliver et øget markarbejde.

I ansøgt drift vil der blive installeret gyllekøling i den nye staldbygning, som vil kunne levere varme til opvarmning af staldene.

Det forventede energiforbrug efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Årligt forbrug	Nudrift	Ansøgt
Fyrings olie	25.000 liter	<25.000 liter
Diesel olie	2.400 liter	>2.400 liter
Elforbrug	240.000 Kwh	390.000 kwh

Belysning

Produktionen foregår i lukkede stalde, - deraf begrænsede gener fra lys. Der er en udendørs lampe ved udleveringsrampen (se bilag 2 "Damstrupvej 2 – støv- og støjkilder") lys på alle udleveringsrampen. Denne tændes ved en bevægelsessensor. Derudover er der en lampe på gavlen af bygning 7 (se bilag 1 "Damstrupvej 2 – Situationsplan), som tændes manuelt ved behov (levering af korn til korngraven). I vintermånederne er lyset i staldene tændt i 8 timer, jf. Husdyrloven.

Varmegenanvendelse m.v.

Den indvundne varme fra gyllekølingen vil blive genanvendt til opvarmning af staldene. Deraf følger et lavere olieforbrug til opvarmning i ansøgt drift.

Energibesparende foranstaltninger

Der anvendes MultiStep i alle stalde. Med MultiStep er det muligt at reducere energiforbruget – sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem. MultiStep sikrer at den enkelte ventilator hele tiden arbejder ved konstant hastighed uden at overbelastes, dette har ikke alene effekt på energiforbruget men også gavnlig indflydelse på støjgenerne fra ventilationen. Derudover er de MultiStep styrede ventilatorer også frekvensregulerede. I forhold til traditionelle spjældregulerede ventilatorer bruger disse mindre energi. Forskellen er at frekvensregulerede ventilatorer nedjusterer kapaciteten ved at bruge mindre strøm, hvor de spjældregulerede bruger den samme mængde strøm, uanset ventilationsbehov, men regulerer på spjældets åbning.

Der er ingen mekaniske forbindelser til udsugningsenhederne, hvilket sikrer, at systemet ikke løbende skal justeres og er mere rengøringsvenligt.

I de nye stalde vil der blive opsat DA 600 LPC (Low Power Consumption) ventilatorer fra Skov A/S. Dette er lavenergi ventilatorer, som kører med kun 25 % af det energiforbrug de gamle trinløse ventilatorer kører med og kun 50 % af strømforbruget til MultiStep. DA 600 LPC er specielt udviklet til ventilationsanlæg. Motor, reguleringsenhed og vinge er udviklet og optimeret i forhold til DA 600 skorstenen, og resultatet er en yderst strømbesparende, tryk stabil og støjsvag ventilatorenhed.

Overdækningen af gyllebeholderen medfører at der undgås regnvand i beholderen, og dermed en mindre mængde gylle, der skal transporteres. Dermed bliver der også færre transporter fra ejendommen til udbringingsarealerne, end der ellers ville have været, hvis regnvandet var inkluderet i gyllen.

I den nye staldbygning monteres der i drægtighedsstalden vinduer i vægge og ovenlys i tagflade for at mindske behovet for kunstigt lys i dagtimerne. I den nye poltestald og farestald monteres kun vinduer i væggene, idet der laves diffus ventilation i disse staldafsnit, og der kan derfor ikke være ovenlysvinduer her.

For at opnå energibesparelse bliver korn og foderstoffer både i nudrift og i ansøgt drift "løftet" op i siloerne med elevatorer i stedet for at blive blæst ind.

Alle snegle til intern transport og elevatorer er monteret med sensor og automatisk stop, således ingen transportører kører tomme.

Ingen transportører kan startes før der er registreret råvarer i graven.

Vand

Stald og stuehus forsynes med vand fra egen boring (se bilag 2 "Damstrupvej 2 – afløbsforhold").

I nudriften forbruges ca. 5.558 m³ vand til drikkevand og rengøring i svineproduktionen pr. år opgjort på baggrund af normalt. I ansøgt drift forventes dette forbrug at stige til ca. 12.842 m³ opgjort på baggrund af normalt. Hertil kommer husholdningens eget forbrug af vand.

Det forventede vandforbrug før og efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Årligt forbrug	Nudrift m ³	Ansøgt m ³
Drift	5.558	12.842
Markvanding	0	50.000

Der bruges ikke markvanding i nudrift, men der er marker, hvor det er muligt. I ansøgt drift kommer der flere marker ind i ansøgningen, men disse vil ikke blive vandet. Vandingstilladelsen er på 50.000 m³

Vandbesparende foranstaltninger

I polte- og sostaldene sidder der drikkepipler over fodertrugene, således at vandspild opsamles i foderkrybben og ikke i gyllekanalerne. I klimastaldene sidder der integrerede vandventiler i tørfoderautomaten. Derudover sidder der supplerende drikkekopper på stiinventaret. Således vil det også blive i ansøgt drift.

Den lovpligtige overbrusning til smågrise og drægtige søer er tids- og temperaturstyret. Stalde iblødsættes før vask, hvilket nedsætter det efterfølgende vandforbrug til vask.

Transport

Oversigt over antal transporter

Antallet af tunge transporter vil blive forøget i forbindelse med udvidelsen, idet der i ansøgt drift transporteres flere polte væk fra ejendommen, mere korn fra foderstoffirma, flere råvarer til foderfremstilling og flere læs gylle væk fra ejendommen. I nedenstående tabel er der foretaget en vurdering af, hvilken betydning udvidelsen af produktionen vil få for antallet transporter til og fra ejendommen.

Antal	Mængde pr. år		Kapacitet pr. læs	Antal transporter pr. år	
	Nudrift	Ansøgt drift		Nudrift	Ansøgt drift
Polte	4300	9500	70 (Lastbil)	62	136
Smågrise	-	5.6000	Traktor	-	26
Slagtedy	1000	2500	Lastbil	26	26
Døde dyr	150 (søer/polte) 52 kølecontainere til smågrise	300 (søer/polte) 104 kølecontainere til smågrise	Lastbil	104	104
Korn – nabo	500 ton	500 ton	20 t traktor	25	25
Korn - foderstof	500 ton	1500 ton	30 t Lastbil	17	50
Færdigfoder	500 ton	Bliver til råvarer	30 t Lastbil	17	-
Øvrige foderråvarer	250 ton	1250 ton	30 t Lastbil	9	42
Gylle til ekstern opbevaring		5.000 ton	33 t Lastbil		152
Gylle til udbringning	4.809 ton	8.447 ton	25 t Traktor	193	258
Fyringsolie	25.000 L	Væsentligt reduceret pga. gyllekøling	Lastbil	12	Vides ikke
Dieselolie*	2.400 L	Vides ikke	Lastbil	2	Vides ikke
Transporter i alt				467	819

*Dieselolien bruges hovedsagligt til varmekanoner til udtørring af staldene. Det vides ikke hvad behovet bliver for dette i ansøgt drift pga. gyllekøling installeres, og herved generes en hel del varme til brug i staldene.

Tunge transporter forekommer i forbindelse med afhentning af dyr, levering af råvarer til foderfremstilling, afhentning af gylle o. lign.

Den tunge trafik til ejendommen foregår ad Damstrupvej (se bilag 4 "Damstrupvej 2 – transporter til og fra ejendommen"). Transport af gylle til eksterne lagertanke foretages udenfor sæsonen og flyttes med traktor og vogn.

Af samtlige transporter til og fra ejendommen er transporten af polte væk fra ejendommen, gylle væk fra ejendommen og korn og øvrige foderråvarer fra foderstoffirma til ejendommen de transportformer, der udgør den største stigning i antallet af kørsler på offentlig vej. Ved hensynsfuld kørsel til og fra ejendommen, vurderes det at de ekstra transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Transportveje til udbringningsarealerne fremgår af bilag 5

Oplysninger i forbindelse med foroffentlighed og møde med naboer 9. november 2011:

Produktionen af svin ansøges om at øges med ca. 144 % (DE). Mængden af gylle vil dermed stige med ca. 138 % (tons). Det anføres i bemærkningerne at den øgede mængde gylle også vil medføre en øget trafik for at bortkøre gyllen.

Biogasanlæg er definitivt taget ud af ansøgningen, og den mængde gylle, der her skulle have været afsat, vil blive udbragt på arealer, der lever op til harmonikrav og øvrige regler. Derfor vil der ikke blive transport af gylle til Maabjerg BioEnergi. Transporten af denne gylle foregår væk fra nabo.

Ansøger medgiver at en øget mængde gylle, vil øge transporten heraf. Det vil dog ikke være mere intensivt i udbringningsperioden, da ansøger har flere eksterne gyllebeholdere, hvortil gyllen bringes i løbet af året med lastbiler. Den mængde gylle, der vil blive opbevaret på Damstrupvej 2, vil stort set være den samme som i det eksisterende anlæg.

Udbringningen af gylle på markerne ud for Damstrupvej 1 vil forblive den samme som den er i dag. Disse marker modtager også gylle i dag, og der vil ikke blive kørt mere ud her end normalt, da man i så fald ikke overholder de gældende love og regler.

Det anføres i bemærkningerne at Damstrupvej er en grusvej, og at den øgede trafikmængde vil kræve yderligere vedligeholdelse af vejen. Men på det stykke af Damstrupvej der er grusvej, vil trafikken forblive den samme (som beskrevet ovenover). Det vil være den del af Damstrupvej, som er asfalteret, som vil få en øget tung trafikmængde.

Støj

Støj kan forekomme fra ventilationsanlæg, udlevering af grise, forarbejdning og indtransport af foder, gyllepumper ved fortanke og øvrig transport til og fra ejendommen. Se bilag 2 "Damstrupvej 2 - Støv- og støjkilder".

Ved høsttid vil aktivitetsniveauet mht. transporter og forekomsten af støv og støj følgelig være højere end den øvrige del af året, da ansøger får leveret korn i høsten fra omkringliggende naboer. Til daglig vil der være begrænset støj fra ventilationsanlæg, foderanlæg, motoriserede køretøjer og transporter.

Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimer (kl. 06.00-18.00), dog kan afhentning af polte ske på andre tidspunkter, men dette er ikke reglen. Ventilationsstøj må forventes hele døgnet, dog vil ventilationsanlægget generelt køre mindre i aften- og natteimer grundet lavere udendørstemperatur. Da vinduer og døre normalvis er lukkede i svinebesætninger, vurderes støjniiveauet fra dyrene i stalden at være meget lavt.

Der er multistepstyring af ventilationen (kun de ventilatorer der er nødvendige til opretholdelse af god luft i staldene kører) og frekvens styring (frekvens styret i modsætning til spændingsstyret) i de eksisterende stalde.

Grundet indsættelse af DA 600 LPC ventilatorer i den nye staldbygning, vil ventilationsstøjen fra denne stald blive væsentligt begrænset, idet motor, reguleringsenhed og vinge er udviklet og optimeret i forhold til DA 600 skorstenen, og resultatet er en yderst strømbesparende, tryk stabil og støjsvag ventilatorenhed.

Oplysninger i forbindelse med foroffentlighed og møde med naboer 9. november 2011:

Ansøger vil sørge for, at der bliver anvendt troldektplader i den nye drægtighedsstald, hvis det kan medvirke til naboens (på Damstrupvej 1) accept af den ønskede placering af den nye stald.

Skadedyr

Der holdes orden og ryddeligt omkring ejendommen, så skadedyr ikke tiltrækkes af foderrester eller andet affald. Skadedyrsbekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier.

Fluer

Fluer på ejendommen bekæmpes primært ved at holde en god hygiejne i staldene.

Produktionen kører i holddrift, hvor der er god tid til vask, desinficering og udtørring inden indsættelse af nye dyr. Desuden har de mange daglige overbrusninger af gødearealet negativ indflydelse på fluernes levevilkår og formeringsevne.

Fluer bekæmpes yderligere ved udsætning af rovfluer i stalden. Disse indkøbes hos firmaet Miljøfluen.

Forebyggelse af rotter

Der er udlagt rottegift i kasser omkring alle ejendommens bygninger. Der er lavet aftale med ISS herom. Det tilsigtes i øvrigt at holde ejendommen ryddelig og fri for foderspild så tiltrækningen af og levevilkårene for rotter mindskes.

Affald

Affald fra produktionen omfatter animalsk affald, herunder døde dyr, emballage etc..

Tabell for fast affald

ISAG kode	Affalds type	Mængde Nudrift/ansøgt drift	Opbevaring	Bortskaffelse metode
19.00	Forbrændingsgødet	6 ton / 12 ton	Container	Manus Pedersen
23.00	Såse forbrændingsgødet	2 m ³ / 5m ³	På palle	Manus Pedersen
55.00	Papir/pap	(Under forbrændingsgødet)	(Under forbrændingsgødet)	(Under forbrændingsgødet)
61.00	Glas	10 kg / 20 kg	I foderlade	Kører selv på genbrugsplads i Vilbjerg
62.00	Plast	25 kg / 50 kg	I foderlade	Kører selv på genbrugsplads i Vilbjerg
62.00	Heraf PVC	Ingen	Ingen	Ingen

Farligt affald

Olieaffald opbevares i tromle på fast og tæt underlag i foderladen (nr. 7 på situationsplanen). Klinisk risikoaffald som kanyler, hætteglas etc. opbevares i en plastikbeholder, og afleveres på Vildbjerg Apotek. Kemikalier opbevares i nudrift på ejendommen beliggende Skjernvej 228, 6973 Ørnhøj. Herfra kører ansøger selv til Vildbjerg genbrugsplads med kemikalieaffald.

Af kemikalier vil det være sandsynligt, at der fra tid til anden er stor variation på varelageret, men mellem 20 og 500 Ltr. afhængig af hvor meget roundup der er på lager. Forbruget på årsbasis er ikke særlig målbart, da der ikke arbejdes med mængder, men behandlingshyppigheder.

Staldene højtryksrens med tilsætning af sæbe, og desinficeres efterfølgende med kalk.

Forbrug af olie i ansøgt drift: Ansøger vurderer at der vil være ca. 250 L af Motor og Gearolie, i alt 500 Ltr. på lager. Olieforbrug pr. år: Ca. 60 Tons

Alt affald fra olie og kemi afhentes af et miljøgodkendt firma.

Tabel for olie- og kemikalier:

EAK Kode	Affalds type	Mængde Forløfter	Opbevaring	Bortskaffelses metode
13 02 03 00	Spildolie	25 L / Uændet	Tronle i foderlade	Dansk Olie Genbrug
18 02 01 00	Kanyler	2 kg / 4 kg	Plastikbeholder i besætningsområde.	Afleveres på Vildbjerg apotek
02 01 09 00	Kemikalier	Ingen	Ingen	Ingen
20 01 18 00	Medicin (flasker)	Efter dyrslægens anvisninger	Kaleskab	Afleveres på Vildbjerg apotek
02 01 02 00	Døde dyr	Se bilaget "Damstrupvej 2 – Antal transporter"	Under kappe v. indkørsel & kølecontainer mellem bygning 1.1.1 og 1.1.4. (se "støv-støjkilder")	DAKA

Døde dyr

Animalsk affald opbevares under kadaverkappe (på hævet underlag). Derudover opbevares døde smågrise i kølecontainer, så der ikke opstår uhygiejniske forhold indtil afhentning af DAKA. Placeringen af begge dele kan ses på bilaget "Damstrupvej 2 – Støv-og støjkilder". Der afhentes døde dyr fra ejendommen hver 2. uge. Der går maksimalt 48 timer, fra dyrene er tilmeldt DAKA til de er afhentet.

Olie

Der findes 2 olietanke på ejendommen. I foderladen (7) står en 1.200 L dieselolietank på fast underlag (beton). Tanken er fra 2007. Mellem stald 7 og 5a står en fyringsolietank uden for på 4.000 L. Tanken står på fast underlag (beton) og er fra 2007.

Spildevand

Spildevand drift

Der er ikke processpildevand fra svineproduktionen.

- Anslået mængde vaskevand fra produktionen i nudrift: 434 m³ (Normtal)
- Anslået drikkevandsspild i nudrift: 464 m³ (Normtal)
- Anslået mængde vaskevand fra produktionen i ansøgt drift: 979 m³ (Normtal)
- Anslået drikkevandsspild i ansøgt drift: 1200 m³ (Normtal)

Mængden af spildevand vil blive større i forbindelse med udvidelsen, idet der bliver flere stalde at vaske og flere dyr, der foranlediger et drikkevandsspild.

Vaske- og rengøringsvand fra produktionen samt drikkevandsspild ledes til gyllebeholder. Anslået mængde i nudrift: 898 m³ (Normtal). Anslået mængde i ansøgt drift: 2179 m³ (Normtal).

Der etableres en ny vaskeplads på ejendommen i forbindelse med udvidelse, da der bliver en øget markdrift i ansøgt drift. Vandet herfra vil blive ledt til den eksisterende gyllebeholder.

Sanitært spildevand

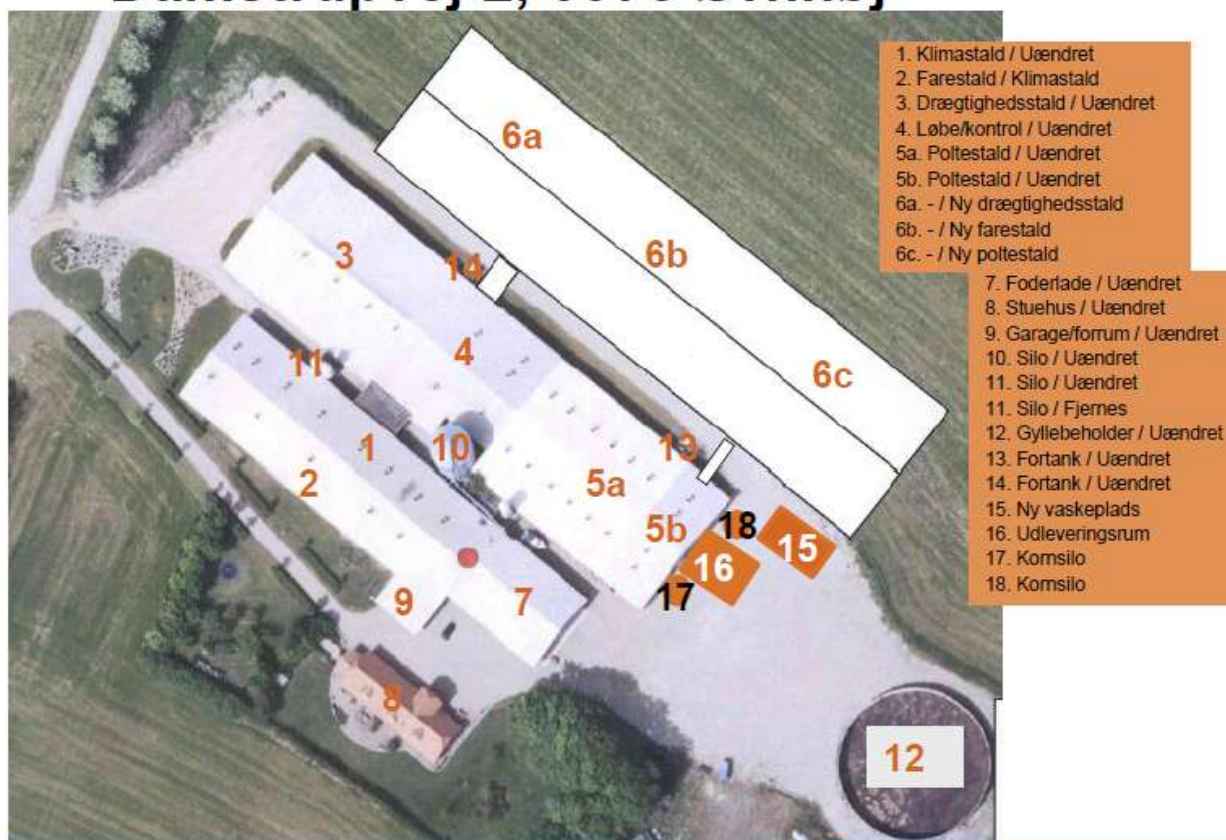
Der forefindes sanitære tilslutninger i forbindelse med produktionsanlægget (forrum).

Spildevand fra husholdningen og sanitære tilslutninger føres til godkendt trikstank (Se placering på bilaget "Damstrupvej 2 – Afløbsforhold").

Bilag 1: Situationsplan

Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj

Svinerådgivning Vest
www.srvest.dk

Bygningsbeskrivelse

Bygnings nr	Stald navn	Nudrift	Ansøgt	Anvendelse	Farve på ydemur	Farve på tag	Hældning på tag	Højde på kip	Udmugnings-system	Ventilation	type/ant. Afkast	
1	Klimastald	Klimastald	Klimastald	Røde mursten	Grå eternit	20	5,8	Træk og slip	Difus/9			
2	Farestald	Farestald	Klimastald	Røde mursten	Grå eternit	20	5,8	Træk og slip	Difus/4			
3	Drægtighedsstald	Drægtighedsstald	Drægtighedsstald	Røde mursten	Grå eternit	15	6,3	Træk og slip	Undetryk/4			
4	Løbe/kontrol	Løbe/kontrol	Løbe/kontrol	Røde mursten	Grå eternit	15	6,3	Træk og slip	Difus/2			
5a	Poltestald	Poltestald	Poltestald	Røde mursten	Grå eternit	15	6,3	Træk og slip	Difus/15			
5b	Poltestald	Poltestald	Poltestald	Røde mursten	Grå eternit	15	6,3	Træk og slip	Difus/4			
6a	Drægtighedsstald	-	Drægtighedsstald	Røde mursten	Grå eternit	15	6,4	Træk og slip	Difus/4			
6b	Farestald	-	Farestald	Røde mursten	Grå eternit	15	6,4	Træk og slip	Difus/12			
6c	Poltestald	-	Poltestald	Røde mursten	Grå eternit	15	6,4	Træk og slip	Difus/16			
7	Foderlade	Foderlade	Foderlade	Røde mursten	Grå eternit	15	5,7	-	-			
8	Stuehus	Stuehus	Stuehus	Røde mursten	Rødt tegltag	47,5	7	-	-			
9	Garage/forum	Garage/forum	Garage/forum	Røde mursten	Grå eternit	20	4,6	-	-			
10	Silo	Silo	Silo	Stål	-	-	11,3	-	-			
11	Silo	Silo	Fjernes	Hvid	-	-	8	-	-			
11	Silo	Silo	Silo	Hvid	-	-	6,3	-	-			
12	Gyllebeholder	Gyllebeholder	Gyllebeholder	Søsten	Teltoverdækkes	-	-	-	-			
13	Fortank	Fortank	Fortank	Grå cement	Betoniålg	-	-	-	-			
14	Fortank	Fortank	Fortank	Grå cement	Betoniålg	-	-	-	-			
15	Vaskeplads	-	Vaskeplads	Grå beton	-	-	-	-	-			
16	Inspektionsrum	-	Inspektionsrum til veterinærtjek af salgsvir	Røde mursten	Grå eternit	15	5,4	Direkte til fortank	Ingen			
17	Komsilo	-	Komsilo 660 ton	Stål	-	-	12,4 m	-	-			
18	Komsilo	-	Komsilo 660 ton	Stål	-	-	12,4 m	-	-			

Bilag 2: Afløbsforhold, støv og støj

Afløbsforhold Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj

Støv- og støjkilder Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj

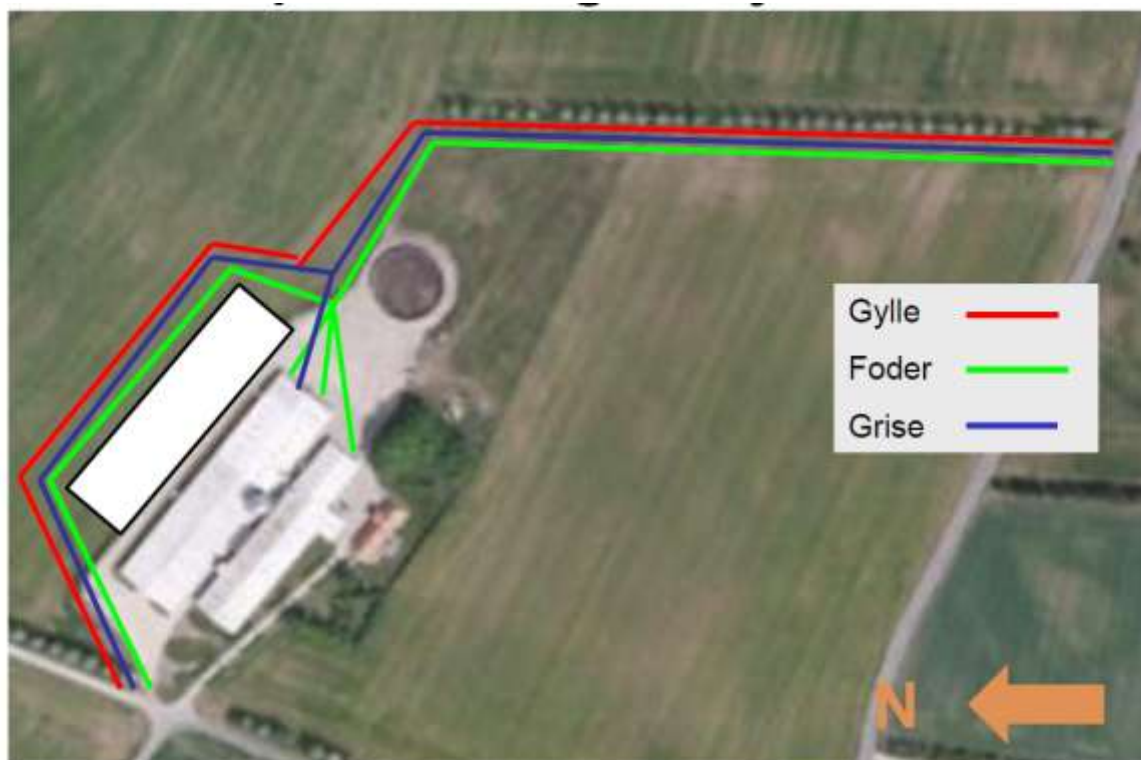
Bilag 3: Beskyttelseslinjer og boringer

Bygge- og beskyttelseslinjer Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj

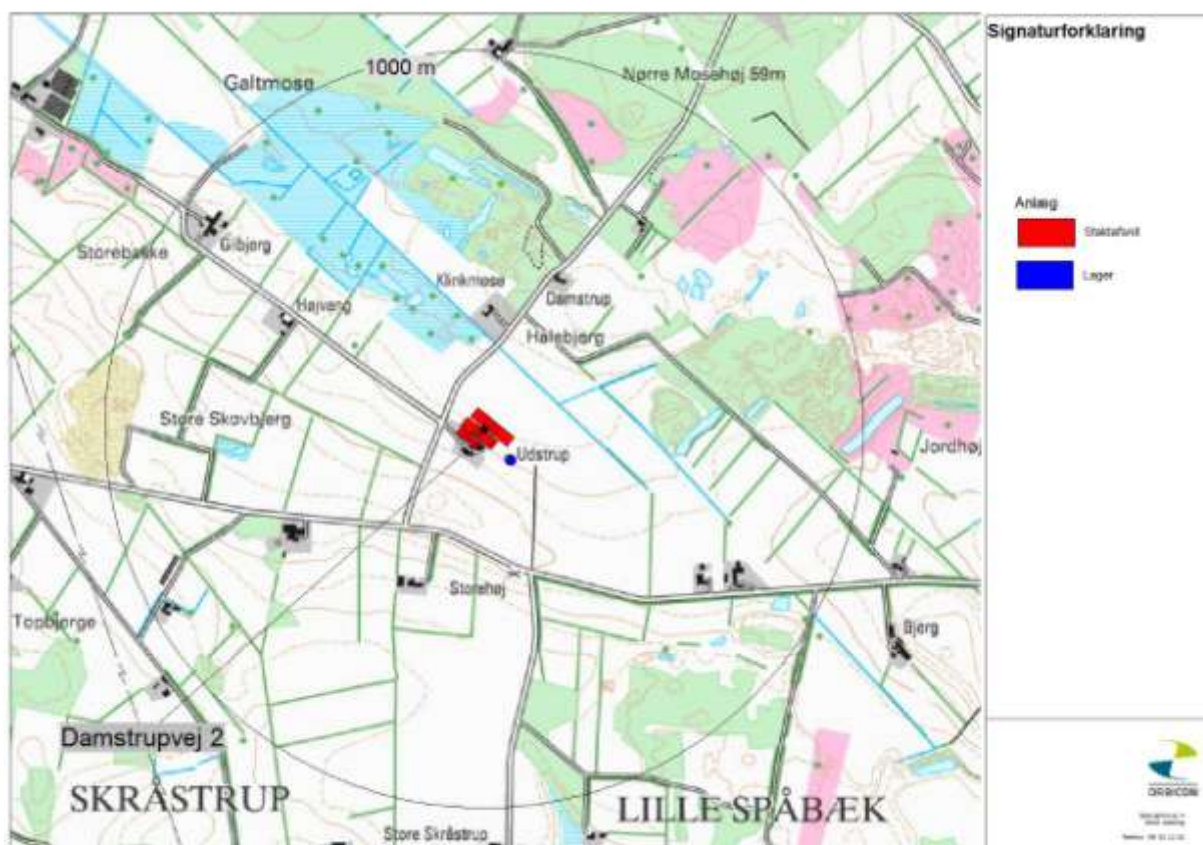
Ikke almene boringer 2010	
Volsgaard Avl & Opformering Damstrupvej 2 6973 Ørnhøj	Dato: 13-10-10 Tid: 11-36-28
Annette Pejtersen Svinerådgivning Vest Birk Centerpark 24 7400 Herning 70151200 Udarbejdet i Næsgaard Markkort ADVICER.	

Bilag 4: Transport til og fra ejendommen, beliggenhed ejendom

Svinerådgivning Vest

www.srvest.dk

Bilag 5: Transport-ruter,

Bilag 6: BAT niveau jf. vejledende emissionsgrænseværdier

Beregning af BAT ammoniak-emission:

Staldafsnit	Bat-niveau	Beregning af BAT	Kg NH3-N (BAT-niveau)
ST-56225 Eksisterende klimastald (1)	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv Stalden er en eksisterende stald hvor dyrehold øges og stalden ikke renoveres. Kommunens BAT niveau er sat til: 0,071 kg NH3-N pr. smågris (jf. BAT-standardvilkår for smågrise i eksisterende staldanlæg)	10.500 smågrise x 0,071 kg NH3-N/smågris(7,2-30 kg)	745,5
ST-56226 Tidligere farestald - ny klimastald (2)	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv. Stalden er en eksisterende stald hvor dyretypen ændres der er fortsat delvist spaltegulv Kommunens BAT niveau er sat til: 0,071 kg NH3-N pr. smågris (jf. BAT-standardvilkår for smågrise i eksisterende staldanlæg)	9.500 smågrise 0,071 kg NH3-N/smågris(7,2-30 kg)	674,5
ST-56227 Drægtighedsstald (3)	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv Stalden er en eksisterende stald der ikke renoveres, hvor dyreholdet bibeholdes. Kommunens BAT niveau er sat til: 2,21 kg NH3-N pr. årso eksisterende l/d stald	269 årssøer x 2,21 kg NH3-N/årso	594,49
ST-56228 Løbeafdeling (4)	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv Stalden er en eksisterende stald der ikke renoveres, hvor dyreholdet bibeholdes. Kommunens BAT niveau er sat til: 1,87 kg NH3-N pr. årso i eksisterende l/d stald	151 årssøer x 1,87 kg NH3-N/årso	282,37
ST-56229 Polte (5a)	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv Stalden er en eksisterende stald der ombygges fra fuldspaltegulv, hvor dyreholdet øges. Kommunens BAT niveau er sat til: 0,45 kg NH3-N pr. slagtesvin (jf. nye BAT standardvilkår for eksisterende stalde, fuldspaltegulv)	2500 slagtesvin x 0,45 kg eller NH3-N/ slagtesvin x 1,1095* + 1000 slagtesvin x 0,45 kg NH3-N/slagtesvin x 0,5577**	1248,19 250,97
ST-56230 Ny Drægtighedsstald (6a)	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv. Gyllekøling (19 %, 8760 timer) Stalden er en ny stald. Kommunens BAT niveau er sat til: 1,89 (2,7x0,7) kg NH3-N pr. årso (jf. nye BAT standardvilkår for ny drægtighedsstald)	400 X 1,89 kg NH3/årso	756
ST-56231 Polte 5b	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv Stalden er en eksisterende stald der ombygges fra drænet gulv med spalter, hvor dyreholdet øges. Kommunens BAT niveau er sat til: 0,40 kg NH3-N pr. slagtesvin (jf. nye BAT standardvilkår for eksisterende stalde, drænet gulv)	1500 slagtesvin x 0,40 kg NH3-N/slagtesvin x 0,5577**	334,62
ST-56232 Ny Farestald - 4 sektioner(6b)	Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv. Stalden er en ny stald. Kommunens BAT niveau er sat til: 0,81 (2,7x0,3) kg NH3-N pr. årso (jf. nye BAT standardvilkår for nye farestald)	537 X 0,81(2,7X0,3)	434,97

ST-56241 Ny Farestald - 2 sektioner (6b)	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv, Stalden er en ny stald. Kommunens BAT niveau er sat til: 0,81 (2,7x0,3) kg NH3-N pr. årsso (jf. nye BAT standardvilkår for nye farestald)	283 X 0,81 (2,7X0,3)	229,23
ST-56233 Ny Poltestald (6c)	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 50-75% fast gulv Stalden er en ny stald. Gyllekøling (19 %, 8760 timer) Kommunens BAT niveau er sat til: 0,29 kg NH3-N pr. årsso (jf. nye BAT standardvilkår for nye stalde)	7000 slagtesvin x 0,29 kg NH3-N/slagtesvin x 0,5577**	1132,14
Ammoniakemission i alt			6.682,98
Ansøgt emission			6.358,11

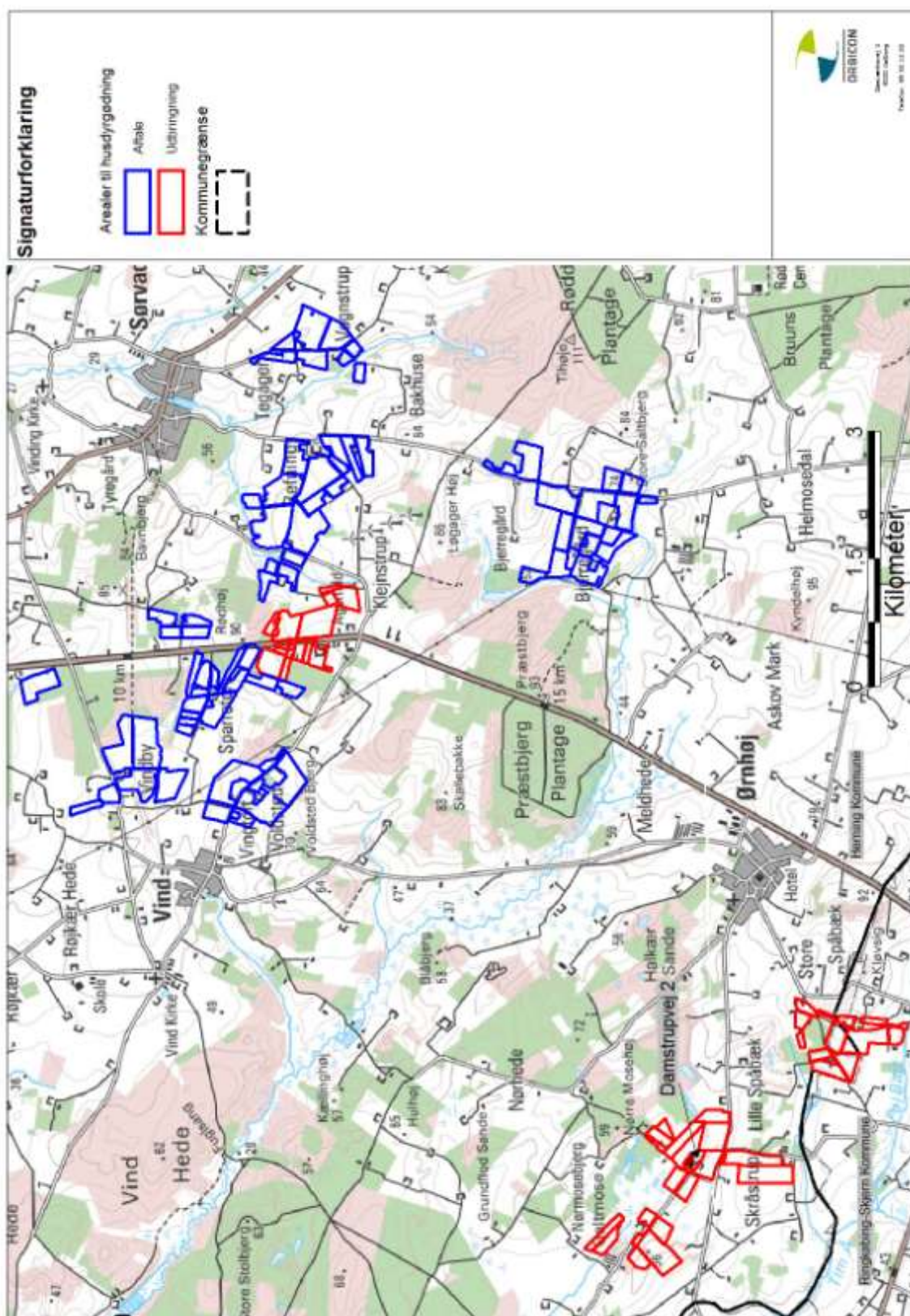
*Vægtkorr slagtesvin 30-108 kg: $78 \cdot (20,95 + 0,177 \cdot 138) / 3190 = 1,1095$

**Vægtkorr slagtesvin 30-75 kg: $45 \cdot (20,95 + 0,177 \cdot 105) / 3190 = 0,5577$

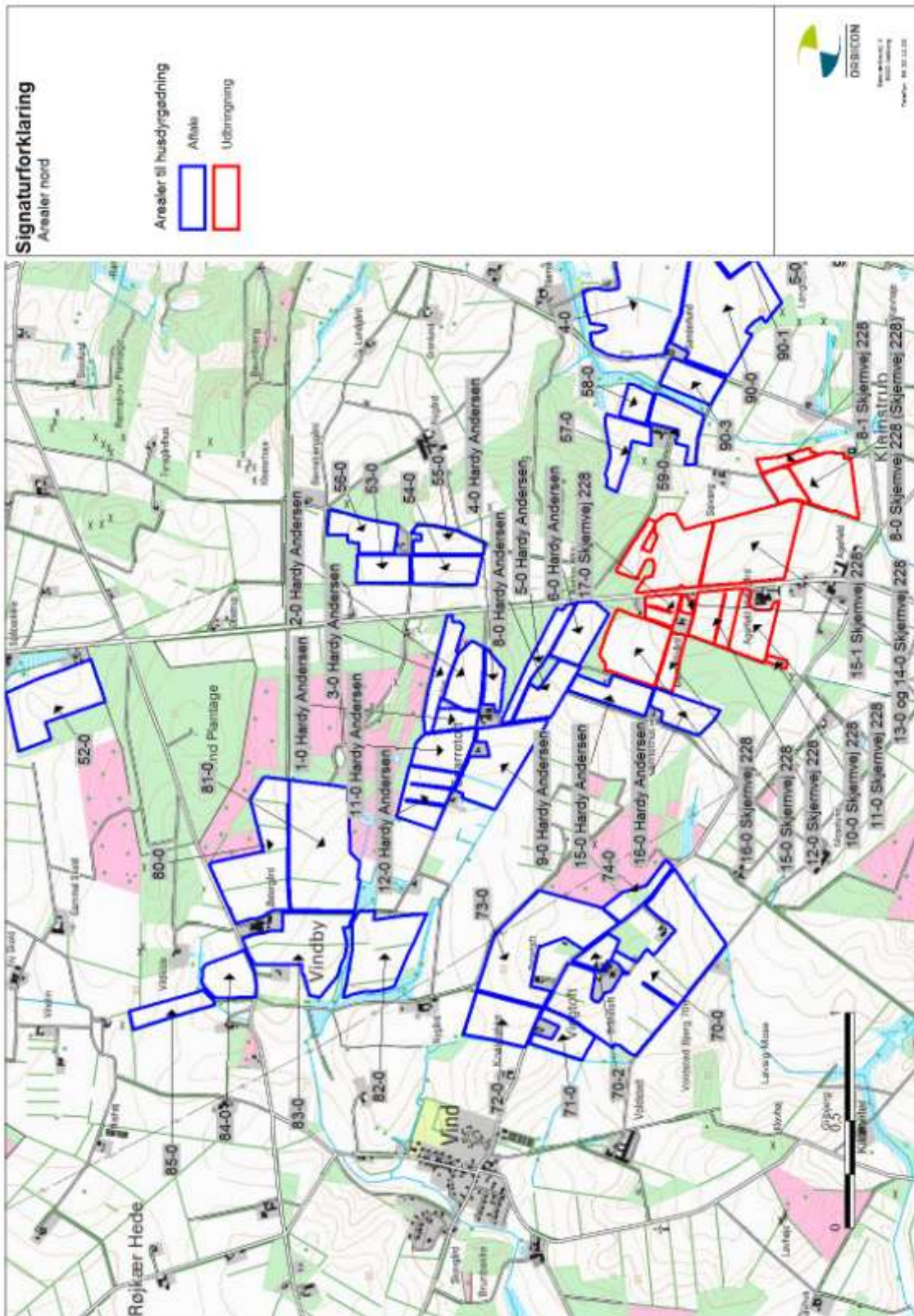
Beregning af BAT for fosfor-emission:

Dyretype	BAT fosfor	BAT-niveau (Kg P/år)
Årssøer	23 kgP/DE årssøer x 191,16 DE	4.396,68
smågrise	27,8 kg)/DE smågrise x 92,31 DE	2.566,22
Slagtesvin (polte)	20,5 kgP/DE slagtesvin x 205,27	4.208,04
BAT niveau fosfor i alt		11.170,94 kg P
Ansøgt emission		11.493,45 kg P

Bilag 7: Oversigt over arealer og ejendom

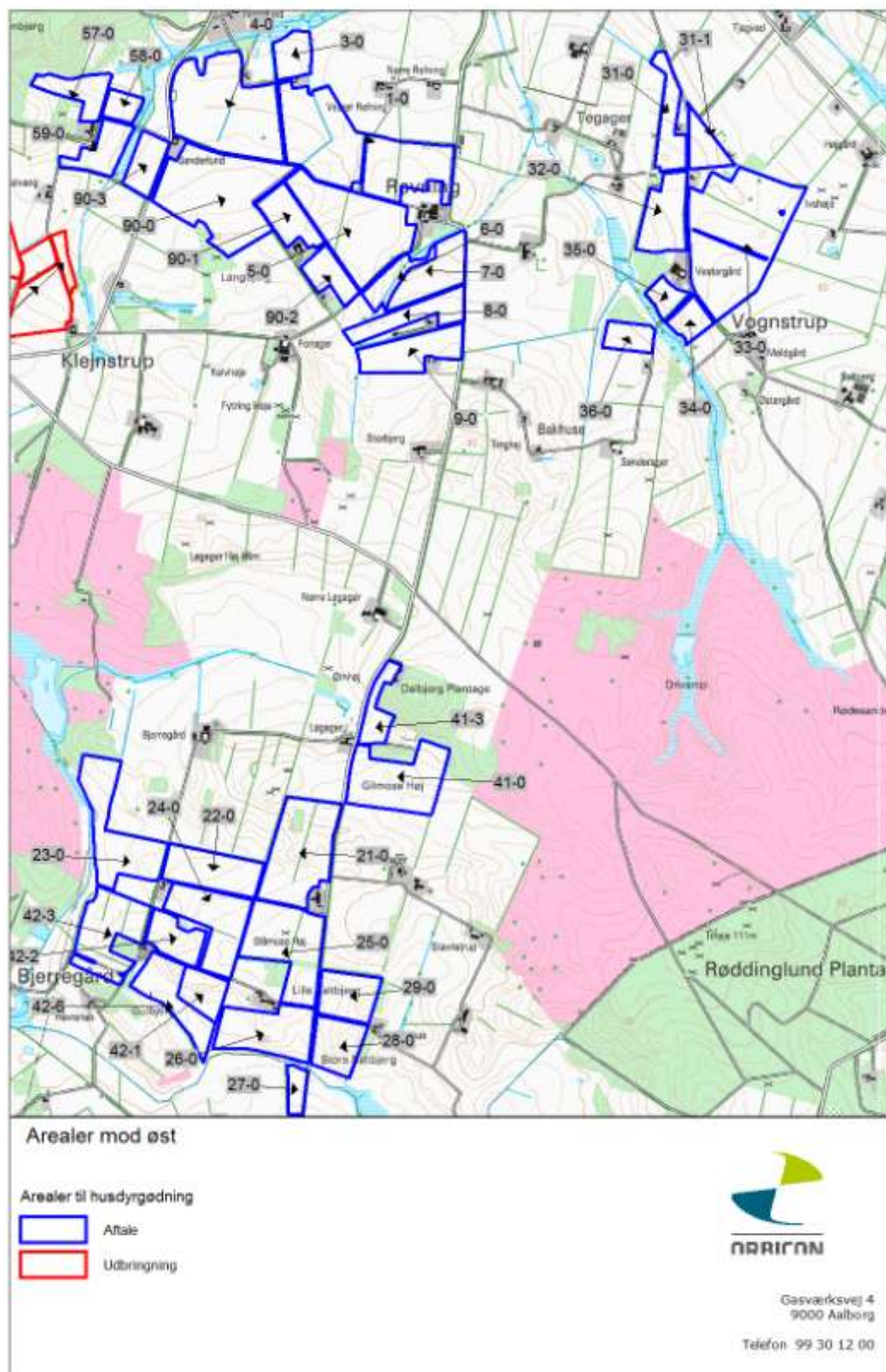

Bilag 7 fortsat: Nummerering af arealer. Arealer mod nord

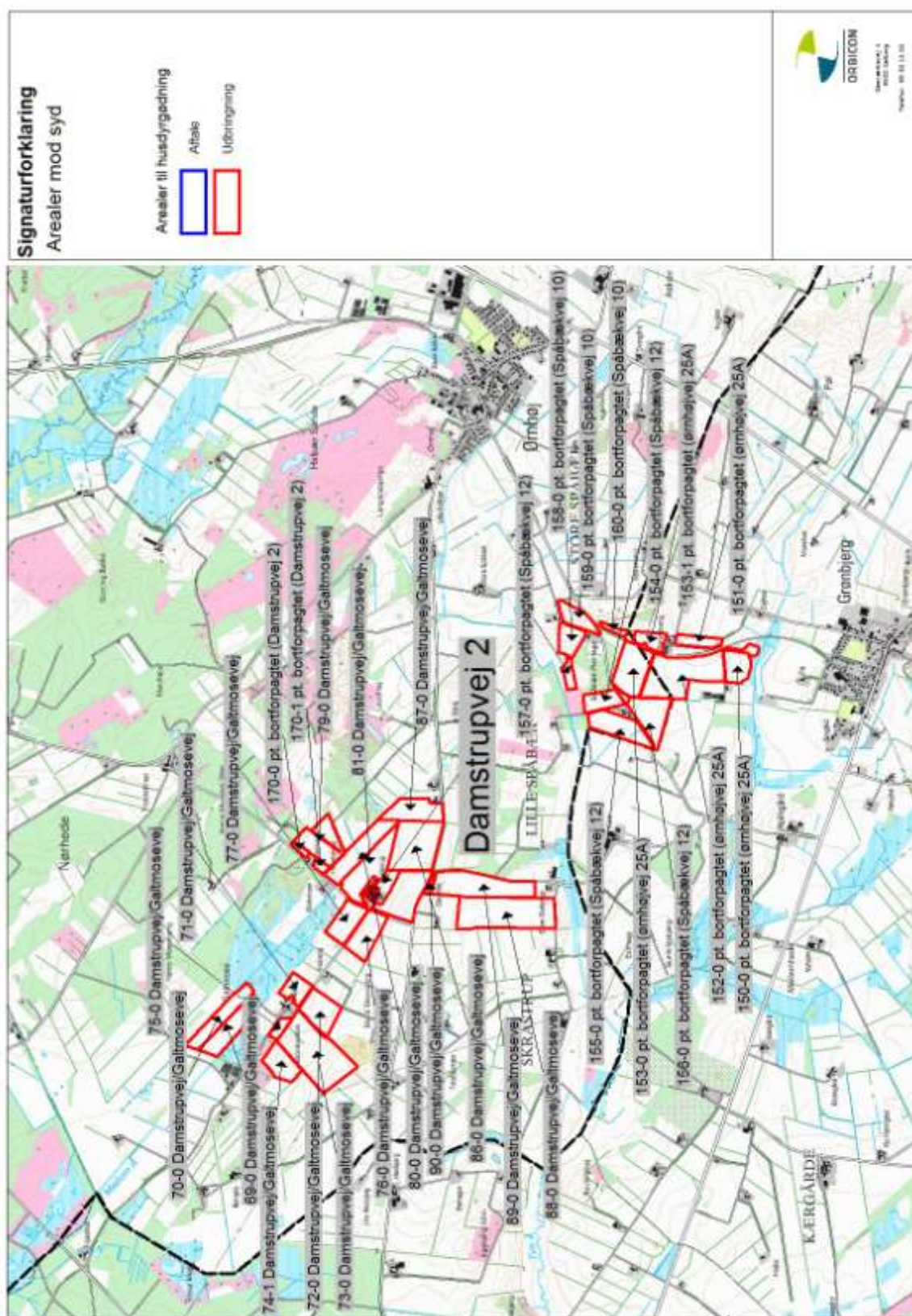

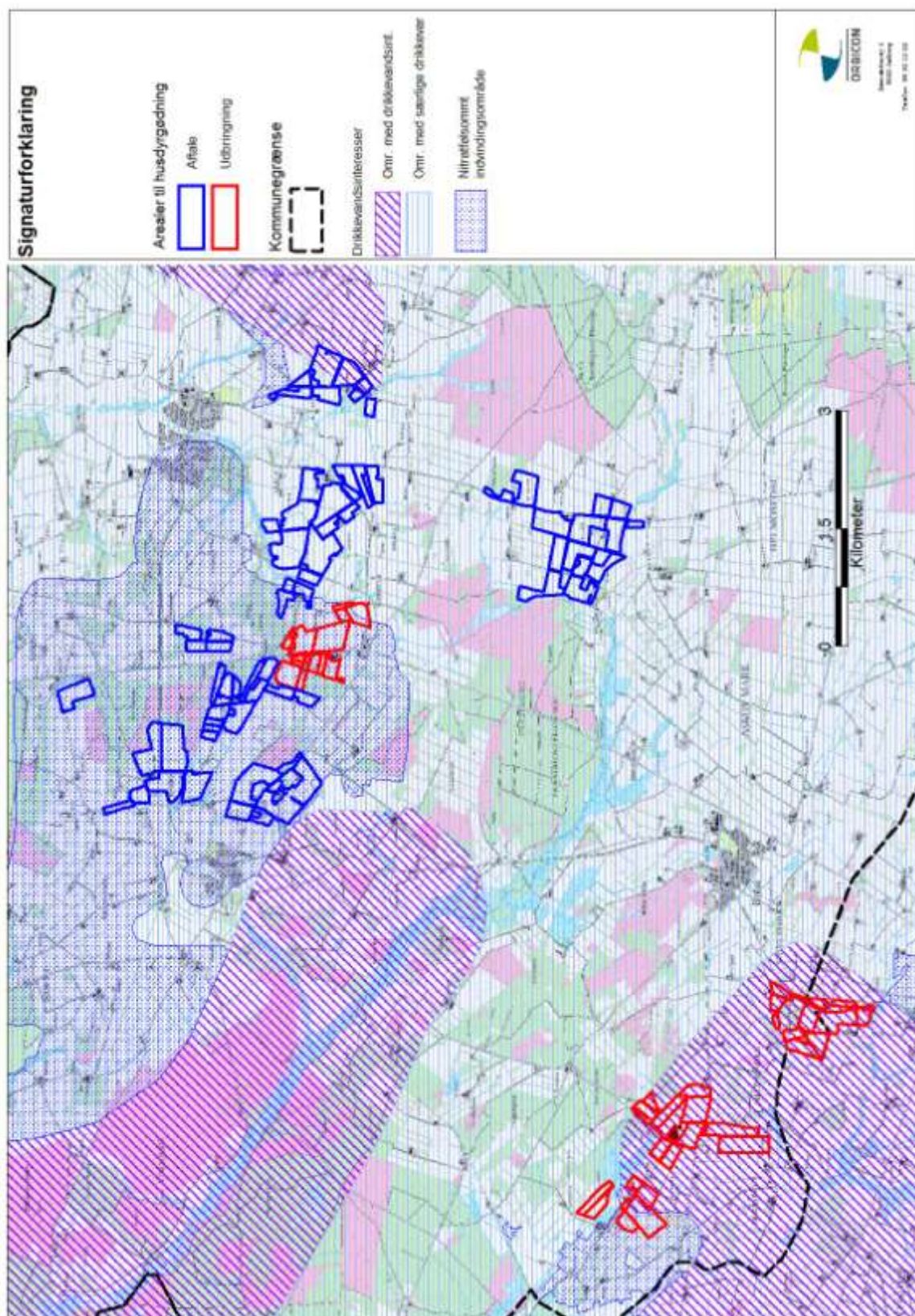
Bilag 7 fortsat: Nummerering af arealer. Arealer mod øst

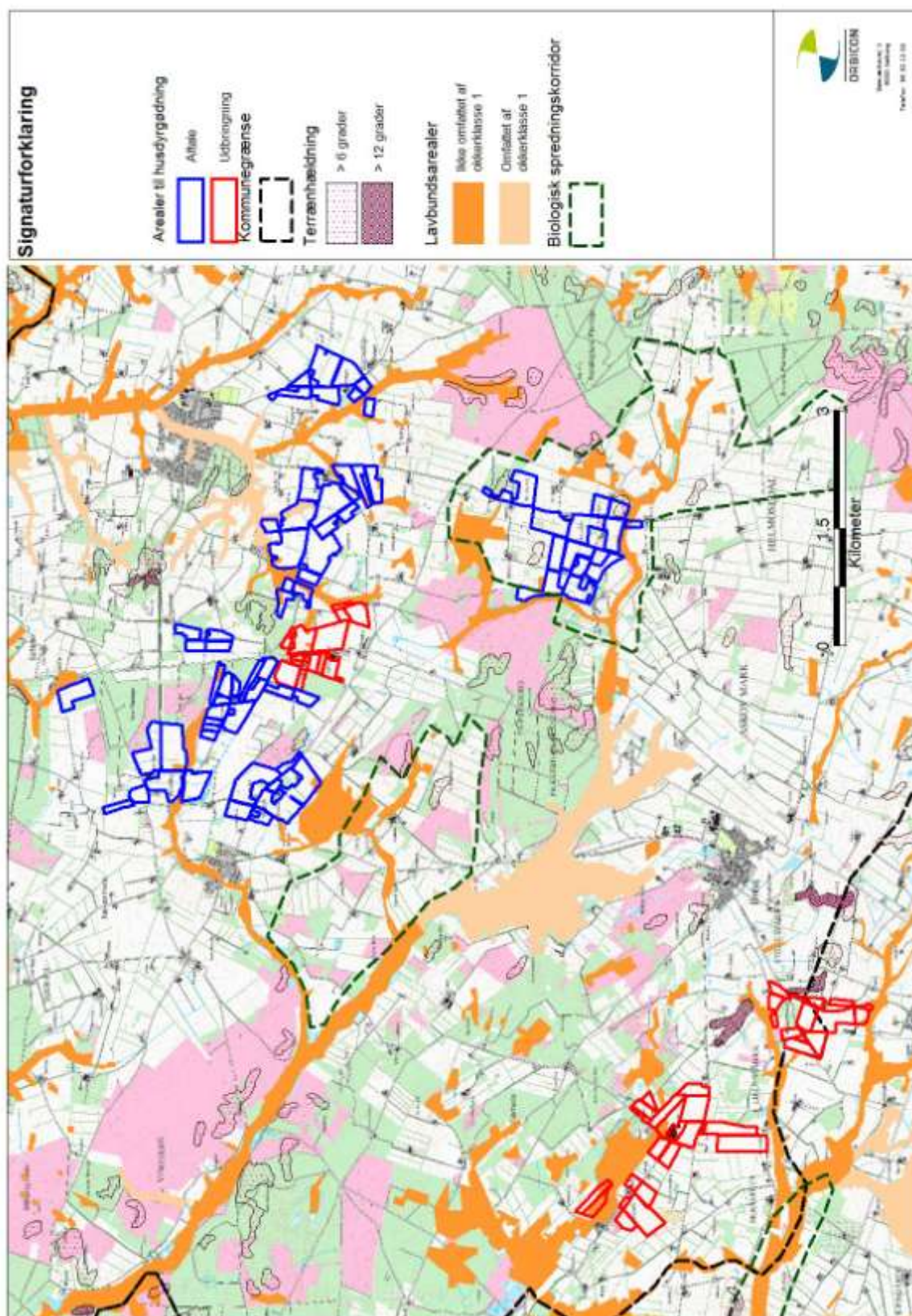
Bilag 7 fortsat: Nummerering af arealer. Arealer mod syd

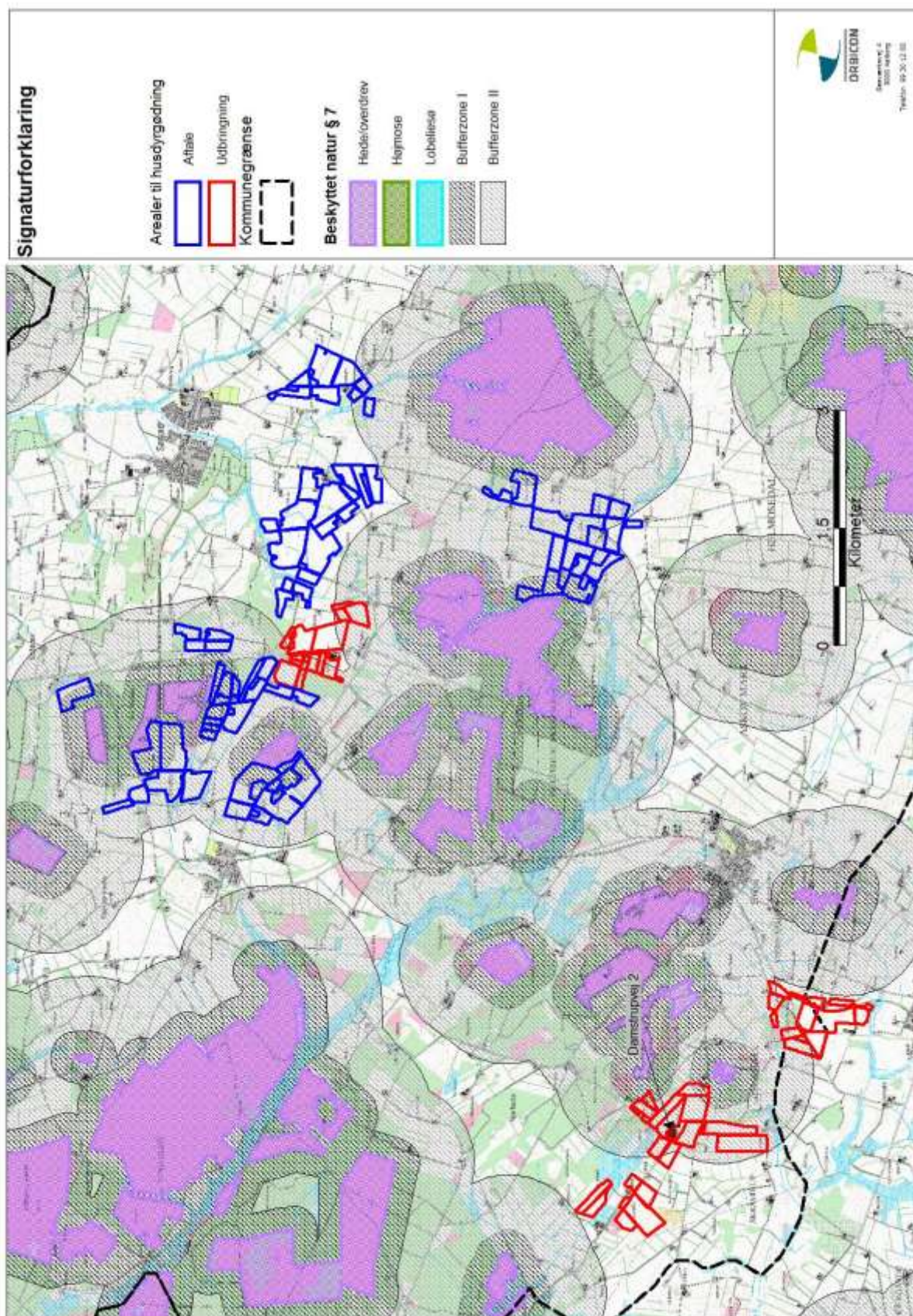
Bilag 8: Nitratfølsomme indvindingsområder og drikkevandsinteresser

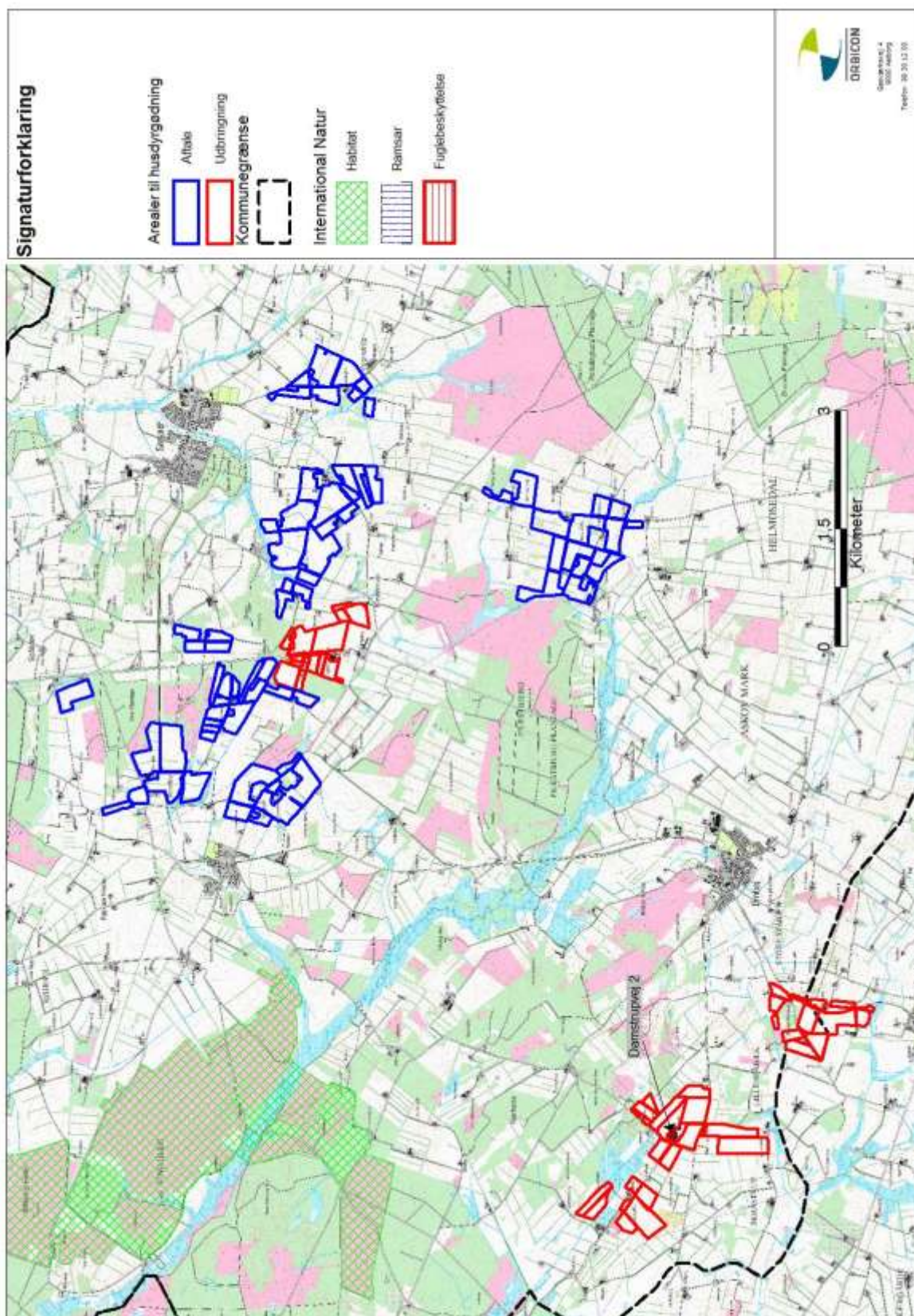
Bilag 9: Lavbundsarealer, spredningskorridor, terrænhældning

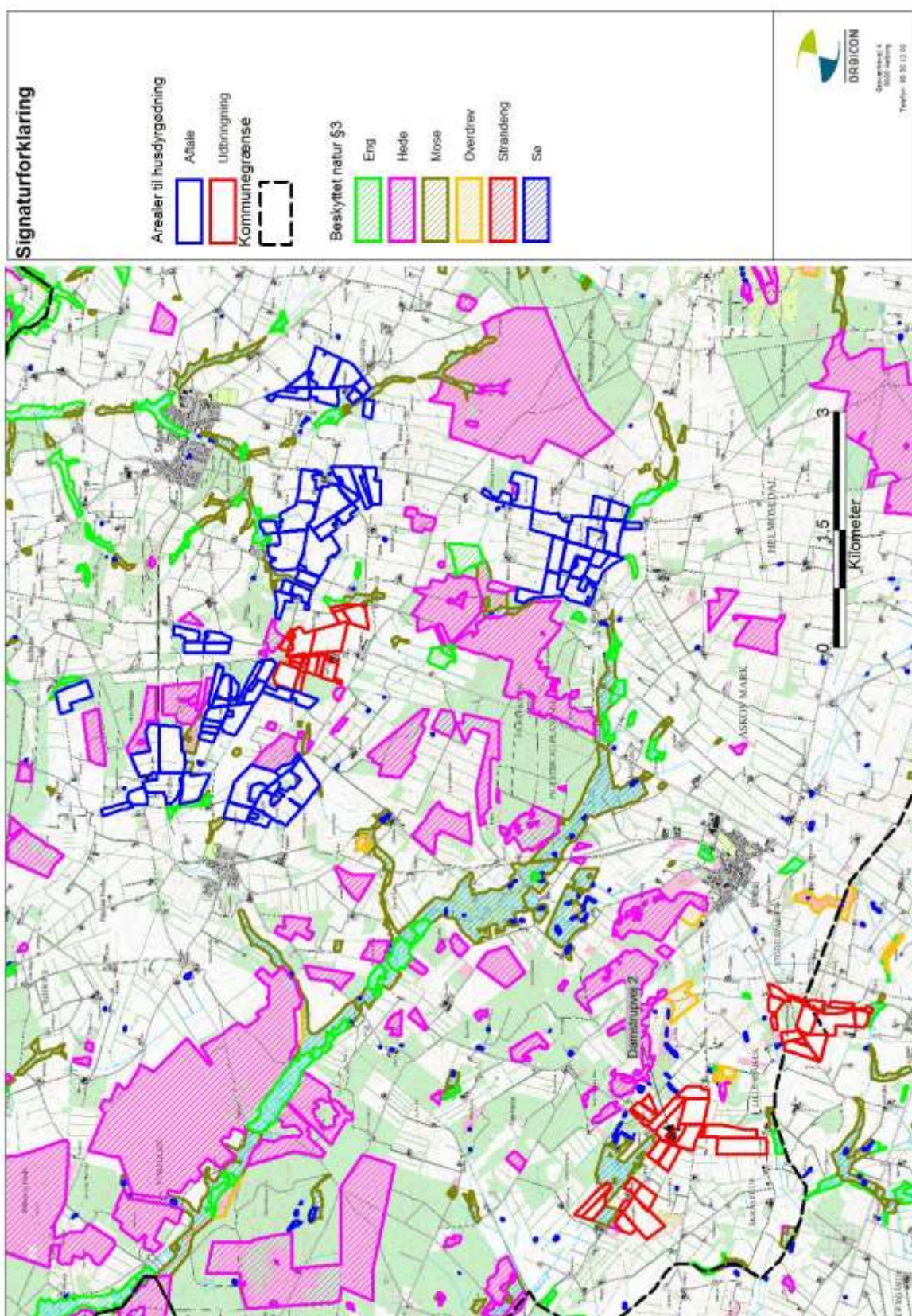
Bilag 10: Arealer ift. § 7 områder

Bilag 11: Arealer ift. natura 2000

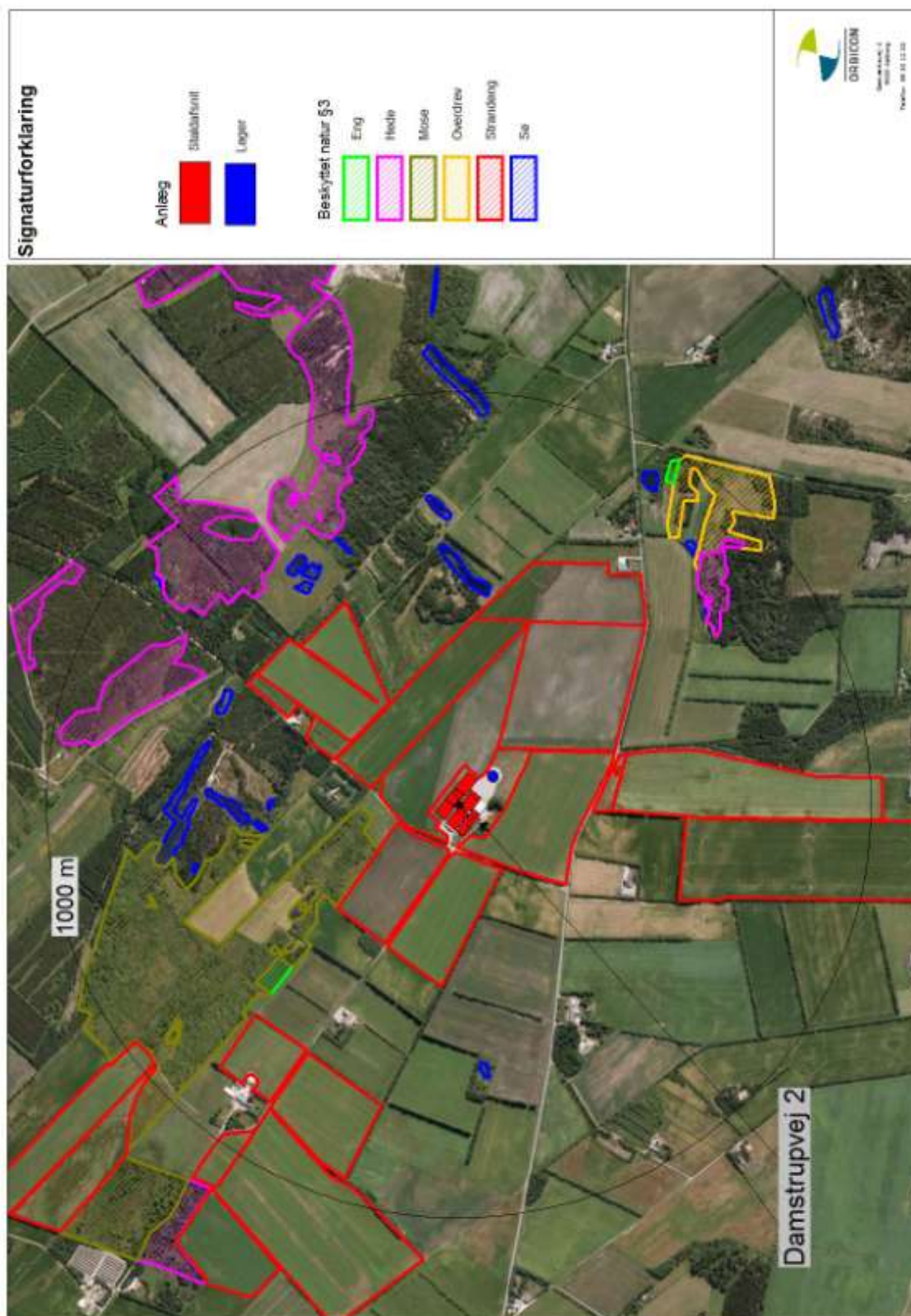

Bilag 12: Arealer ift. § 3

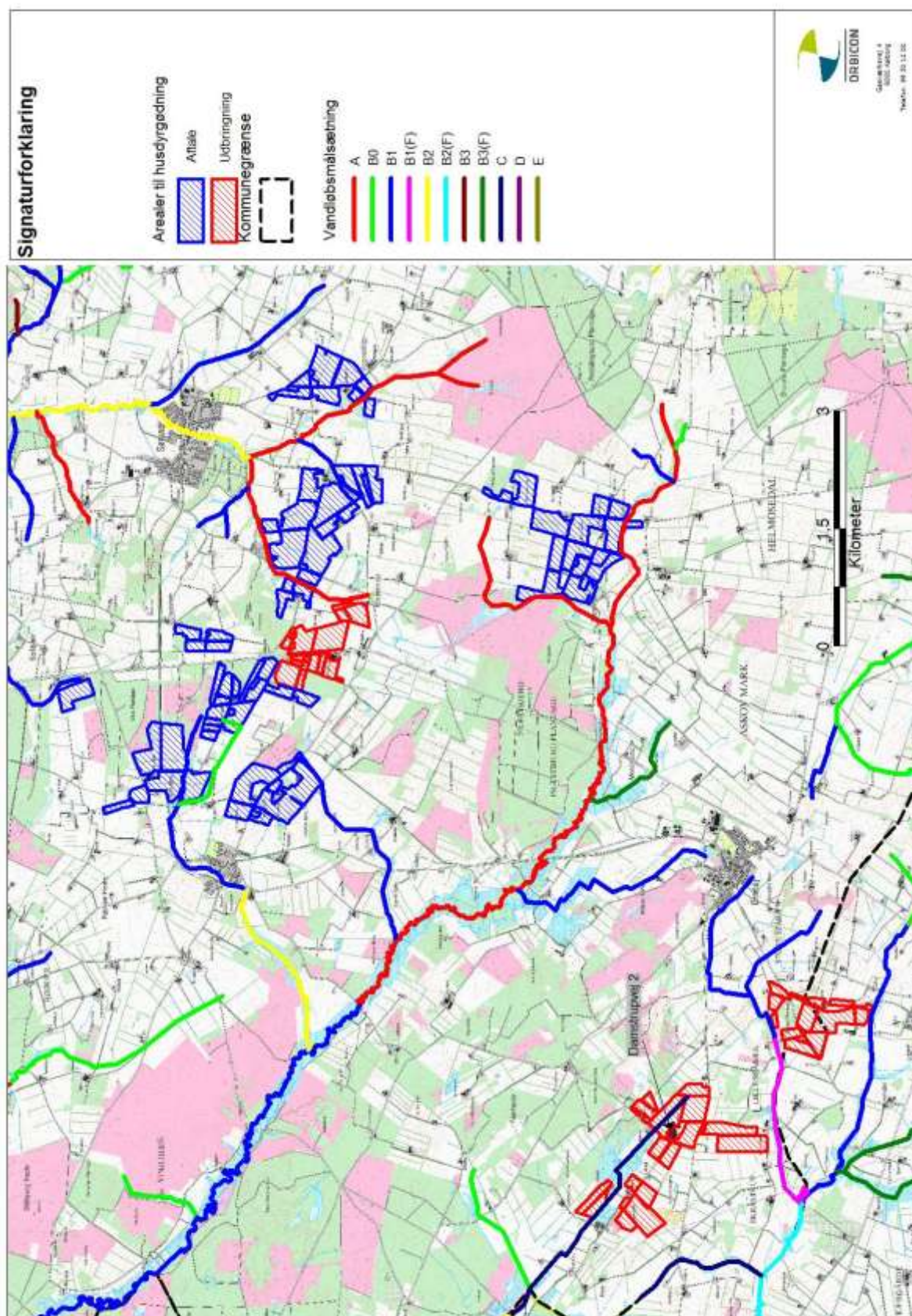

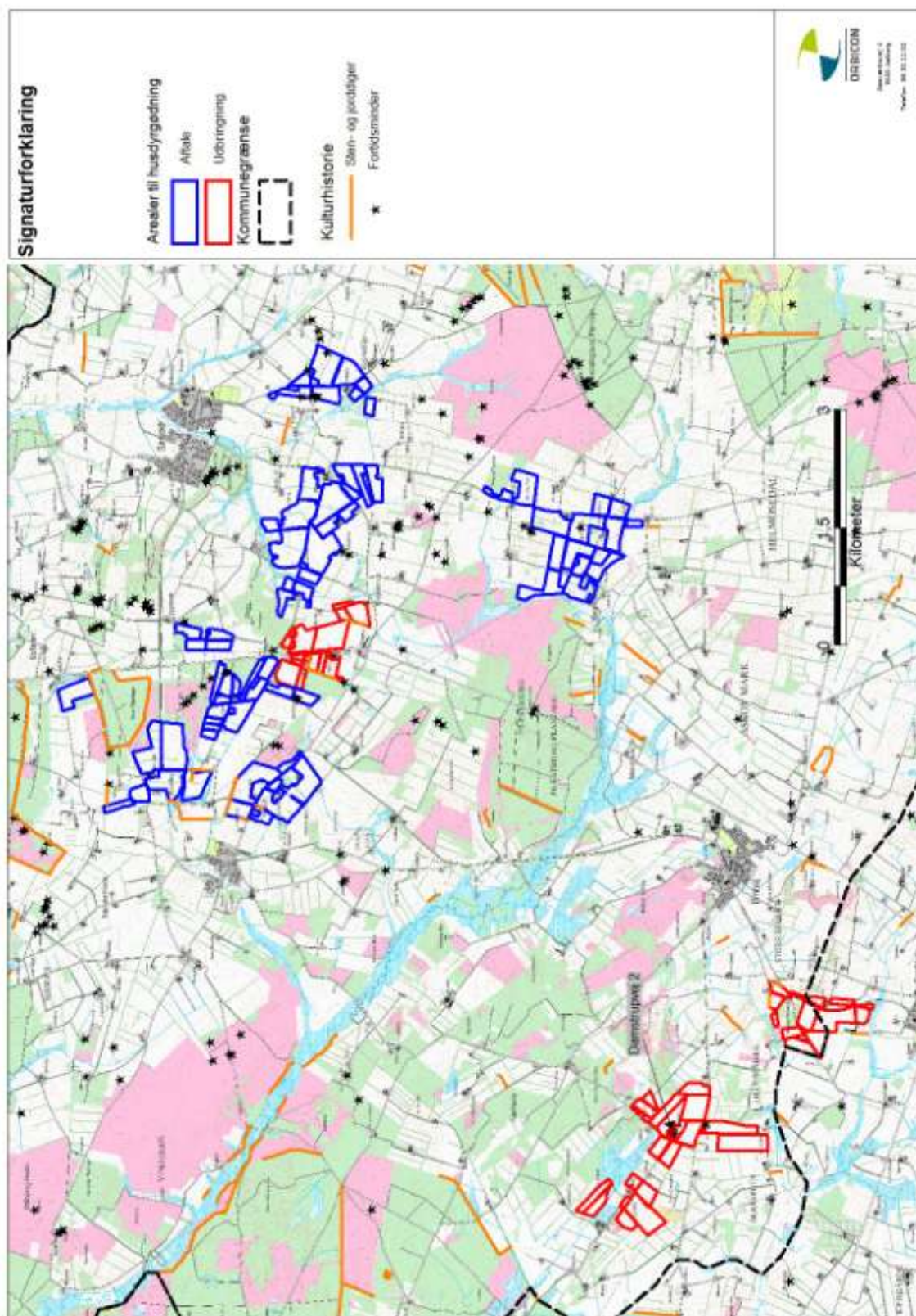
Bilag 13: Ejendommen ift. § 3

Bilag 14: Arealer ift. målsatte vandløb

Bilag 15: Beskyttede sten- og jorddiger, fredede fortidsminder

Bilag 16: Konsulenterklæring opbevaringskapacitet

Opbevaringsbehov. Årsrapport

Ejer: **Voisgaard Avi & Optimering**
 Adresse: **Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj**

løbe-år	antal	pr. årssø	DE	korrektion	gyllemængde, l	t pr. DE
forestald	820		190,70		3.805	20,0
smågrise	820				1.378	
smågrise	20000		92,31	0,882	2.452	26,9
slagtesvin	9500		133,53	0,506	2.452	18,4
slagtesvin	2500		71,71	1,044	1.331	18,6
i alt			488,24		11.447	23,4
Opbevaringskapacitet i 9 mdr.						8.585

Afvigende indgangs- og afgangsvægt

Fravæningsvægt:	7,2		7,2	
smågrise	ind	ud	korrektion	ud korrektion
	7,2	30	0,882	108
				1,044

Landbrugets Byggeblad 95.03-03, rev. 30-11-04
 DE fra sommer 2009.
 DE ses regnes med 26,0 grise/årssø. DE ses regnes med 26,0 grise/årssø.

Opbevaringskapacitet.

Opbevaringstype	Mængde pr. beholder	%-vis fordeling
Eks. Gyllebeholder	3000	35
Torstedvej 2, 6973 Ørnhøj	1000	12
Spåbækvej 12, 6973 Ørnhøj	1400	16
Gaitmosevej 2, 6973 Ørnhøj	1200	14
Torstedvej 27, 6973 Ørnhøj	1400	16
Gyllekanaler/fortank (min.)	590	7
		0
Total opbevaringskapacitet	8590	100
Opbevaringskapacitet i mdr.	9,00	

Opbevaringsbehov Nudrift

Ejer: **Voisgaard Avi & Optimering**
 Adresse: **Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj**

løbe-år	antal	pr. årssø	DE	korrektion	gyllemængde, l	t pr. DE
forestald	420		97,68		1.949	20,0
smågrise	420				706	
smågrise	4750		14,23	0,517	354	24,9
smågrise	4300		20,36	0,862	545	26,9
slagtesvin	3695		51,85	0,506	954	18,4
slagtesvin	859		18,27	0,901	303	18,6
i alt			200,39		4.809	24,0
Opbevaringskapacitet i 9 mdr.						3.807

Afvigende indgangs- og afgangsvægt

Fravæningsvægt:	7,2		7,2	
smågrise	ind	ud	korrektion	ud korrektion
	7,2	30	0,862	100
				0,901

Landbrugets Byggeblad 95.03-03, rev. 30-11-04
 DE fra sommer 2009.
 DE ses regnes med 26,0 grise/årssø. DE ses regnes med 26,0 grise/årssø.

Opbevaringskapacitet.

Opbevaringstype	Mængde pr. beholder	%-vis fordeling
Eks. Gyllebeholder	3000	83
Spåbækvej 12, 6973 Ørnhøj	610	17
		0
		0
		0
		0
		0
Total opbevaringskapacitet	3610	100
Opbevaringskapacitet i mdr.	9,01	

Bilag 17: Arealudtalelse fra anden kommune (§ 21)

Returadresse
Miljø og Natur, Landbrug
Kjærgaardsvej 8 6950 Ringkøbing

Ringkøbing-Skjern Kommune

Sagbehandler
Berith Bressendorff
Direkte telefon
99 74 17 81
E-post
berith.bressendorff@rksk.dk
Dato
23. januar 2012
Sagsnummer
2011120223TA

Herning Kommune

Sendt pr mail til Lotte Weesgaard, e-mail: lwee@orbicon.dk

Udtalelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune jf. § 21 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (BEK nr. 294 af 31/03/2009)

Arealudtalelse for arealer beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune drevet af husdyrbruget på adressen Damstrupvej 2, 6973 Ørnvej. Udtalelsen er gældende for følgende arealer: (angivet på bilag 1).

Arealer beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune drevet af husdyrbruget på Damstrupvej 2, 6973 Ørnvej	Marknummer ifølge ansøgning	Anvendelse
Udbringningsarealer	150-0, 150-1, 151-0, 152-0, 153-0 og 153-1	Svarende til 1,4 DE/ha i svinegylle

1.1 Husdyrbruget på Damstrupvej 2, 6973 Ørnvej skal jf. ansøgningen overholde/drives med:

- På husdyrbrugets udbringningsarealer må der i alt udbringes svinegylle i alt svarende til 1,4 DE/ha.
- I husdyrbrugets efterafgrødegrundlag skal der etableres 2,10 % ekstra efterafgrøder (udover Plantedirektoratets til hver tid gældende krav om efterafgrøder).

Udover de vilkår der ifølge lovgivning og diverse vejledninger (lovpligtige vilkår) skal stille for at sikre at ovenstående overholdelse, ønsker Ringkøbing-Skjern Kommune, at følgende vilkår stilles i miljøgodkendelsen:

1.2 Vilkår:

- Ønskes udbringningsarealet ændret, skal det anmeldes til kommunen jf. kapitel 5 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (BEK. nr. 294 af 31. marts 2009). Kommunen vurderer herefter, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare.

- Udbringning af husdyrgødning må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen, eller dækket af sne, eller forud for varslede kraftige regnskyll/store nedbørsmængder.

Miljøvurdering

2.1 Generelt

Følgende vedrørende arealberegningerne er oplyst til Ringkøbing-Skjern Kommune:

	Beregning af	Resultat
Fosfor	Krav om P-overskud overholdt	Ja
	Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet	-28,4 Kg P
	P-tilført pr. ha/år i ansøgt drift	32,8 Kg P/ha/år
	P-aførsel, arealvægtet gennemsnit	21,3 Kg P/ha/år
	P-overskud/ha/år for ansøgte projekt	11,4 Kg P/ha/år
Nitratberegning overfladevand	DE reduktionsprocent	100 %
	DE max	1,4 DE/ha
	DE reel	1,4 DE/ha
	Kg N/ha DE max	84,8 Kg N/ha
	Kg N/ha DE reel	82,9 Kg N/ha

2.2 Beliggenhed og planmæssige forhold

2.2.1 Beskyttelseslinjer

Udbringningsarealerne ligger uden for beskyttelseslinjer for klitfredede arealer, strand, søer, åer, skove, fortidsminder og kirker. Anlægget ligger endvidere uden for kystnærhedszone.

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at driften af arealerne ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

2.2.2 Kulturmiljø

Området indeholder iht. Kommuneplan 2009 til 2021 et særligt værdifuldt kulturmiljø i form af Ørnhøjbanen.

Ørnhøjbanen løber ned mellem markblokkene, men da arealerne allerede nu bruges til udbringning, er det vurderet, at den fortsatte drift af arealerne ikke vil påvirke kulturmiljøet væsentligt.

2.2.3. Placering i landskabet,

Landskabet er et åbent landbrugslandskab, hvor spredte læhegn og punktbeplantninger adskiller marker og den spredte bebyggelse i området ligger i forbindelse med eksisterende beplantning.

Udbringningsarealerne ligger i landskabstyperne henholdsvis småbakked morænelandskab og storbakked morænelandskab.

Det småbakkede morænelandskab er karakteriseret ved små bakker til jævnt kuperede landskaber. Det er en sårbar og følsom landskabstype.

Det storbakkede morænelandskab er karakteriseret ved store bakker og jævnt kuperede til flade landskaber. Det er overvejende en robust landskabstype.

Udbringningsarealerne ligger i det geologiske rammeområde Skovbjerg bakkeø. Skovbjerg Bakkeø er et højtliggende morænelandskab fra næstsidste istid, hvor området lå i den isfrie del af Jylland. Bakkeøen, der består af sandet moræne, har således ikke været isdækket i 130.000 år.

Mange steder er landskabet præget af kraftig sandflugt – ikke mindst fra slutningen af sidste istid. Herved blev indlandsklitter skabt, og i jordoverfladen kan man være heldig at finde vindslebne sten. Med klimaændringen indvandrede plantevæksten og senere skoven, og sandflugten ophørte. Ved senere skovrydning indtraf sandflugten dog igen.

Der opføres ikke bygninger på arealerne og arealdriften ændres ikke væsentligt. Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at den ansøgte arealdrift ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune.

2.3 Drift

Der er stillet vilkår om det maksimale antal dyreenheder pr. hektar, der må tilføres arealerne via husdyrgødning.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at en drift af arealerne i henhold til generel lovgivning, samt stillede vilkår er foreneligt med hensynet til beskyttelse af omgivelserne mod væsentlige gener og virkninger fra arealerne.

2.3.1 BAT – bedste tilgængelige teknik

Formålet med Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er, at medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Forebyggelse og begrænsning af forurening skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik, herunder renere teknologi, dvs., eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer. BAT er at betragte som en generel ikke stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme, eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT.

Udbringning af husdyrgødning

Ringkøbing-Skjern Kommune anser det for værende BAT, at man tager højde for udbringningsarealernes fysiske karakter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Dvs., eks. jordtype, struktur og hældning samt forhold som regn, vanding og sædskifte. Der er stillet vilkår om, at udbringning af husdyrgødning ikke må foretages på frossen, vandmættet, oversvømmet, eller snedækket jord, samt forud for varsling om kraftig regn/nedbør. Vilkåret er stillet for at reducere unødigt forurening af vandmiljøet.

Konkluderende vurdering af BAT

På baggrund af ansøgers redegørelse for BAT inden for udbringning af husdyrgødning vurderes det, at den konkrete anvendelse af BAT lever op til det Ringkøbing-Skjern Kommune anser som værende BAT-standard for en ejendom med arealdrift.

2.4 Natur og vand

2.4.1 International natur – beskrivelse

Stadil Fjord

Alle udbringningsarealerne ligger i oplandet til Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord, Stadil Fjord er sammen med Vest Stadil Fjord udpeget som EF-habitatområde, EF-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde (H59, F41,R3).

Udpegningen af habitatområde (H59) er foretaget på grundlag af følgende arter:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 59		
Naturtyper:	Lagune (1150)*	Vandløb (3260)
	Kilthede (2140)*	Ripklæder (7230)
	Kransløbige sø (3140)	
	Næringsrig sø (3150)	
Arter:	Høvlampret (1095)	Odder (1355)
	Bæklampret (1096)	Vandranke (1831)

Udpegningen af fuglebeskyttelsesområdet Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord (F41) er foretaget på grundlag af følgende arter:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 41 (Y: ynglefugle, T: trækfugle)		
Fugle:	Færdum (A021) Y	Spidsand (A054) T
	Pibesvane (A037) T	Skeand (A056) T
	Sangsvane (A038) T	Rørhøg (A081) Y
	Kortnæbbet gås (A040) T	Plettet rørvagtel (A119) Y
	Grågåse (A043) T	Pomeransuhøg (A139) T
	Bramgåse (A045) T	Sortterne (A197) Y
	Krkanand (A052) T	

Stadil Fjord er et tidligere fjordområde. I søen findes den langstrakt ø, Hindø, der medvirker til at søen naturligt er inddelt i 2 bassiner beliggende henholdsvis syd og nord/vest for selve øen. Stadil Fjord afvander til Ringkøbing Fjord via Vonå. Denne forbindelse betyder, at især Stadil Fjords sydlige bassin påvirkes af indstrømmende saltholdigt vand i perioder.

Stadil Fjord huser 52 forskellige arter af undervandsplanter og hører til et af Danmarks mest artsrige vandområder og endda måske den artsrigeste lagunesø af alle. En væsentlig årsag til den store artsrigdom er, at lagunen er forholdsvis lav og klarvandet.

Vest Stadil Fjord er også et tidligere fjordområde, hvor vandstanden ved pumpning sænkes til 1,4 m under det gennemsnitlige niveau i de danske have. To tredjedele af arealet er i dag omdriftsjord, mens rørskov og åbne vandflader dækker den sidste tredjedel. Området består i dag af tre adskilte vandområder, Nordre Dyb, Mellem Dyb og Søndre Dyb, hvis miljøtilstand er indbyrdes forskellige. I 1974 blev Vest Stadil Fjord fredet. De fredede arealer er udpeget som værende af stor landskabelig, biologisk og friluftsmæssig værdi.

Søndre Dyb har karakter som en næringsrig sø, hvilket også ses af en betydelig mindre artsdiversitet mht. undervandsplanterne sammenlignet med Mellem Dyb og Nordre Dyb. Mellem Dyb har en meget artsrig undervandsvegetation med i alt 40 arter af undervandsplanter og flydebladsplanter registreret. I Mellem Dyb har der gennem en årrække ynglet 6-8 par sortterne, der på nationalt plan er en sjælden ynglefugl. I Nordre Dyb er der registreret i alt 23 arter af undervandsplanter og flydebladsplanter.

Ifølge forhøringsmaterialet til "Forslag til Natura 2000 plan 2009-2015, Stadil og Vest Stadil Fjord" udgør næringsstofbelastning en alvorlig trussel på trods af, at miljøtilstanden i Stadil Fjord, Mellem Dyb og Nordre Dyb vurderes at være god på nuværende tidspunkt.

Den luftbårne kvælstofbelastning er anslået til at overskride den laveste ende af tålegrænsen for arealer med klithede og naturtypen søer med kransnålalger. For klithede er tilgroning med uønsket opvækst af træer og buske en trussel og tilgroning med især tagrør er en trussel mod ynglepladsen for sortterne. Den fysiske påvirkning i form af rørhøst kan påvirke fugle knyttet til rørskov negativt. For fugle på udpegningsgrundlaget er det af betydning for rødtrum, rørhøg og tildels plettet rørvagtel. Mink og andre prædatorer er en trussel for yngleforekomster af sortterne i området. Ifølge forhøringsmaterialet til "Forslag til Natura 2000 plan 2009-2015, Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord" er naturtyperne og arter inden for Natura 2000-området vurderet til at have de prognoser, der er angivet i nedenstående tabel. Bevaringsstatus for naturtyper og arter er en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er tale om en prognose for artenes og naturtypernes udviklingsretning.

Prognosen	Naturtype eller art
Gunstig eller vurderet gunstig	bæklampret, odder, rødtrum, rørhøg, sangsvane, kortnæbbet gås, grågås, bramgås, krikand og sortterne
Ugunstig eller vurderet ugunstig	kransnålalgesø (Nordre Dyb, Mellem Dyb og Søndre Dyb), klithede, vandranke, vandløbene, pibesvane, spidsand, skeand og Plettet rørvagtel
Ukendt	Næringsrig sø, havlampret, rigkær og pomeransfugl

Ringkøbing Fjord

Alle udbringningsarealerne ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord. Størstedelen af Ringkøbing Fjord, nærmere bestemt området syd for en linje mellem Ringkøbing og Hvide Sande inkl. den yderste del af Skjern Å, er udpeget til EF-habitatområde (H61, H62), EF-fuglebeskyttelsesområde (F43) og Ramsarområde, (R2).

Området er karakteriseret af den store lavvandede brakvandsfjord og de tilhørende strandengsarealer, hvoraf nogle er græssede af kreaturer og andre ligger som urørt rørskov. På vestsiden af fjorden ligger rækken af klitter som afgrænser fjorden fra Vesterhavet. Her findes en flot mosaik af grøn og grå klit blandet med klithede og fugtige klitlavninger. Fjorden har forbindelse til Vesterhavet gennem slusen ved Hvide Sande. I den østlige del af Ringkøbing Fjord ligger den ofte oversvømmede ø, Klægbanken, der er bevokset med tagrør, samt strandsump- og strandengsplanter. På fjordens østside har Skjern Å sit udløb.

Der er knyttet en række plante og dyrearter til fjorden. Her kan nævnes bl.a. at både flod- og havlampret, maj- og stavsvild, samt laksen benytter fjorden i forbindelse med deres vandring til potentielle ynglelokaliteter i vandløbene. Odderen er ligeledes at finde flere steder i tilknytning til fjorden og planten vandranke findes i to kanaler, som løber ud i den sydlige ende af fjorden.

Fjorden udgør også et af landets vigtigste yngle- og rasteområder for en lang række fugle. Rødtrum og skestork yngler i rørskovsområderne og ternerne yngler på strandene og de lave øer i fjorden. Svaner, gæs og ænder bruger fjorden som rasteområde i træksæsonen. Det samme gør en række af rovfuglene, dog med undtagelse af rørhøg som yngler i områderne langs fjorden. Tipperhalvøen er landets vigtigste yngle- og rasteområde for en række truede engfugle. Således yngler en stor del af den danske bestand af alm. ryle og brushane på Tipperhalvøen.

Udpegningen som EF-habitatområde er sket på grundlag af følgende naturtyper og arter:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62		
Naturtyper:	Flodmunding (1130)	Kiltlavning (2190)
	Lagune (1150) *	Kransnåle-sø (3140)
	Strandeng (1330)	Næringsrig sø (3150)
	Forklit (2110)	Brunvandet sø (3160)
	Hvid kilt (2120)	Vandløb (3260)
	Grå/grøn kilt (2130) *	Tør hede (4030)
	Kiltkede (2140) *	Tørvelavning 7150)
	Havtomkilt (2160)	Rigkær (7230)
	Gråskilt (2170)	
Arter:	Havlampret (1095)	Laks (1106)
	Flodlampret (1099)	Odder (1355)
	Møjsild (1102)	Vandranke (1831)
	Støvsild (1103)	

Udpegningen som EF-fuglebeskyttelsesområde er sket på grundlag af følgende arter:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 43 (Y: ynglefugle, T: trækfugle)		
Fugle:	Rærdum (A021) Y	Stor skælkeuger (A070) T
	Skestork (A034) Y	Høvern (A075) T
	Knopsvane (A036) T	Rørhøg (A081) Y
	Pibesvane (A037) T	Båd kærhøg (A082) T
	Sangsvane (A038) T	Vandrefalk (A103) T
	Kortnæbet gås (A040) T	Plettet rørvagtel (A119) Y
	Grågåse (A043) T	Bløshane (A125) T
	Bramgåse (A045) T	Klyde (A132) T/Y
	Mærkebuget kortnæbet gås (A046) T	Almindelig ryle (A149) T/Y
	Gravand (A048) T	Brushane (A151) Y
	Pibeand (A050) T	Lille kobbersneppe (A157) T
	Krikand (A052) T	Spilletterne (A191) Y
	Spidsand (A054) T	Flodterne (A193) Y
	Skeand (A056) T	Havterne (AA194) Y
	Hvinand (A067) T	Mosehornugle (A222) Y

Ifølge forhøringsmaterialet til "Forslag til Natura 2000 plan 2009-2015, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen" er arealreduktion, eller fragmentering for rigkær og tørvelavning en trussel. Den luftbårne kvælstofdeposition overskrider den laveste ende af tålegrænsen for kiltnaturtyperne tør hede og tørvelavning. Udtørring som følge af dræning og grøftning udgør især en trussel mod strandengene og de ferske enge. Næringsstofbelastning af kystlagunen Ringkøbing Fjord udgør en alvorlig trussel og der er stadig en for stor tilførsel af næringsalte fra oplandet. På en række lysåbne naturtyper er opvækst, eller tilgroning med uønsket træer, buske og/eller invasive arter en trussel. Manglende pleje/afgræsning af arealer med strandeng, eller ferske enge er et problem for en række af de ynglende fugle, samt af de rastende og foruragerende trækfugle. Slusepraksis i Hvidesande har en stor indflydelse på saliniteten af fjodvandet og vandstanden i fjorden. Udover lagune naturtypen er specielt strandengene afhængige af saltvands-påvirkning og denne naturtypes udbredelse og tilstand relaterer derfor til slusepraksis. Mange arter, især ynglefugle, stiller også specifikke krav til salinitet og vandstandsforhold. Fysisk påvirkning som følge af nuværende og tidligere regulering og vedligeholdelse betyder, at flere af de nedre dele af de mindre vandløb i området generelt er præget af fysiske dårlige forhold. Forstyrrelse i form af menneskelig aktivitet kan udgøre en trussel mod fuglene. Rovdyr i form af bl.a. ræv og mink er en trussel mod flere af de ynglende fuglearter.

Ifølge forhøringsmaterialet til "Forslag til Natura 2000 plan 2009-2015, Ringkøbing Fjord" er naturtyperne og arter inden for Natura 2000-området vurderet til at have de prognoser, der er angivet i nedenstående tabel. Bevarelingsstatus for naturtyper og arter er en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i

udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er tale om en prognose for arternes og naturtypernes udviklingsretning.

Prognosen	Naturtype eller art
Gunstig eller vurderet gunstig	Odder, rørdrum, skestork, rørhøg, havørn, blå kærhøg, vandrefalk, krikand, grågås, bramgås og laks
Ugunstig eller vurderet ugunstig	Lagune (Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen), strandeng, arealer med klitnaturtyper, vandløb, tør hede, tørvelavning, rigkær, vandranke (Falen Å), plettet rørvagtel, almindelig ryle, klyde, brushane, splitterne, havterne, fjordterne, mosehornugle, knopsvane, sangsvane, pibesvane, kortnæbbet gås, mørk- buget knortegås, gravand, pibeand, spidsand, skeand, hvinand og blyshøne
Ukendt	Flodmundinger, kransnålalge-sø, næringsrig sø, brunvandet sø, damflagermus, havlampret, flodlampret, stavsil, majsild, stor skallesluger og lille kobbersnepe

2.4.2 Vandmiljøet

Kvaliteten af vandmiljøet i søer og fjorde er påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer, der medfører øget vækst af planktonalger og enårige alger som eks. søsalat. Ved for store tilførsler af næringsstoffer reduceres sigtddybden i vandet, bundvegetationen, som eks. ålegræs reduceres, opvækstmuligheder for fisk forringes og risikoen for iltsvind øges til skade for plante- og dyrelivet. Generelt tilføres markeme flere næringsstoffer, end der fjernes med afgrøderne. Etablering, udvidelse, eller ændring af husdyrbrug kan give anledning til et øget tab af næringsstoffer til vandmiljøet. Transporten af næringsstoffer fra arealerne kan ske via udvaskning til grundvandet, som dernæst føder vandløb, søer og fjorde eller ske som overfladeafstrømning via dræn eller direkte til vandløb, søer og fjorde.

Vandløb

Arealer 150-0 og 150-1 ligger ved det målsatte vandløb Kærgård Å. Kærgård Å er ifølge Kommuneplan 2009 til 2021 B₁-målsat. B₁-målsatte vandløb er vandløb med gyde-og/eller yngelopvækstområde for laksefisk. De fysiske forhold tilfredsstiller de store krav som laks og ørreder stiller til vandløbskvaliteten. Ifølge Kommuneplan 2009 til 2021 må vandløbene ikke anvendes til formål, der hindrer opfyldelse af de fastsatte målsætninger i Kommuneplanen.

Vandløbet opfylder ikke målsætningen, hvilket skyldes dårlige fysiske forhold og spildevand fra renseanlæg og/eller regnvandsbetingede udledninger. Det er vurderet at den fortsatte drift af arealerne ikke hindrer opfyldelse af de fastsatte målsætninger i Kommuneplanen.

2.4.3 Jordtype og eventuelle dræn

Ejendommens ejede/forpagtede udbringningsarealer i Ringkøbing-Skjern Kommune består af i alt 26,08 ha, arealerne er ifølge ansøgningen beliggende på (JB4) jorde. Alle af arealerne er ifølge ansøgningen dræned.

2.4.4 Sædskifte

På alle marker i Ringkøbing-Skjern Kommune er der valgt et K4 sædskifte, hvilke svarer til referencesædskiftet for disse arealer. Eftersom ansøger har valgt samme sædskifte som referencesædskiftet for alle marker, er beregningerne af kvælstofudvaskningen og fosforoverskuddet foretaget på baggrund af referencesædskiftet. Der er derfor ikke stillet krav til specifikke sædskifter, idet ansøger ikke har anvendt "sædskifte" som virkemiddel for at reducere udvaskningen af næringsstoffer til vandmiljøet.

2.4.5 Bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal i henhold til Habitatdirektivets artikel 12 indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV. For dyrearterne er der bl.a. forbud i mod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rastekområder og i mod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer. For planterarterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ingen aktuelle registreringer af plantearter, der står på Habitatdirektivets Bilag IV, på ejendommens udbringningsarealer. Det er endvidere Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at plantearterne næppe findes på udbringningsarealerne.

Følgende dyrearter kan tænkes at forekomme i Ringkøbing-Skjern kommune: Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:

- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af arealerne.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af arealerne.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af arealerne.
- Visse vandtilknyttede insekter: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padder påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Paddernes livscyklus forudsætter adgang til ynglesteder, sommerlevesteder og overvintringssteder. Disse forskellige levesteder ligger for nogle arter tæt sammen, mens andre arter gennemfører længere sæsonvandring imellem levestederne. De mest udbredte bilag IV-arter forekommer typisk i moser, enge, klitter, heder/hedemoser, små græsningsfolde, haver, dyrkede marker, eller græsbevoksede steder i skove. Spidssnudet frø er udbredt i hele landet, hvis der er vandhuller i eller nær et projektområde, kan man som udgangspunkt altid forvente forekomst af spidssnudet frø, indtil det modsatte er sandsynliggjort. Kommunen skal derfor vurdere, om planer, eller projekter kan påvirke forekomst af spidssnudet frø, hvor anlægsprojekter, eller lignende berører arealer nær alle former for ferske vådområder.

Alle padder er fredede og for at tilgodese vandhullers fremtidige kvalitet som leve- og ynglested for padder, bør gødskning og sprøjtning ved vandhuller begrænses. Der bør derfor holdes en gødsknings- og sprøjtefri zone på mindst 10 m til vandhuller. Ringkøbing-Skjern Kommune har ingen registreringer af vandhuller på udbringningsarealerne.

På grundlag af den nuværende viden vurderes det, at arealdriften af dette ikke vil medføre negativ påvirkning af Bilag IV-arter.

2.4.6 Risikoarealer

Tilførslen af fosfor fra markerne til overfladevand sker hovedsagligt ved overfladisk afstrømning, udvaskning via dræn, brinkerosion, direkte grundvandsafstrømning og sand/jordfygning. En fortsat nettotilførsel af fosfor til jorden øger risikoen for øget tilførsel af fosfor til vandmiljøet, idet jordens evne til at tilbageholde fosfor falder som følge af øgede akkumulering. Ved overfladiske transportprocesser tabes der også mere fosfor til vandmiljøet i takt med, at fosforindholdet i overjorden stiger.

Effekten af husdyrudvidelser på fosforafstrømningen til vandområder er vanskelig at kvantificere. Analyser i det tidligere Ringkøbing Amt viser dog en klar sammenhæng mellem fosforkoncentrationen i vandløb og husdyrtætheden. Således stiger fosforkoncentrationen og dermed transporten jo større husdyrtæthed, der er i oplandet.

Landbrugsdriften på arealer, som enten skrånede eller afvandede, bør tilrettelægges således, at fosfortilførslen til vandområderne minimeres.

Der er ingen af ejendommens udbringningsarealer, som skrånede 6 grader eller derover mod vandområder. Det er derfor vurderet, at der ikke er særlig risiko for overfladestømning af fosfor fra ejendommens udbringningsarealer til vandmiljøet.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at landbrugsdrift, herunder udbringning af husdyrgødning i henhold til gældende regler på de vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i vandløbene negativt.

2.4.7 Fosforbelastning til vandområde

Husdyrlovens generelle fosforbeskyttelse

Risikoen for tilførsel af fosfor til vandmiljøet er bl.a. bestemt af fosforpuljen i jorden, jordtype og dræningsforhold, hvilke beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt på baggrund af. Beskyttelsen af vandområderne mod fosfor er rettet mod oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor jf. Miljøstyrelsens fosforkort. Ifølge ansøgningen afvander udbringningsarealerne til Natura 2000-området Ringkøbing Fjord, 26,08 ha af arealerne afvander desuden til Natura 2000-området Stadil Fjord.

0,81 ha i Ringkøbing-Skjern Kommune ligger i "P-klasse 2", som er drænede/grøftede lavbundsarealer ikke okkerklasse 1. For disse udbringningsarealer er der generelt krav om, at fosforoverskuddet ikke må øges.

Ifølge ansøgningen ligger 25,27 ha af udbringningsarealerne i Ringkøbing-Skjern Kommune i "P-klasse 0". Disse arealer udløser derfor ikke som udgangspunkt skærpede krav til ejendommens fosforoverskud, idet de generelle harmoniregler generelt anses tilstrækkelige til beskyttelse af Natura 2000-områderne mod fosfortilførsel fra arealerne.

Det fosforoverskud, som kan tillades fra ejendommens arealdrift, skal regnes på bedriftsniveau og eventuelle vilkår vedrørende fosforoverskud skal (jf. Vejledning fra Skov og Naturstyrelsen, 2006, Tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug) knyttet sig til bedriftsniveau.

Ifølge ansøgningen tilføres der via husdyrgødningen 32,8 kg P/ha/år til arealerne og der fraføres via afgrøderne 21,3 kg P/ha/år fra arealerne. Det giver et gennemsnitligt fosforoverskud på 11,4 kg P/ha/år. Ifølge ansøgningen overholdes husdyrlovens generelle fosforbeskyttelsesniveau, idet overskuddet på bedriftsniveau er 28,4 kg P mindre end det lovpligtige fosforoverskud.

Særskilt vurdering af fosforbeskyttelsen/nærmere konsekvensvurdering

Ringkøbing-Skjern Kommune er ikke i besiddelse af en viden om, at arealerne eller recipienten (Stadil Fjord/Ringkøbing Fjord) er mere fosforsårbare, end det der ligger til grund for Miljøstyrelsens fosforkort og husdyrlovens beskyttelsesniveauer.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at den generelle lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte Ringkøbing Fjord og Stadil Fjord mod en væsentlig påvirkning med fosfor fra arealdriften.

I den konkrete sag vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at der ikke er forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til fosfor, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at sikre at arealdriften i sig selv samt i sammenhæng med andre projekter ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de internationale beskyttelsesområder Ringkøbing Fjord / Stadil Fjord.

2.4.8 Nitrat til overfladevand

Kvælstofafstrømningen fra marker afhænger af vandafstrømningen og dermed af nedbørsmængderne. Når der korrigeres for variationen i afstrømningen, er det sket et tydeligt fald i kvælstoftilførslen til Ringkøbing Fjord siden 1992, hvilket må tilskrives effekten af tiltag til nedbringelse af kvælstofbelastningen fra især landbruget. Effekten af tiltagene er dog ikke større end, at de senere års generelle tendens til en stigning i nedbørsmængderne og dermed ferskvandafstrømningen delvist modvirker effekten af tiltagene til reduktion af kvælstofbelastningen.

Husdyrlovens generelle nitratbeskyttelse

I husdyrloven er beskyttelsen af vandområderne mod nitratudvaskningen rettet mod oplande, der afvander til de mest kvælstofsårbare Natura 2000-områder jf. Miljøstyrelsens Nitratklassekort. Arealer som hører under kategorierne "Nitratklasse I, II eller III" er omfattet af krav om lavere husdyrtryk pr. hektar end de generelle harmoniregler giver mulighed for (dog med visse modifikationer).

Alle udbringningsarealer i Ringkøbing-Skjern Kommune ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord / Stadil Fjord, som er et kvælstofsårbart Natura 2000-område. Udbringningsarealerne ligger dog ikke i nitratklasserne I, II eller III, hvilket betyder, at nitratudvaskningen fra arealerne til overfladevandet som udgangspunkt er reguleret af de generelle harmoniregler, som ifølge ansøgningen er overholdt.

Ifølge ansøgningen kan der på bedriftens udbringningsarealer tillades et husdyrtryk på 1,4 DE/ha, hvilke svarer til, at kvælstofbelastningen til overfladevandet (DE_{max}) er 84,8 kg N/ha/år. Det ansøgte husdyrtryk er 1,4 DE/ha, hvilke svarer til at kvælstofbelastningen til overfladevandet (DE_{reel}) er 82,9 kg N/ha/år.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevandet er dermed overholdt ifølge beregning foretaget i ansøgningssystemet.

Beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevand i husdyrloven er midlertidigt og er fastlagt på grundlag af fremskrivninger, der viser, at husdyrproduktionen er konstant, men samles på færre og større husdyrbrug. Beskyttelsesniveauerne er endvidere ifølge Miljøstyrelsen fastlagt ud fra vandområdernes sårbarhed, samt ud fra risikoen for udvaskning af nitrat fra rodzonen til vandområdet (reduktionspotentiallet). Beskyttelsen sikrer, at i områder med et ringe eller meget ringe N-reduktionspotentialt sker der en skærpet regulering, der samlet set vil nedbringe udvaskningen til de sårbare vandområder.

Husdyrlovens fastlagte beskyttelsesniveauer udgør en grænse for, hvornår der som udgangspunkt vil ske en væsentlig virkning på miljøet, både fra ansøgte projekt i sig selv samt fra ansøgte projekt i sammenhæng med andre planer og projekter. Ifølge Miljøstyrelsen har husdyrloven med andre ord indarbejdet både væsentlighedskriterier og

kumulationskriterier, så det sikres, at det kun undtagelsesvis er nødvendigt at skærpe kravene ud over de fastlagte beskyttelsesniveauer for nitrat til overfladevandet.

2.4.9 Ammoniak

§ 7-naturområder

Beskyttelsen af naturområder mod ammoniakdeposition er i husdyrloven rettet mod områder, der er omfattet af lovens § 7 og som betegnes som "særlige naturområder". Derudover har Ringkøbing-Skjern Kommune udpeget nogle naturområder, der også vurderes særlige ammoniakfølsomme (anden kvælstoffølsom natur), og disse skal beskyttes mod ammoniakdeposition på lige fod med § 7 naturområderne.

Nærmeste naturområde omfattet af lovens §7 ligger ca. 970 m fra udbringningsarealerne.

Nogle af udbringningsarealerne ligger mindre end 1000 m fra naturområder omfattet af lovens § 7. Disse udbringningsarealer er, som udgangspunkt, tilstrækkeligt beskyttet af den generelle lovgivning i husdyrgødningbekendtgørelsen (BEK nr. 1695 af 19.12.06); "flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning".

Den fortsatte drift af arealerne vurderes ikke at påvirke § 7- områderne/anden kvælstoffølsom natur væsentligt.

Andre naturområder

Omkring udbringningsarealerne forekommer der arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Den § 3-beskyttede natur er omfattet af et generelt forbud mod tilstandsændringer. Kommunen kan dog i helt særlige tilfælde dispensere fra dette forbud. Ferske enge og overdrev må dog anvendes som før Naturbeskyttelseslovens ikrafttræden i 1992. Driften af disse arealer må ikke intensiveres i forhold til driften før 1992, hvilket bl.a. indebærer, at ferske enge og overdrev højst må tilføres samme mængde gødning som i perioden op til 1992. På Miljøportalen (<http://www.miljoportal.dk/>) kan du se de § 3-beskyttede naturområder i nærheden af din ejendom (Ringkøbing-Skjern Kommune gør dog opmærksom på, at registreringerne kun er vejledende).

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er ifølge Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) i 2009 beregnet til 16 kg N/ha/år i området omkring ejendommens arealer.

Kommunen har vurderet tilstanden og områdernes værdi som regionale og lokale naturområder i kommunens netværk af natur, samt eventuelle forekomster af fredede, rød-, eller gullistede plante- eller dyrearter.

Ingen af ejendommens udbringningsarealer er registreret som beskyttede naturtyper.

To af udbringningsarealerne grænser op til § 3-beskyttede naturområder. Der er tale om C-målsat §3 eng. For C-målsatte områder er målet at arbejde for at bevare en god biologisk tilstand. Ingen af udbringningsarealerne skræner mere end 6 grader ned mod §3 beskyttet natur. Alt udbringning af flydende husdyrgødning skal ske ved nedfældning på sort jord og græsmarker. Miljøstyrelsen har i brev af 28. maj 2009 vurderet, at randpåvirkningen ved nedfældning ikke er større end 1 kg N/ha. Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at kravet om nedfældning er tilstrækkeligt til at beskytte de §3-beskyttede områder mod væsentlig virkninger som følge af udbringning flydende husdyrgødning.

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, som er beliggende ca. 6 km vest for udbringningsarealerne. På grund af den relative store afstand, er det vurderet at naturområdet ikke påvirkes negativt af den fortsatte drift af udbringningsarealerne.

Herudover er det Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er andre naturområder herunder andre internationale naturbeskyttelsesområder, der ikke er beskyttet tilstrækkeligt mod ammoniak fra den ansøgte arealdrift. Vurdering er baseret på baggrund af de store afstande til de andre naturområder.

På baggrund af ansøgningen og oplysninger fra ansøger vurderes det, at driften af udbringningsarealerne ikke ændres væsentligt i forhold til den hidtidige drift. Markdrift i form af omlægning, gødskning, sprøjtning og andre jordbrugsaktiviteter vurderes ikke at give anledning til væsentlig merbelastning af området beskyttede naturområder.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ansøgningen, at de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, de stillede vilkår samt udmeldinger fra Miljøstyrelsen, at tilstanden af naturområderne omkring ejendommens arealer ikke vil ændres væsentligt som følge af ansøgte arealdrift. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er forhold, som kan begrunde en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer i husdyrloven.

Samlet vurdering

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) har rådgivet om det faglige grundlag til fastsættelsen af beskyttelsesniveauet for ammoniak i husdyrlovgivningen. Det er således ifølge Miljøstyrelsen kun helt undtagelsesvist nødvendigt at stille yderligere, skærpede krav i forhold til ammoniak. I miljøgodkendelser der gives til større husdyrbrug stilles der ammoniakrelaterede BAT vilkår (både for den nye del af anlægget samt for den eksisterende del af anlægget). På sigt vil udstedelsen af miljøgodkendelser til landets større husdyrbrug på baggrund af de generelle reduktionskrav og de ammoniakrelaterede vilkår bidrage til at nedbringe ammoniakbelastningen, hvorved baggrundsbelastningen vil falde.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ikke en yderligere/nyere viden end den der ligger til grund for gældende lovgivning, udmeldinger fra Miljøstyrelsen og de stillede vilkår i arealgodkendelsen.

Kommunen vurderer, at arealdriften ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af de beskyttede naturområder, plantearter, eller dyrearter, hvis udbringningsarealerne drives som angivet i ansøgningen, efter gældende lovgivning samt efter de stillede vilkår. Vurderingen tager udgangspunkt i de nærmeste naturområdets tålegrænse, baggrundsbelastningen i området, kommunens forpligtigelse til at sikre naturtyper og arter der er beskyttet af Habitatdirektiverne, viden om kriterier for gunstig bevaringsstatus, tilgængelig litteratur om trusler i Natura 2000-områder, kommunens forpligtigelser til at sikre naturtyper der er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 samt kommunens målsætninger og prioriteringer på naturområdet.

2.4.10 Grundvand:

Arealerne ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser.

Beskyttelsen af grundvandet mod nitratudvaskning fra rodzonen er i husdyrloven rettet mod de nitratfølsomme indvindingsområder.

Udbringningsarealerne ligger ifølge Miljøstyrelsens kortværk uden for nitratfølsomme indvindingsområder. Arealerne er derfor ikke omfattet af et skærpet beskyttelsesniveau for kvælstofudvaskningen fra rodzonen, idet de generelle harmoniregler anses for tilstrækkelige til at beskytte grundvandet mod kvælstofudvaskning fra arealernes rodzone.

Det er derfor vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig nitratpåvirkning af grundvandet herunder de nitratfølsomme indvindingsområder.

2.5 Projektets sandsynlige miljøpåvirkning

Der vil sandsynligvis ske en påvirkning af det omgivende miljø, men det er vurderet ud fra ovenstående, at påvirkningens varighed, hyppighed og reversibilitet ikke vil være af sådant omfang, at driften af arealerne vil få væsentlig indflydelse på miljøet, idet alle lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt. Ringkøbing-Skjern Kommune har ikke en viden, der kan begrunde at de generelle beskyttelsesniveauer skal skærpes yderligere, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod væsentlige virkninger som følge af driften af arealerne.

2.6 Konklusion

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

- Ansøgt arealdrift i Ringkøbing-Skjern Kommune kan godkendes, idet driften herunder afsætning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af § 7 beskyttede naturområder, Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Ringkøbing Fjord / Stadil Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Ringkøbing Fjord / Stadil Fjord), grundvand herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Endvidere er det vurderet, at arealdriften i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning. Det er endvidere vurderet, at den ansøgte arealdrift i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

- Der anvendes den bedst tilgængelige teknik til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luffotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. DDO ©, Copyright COWI.

Bilag 18: BAT redegørelse

Miljøgodkendelse af ejendommen
Damstrupvej 2, 6973 Ørnhøj
Volsgaard Avl & Opformering
v. Tommy Volsgaard

Redegørelse for BAT

Anlæg

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Desuden er foretaget en vurdering af begrundelser for fravalg af virkemidler. Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på ejendommen / bedriften er anvendt bedst tilgængelig teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst mulig omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger.

De vigtigste anvendte virkemidler er:

Virkemiddel	Effekt
Staldsystemer	1.1.1. Gulvtypen i denne stald (ansøgt drift) har en ammoniakemission på 10 %, og er i øvrigt referencegulvtype i ansøgningsystemet. 1.1.2. Gulvtypen i denne stald (ansøgt drift) har en ammoniakemission på 10 %, og er i øvrigt referencegulvtype i ansøgningsystemet. 1.1.3. Gulvtypen i denne stald (ansøgt drift) har en ammoniakemission på 12 %, og er i øvrigt referencegulvtype i ansøgningsystemet. 1.1.4. Gulvtypen i denne stald (ansøgt drift) har en ammoniakemission på 10 %, og har dermed en lavere ammoniakemission end referencegulvtypen i ansøgningsystemet. 1.1.5. Gulvtypen i denne stald ændres fra fuldspaltegulv til delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv. Denne gulvtype har en ammoniakemission på 8 %, og har dermed 4 % -point lavere ammoniakemission end referencegulvtypen i ansøgningsystemet. 1.1.6. Gulvtypen i denne stald (ansøgt drift) har en ammoniakemission på 12 %, og er i øvrigt referencegulvtype i ansøgningsystemet. 1.1.7. Gulvtypen i denne stald ændres fra drænet gulv med spalter (33/67) til delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv. Denne gulvtype har en ammoniakemission på 8 %, og har dermed 4 % -point lavere ammoniakemission end referencegulvtypen i ansøgningsystemet.

	1.1.8. Dette staldafsnit indrettes med delvist spaltegulv. Dette gulv har en ammoniakemission på 10 %, og er i øvrigt referencegulvet i ansøgningsystemet. 1.1.9. Dette staldafsnit indrettes med delvist spaltegulv, med 50-75 % fast gulv. Denne gulvtype har en ammoniakemission på 8 %, hvilket er 4 % - point lavere end referencegulvet for denne dyregruppe i ansøgningsystemet. 1.1.10. Gulvtypen i dette staldafsnit er delvist spaltegulv. Dette gulv har en ammoniakemission på 10 %, og er i øvrigt referencegulvet i ansøgningsystemet.
Gyllekøling	Ansøger har valgt at anvende køling af kanalbunde i den nye poltestald og den nye drægtighedsstald. Denne løsning er valgt, så udvidelsen kan overholde den vejledende emissiongrænseværdi for anlægget samlet set. Dertil kan gyllekølingen dække en væsentlig del varmebehovet. Således vil denne løsning være den mest energieffektive. Løsningen vil spare energi til opvarmning, samt mindske ammoniakfordampningen med den gennemsnitlige reduktionsprocent, som er inddateret under de enkelte staldafsnit i ansøgningsystemet. Reduktionen er afhængig af, hvor mange grader temperaturen i gyllen sænkes. Der skal investeres til kølepumper og det vandbårne system, og driftsomkostningerne udgøres primært af strøm til anlægget. Dette skal sættes i forhold til priseme på fyringsolie, der alternativt skulle indkøbes til opvarmning af staldanlægget samt medarbejderfaciliteter. Køling af kanalbunde vurderes at være den økonomisk billigste varmekilde. Der henvises til teknologiblade "Køling af gylle i stalde til søer og smågrise", som ved ansøgningstidspunktet kun ligger i høringsudkast fra d. 30.06.2010. Ved 2. indsendelse er teknologibladet kommet i endelig version (26.01.2011). Yderligere er teknologibladet "Køling af gylle i slagtesvinestalde" udkommet i 2. udgave (23.05.2011). Forudsætningerne for driftstiden og den gennemsnitlige reduktionsprocent kan ses i ansøgningen under staldafsnit 1.1.6 (56230) og 1.1.9 (56233).
Husdyrgødningopbevaring	Det er i ansøgt drift valgt at overdække den eksisterende gyllebeholder, så lugt og ammoniakfordampning begrænses. Således reduceres også regnvandsbidraget til lagertanken og antallet af transportere med husdyrgødning reduceres. Der henvises til Landbrugets Byggeblad; Teltoverdækning, beholdere, 103.04-29. Beholderen kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger og dens vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, og gyllen omrøres kun i forbindelse med tømning eller overpumpning til vogn. Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.
Foder (inkl. redegørelse for fytase)	Smågrise: Smågrisene fodres med forskellige blandinger alt efter alder. Foderet er tilpasset grisenes fysiologiske formåen og alder. Jo ældre grisen er desto færre næringsstoffer indeholder foderet. Dermed begrænses udledningen af næringsstoffer i naturen mest mulig. Der tilsættes enzymer til foderet i de foderblandinger, det er relevant. Enzymerne forbedrer dyrets foderudnyttelse, og derved minimeres næringsstofoverskuddet i gødningen. Der tilsættes kun enzymer i det tilfælde prisrelationen mellem enzymer, mineraler og alternative fodemidler er favorabel i forhold til enzymtilsætning. Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering.

Polte:

Poltene fodres med forskellige blandinger alt efter alder. Foderet er tilpasset grisenes fysiologiske formåen og alder. Jo ældre grisen er desto færre næringsstoffer indeholder foderet. Dermed begrænses udledningen af næringsstoffer i naturen mest mulig.

Når prisforholdene er gunstige tilsættes enzymer til foderet i de foderblandinger, det er relevant. Enzymene forbedrer dyrets foderudnyttelse, og derved minimeres næringsstofoverskuddet i gødningen. Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering.

Drægtige søer:

Søerne fodres med drægtighedsblanding, som er næringsstoftilpasset søernes aktuelle tilstand. Fodertildelingen tilpasses ligeledes tidspunktet for drægtigheden, og dermed soens og fostrenes næringsbehov. På denne måde får soen den optimale mængde næringsstoffer og samtidig begrænses udledningen af næringsstoffer i gyllen.

Løbe/kontrol stald:

Søerne fodres med 2 blandinger (drægtigheds- og diegivningsfoder). Indtil søerne er løbet/blevet konstateret drægtige fodres med diegivningsfoder, for at få den bedst mulige brunst. Herefter skiftes over på drægtighedsblanding, som de fortsætter på i drægtighedsstalden. Disse blandinger er næringsstoftilpasset søernes aktuelle tilstand. Dette minimerer næringsstofindholdet i gødningen.

Når prisforholdene er gunstige tilsættes enzymer til foderet i de foderblandinger, det er relevant. Enzymene forbedrer dyrets foderudnyttelse, og derved minimeres næringsstofoverskuddet i gødningen. Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering.

Diegivende søer:

Søerne i dette staldafsnit fodres med diegivningsfoder. Fodemængden tilpasses tidspunktet efter faring, således at søerne tildeles nok foder til at opretholde et korrekt huld og en høj mælkeproduktion. På denne måde vil næringsstofudledningen til gyllen fra søerne i dette staldafsnit begrænses bedst muligt.

Det ønskes ikke at anvende strengere foderkorrektioner, end de niveauer for foderudnyttelse, råproteinindhold og fosforindhold, der ligger til baggrund for beregningen i ansøgningssystemet, da det er en avls- og opformeringsbesætning.

Der anvendes andre tiltag end foderkorrektioner, for at nedbringe ammoniakemissionen fra anlægget. Der vil helle ikke blive foretaget nogen tiltag i forhold til fosfor for at overholde vejl. Emissionsgrænseværdi for fosfor på husdyrholdet. Da værdien kun er vejledende og dette ikke er en traditionel svinebesætning (da det er avl- og opfodring), vurderes det ikke som BAT at anvende lavere niveauer for fosfor i foderet. Det er smågrise, der senere skal blive til salgsklare polte. Disse polte skal kunne holde til minimum 5 kuld, for at holde økonomien i et sohold. For at kunne det kræver det bl.a. stærke knogler og dermed gode ben. Dette opnås bl.a. ved korrekt tildeling af næringsstoffer i foderet.

Fytase vil kun blive anvendt i foderblandingerne, såfremt det økonomisk er fordelagtigt i forhold til prisrelationen mellem fosfor, fytase og alternative fodermidler.

Overbrusningsanlæg

Der overbruses i alle stalde, -farestalde og løbe/kontrolstald undtaget og klimastalde ikke før grisene vejer over 20 kg. Disse undtagelser foretages af velfærdsmæssige overvejelser, idet overbrusningen vil have negativ indflydelse på grisenes temperaturregulering og lokalklima.

	Overbrusningen giver forbedret gødeadfærd hos grisene, således at overfladen med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre. Overbrusningen er lovlig i hht. Lov om indendørs hold af søer, smågrise og slagtesvin (Lov nr. 104 af 14/02/2000 & Lov nr. 404 af 26/06/1998), der er derfor ikke lavet økonomiske afvejninger af alternativer.
Management	Danish Crowns "Code of practice" er indført. Heri indgår afsnit om bortskaffelse af døde dyr, miljøbeskyttelse og etiske regler for svineproduktion. På ansøgningstidspunktet er der ansat 1 driftsleder, 1 elev og 1 fastansat. Ejer deltager også selv i det daglige arbejde i stald. Alle ansatte deltager løbende i ERFA møder og relevante kurser. Ejer deltager også selv i en ERFA-gruppe. Der føres regnskab med vand- og energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnet. Antallet af dyr optælles en gang i kvartalet og meddeles Danmarks Statistik. En gang årligt indberettes til CHR-registeret. Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften (med hjælp fra Planteavlkontoret), hvori der gøres rede for husdyrgødning. Planer for håndtering af uheld og ulykker vil blive beskrevet i "Beredskabsplanen", som vil blive udarbejdet når miljøgodkendelsen er givet. Udstyr der anvendes på ejendommen i produktionen repareres og vedligeholdes efter behov. Området omkring ejendommen rengøres efter behov. Udbringning af gylle varetages af forpagtningsaftaler i nudriften. I ansøgt drift afhentes en del af gyllen til Maabjerg BioEnergy kontinuerligt henover året i dagtime. Resten af svinegyllen udbringes efter harmoniregler og GMP. Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
Vand- og energiforbrug	Elektricitet anvendes til lys, male- og blandeanlæg og ventilation. Der anvendes i nudriften fyringsolie til staldopvarmning og stuehus. I ansøgt drift vil dette forbrug sandsynligvis reduceres voldsomt, idet der ligges gyllekøling ind i den nye staldbygning i ansøgt drift. Der føres regnskab med vand- og energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnet. Ventilationen vedligeholdes og rengøres efter behov, så optimal effekt opretholdes, og energispild undgås. Der anvendes undertryksventilation og frekvensstyrede ventilatorer, hvilket sikrer at ventilationen kun starter op efter behov. Der anvendes MultiStep i alle stalde. Med MultiStep er det muligt at reducere energiforbruget – sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem. MultiStep sikrer at den enkelte ventilator hele tiden arbejder ved konstant hastighed uden at overbelastes, dette har ikke alene effekt på energiforbruget men også gavnlig indflydelse på støjgeneme fra ventilationen. Derudover er de MultiStep styrede ventilatorer også frekvensregulerede. I forhold til traditionelle spjældregulerede ventilatorer bruger disse mindre energi. Forskellen er at frekvensregulerede ventilatorer nedjusterer kapaciteten ved at bruge mindre strøm, hvor de spjældregulerede bruger den samme mængde strøm, uanset ventilationsbehov, men regulerer på spjældets åbning. Der er ingen mekaniske forbindelser til udsugningsenhederne, hvilket sikrer, at systemet ikke løbende skal justeres og er mere rengøringsvenligt. I de nye stalde vil der blive opsat DA 600 LPC (Low Power Consumption) ventilatorer fra Skov A/S. Dette er lavenergi ventilatorer, som kører med kun 25 % af det energiforbrug de gamle trinløse ventilatorer kører med og kun 50 % af strømforbruget til MultiStep. DA 600 LPC er specielt udviklet til ventilationsanlæg. Motor, reguleringsenhed og vinge er udviklet og optimeret i forhold til DA 600 skorstenen, og

	resultatet er en yderst strømbesparende, tryk stabil og støjsvag ventilatorenhed. Overdækningen af gyllebeholderen medfører at der undgås regnvand i beholderen, og dermed en mindre mængde gylle, der skal transporteres til Maabjerg BioEnergy. Dermed bliver der også færre transporter fra ejendommen til Maabjerg BioEnergy og udbringsningsarealer, end der ellers ville have været, hvis regnvandet var inkluderet i gyllen. I den nye staldbygning monteres der i drægtighedsstalden vinduer i vægge og ovenlys i tagflade for at mindske behovet for kunstigt lys i dagtimerne. Ligeledes i den nye poltestald og farestald monteres vinduer i væggene. Den ene af de to udendørslamper er styret af bevægelsessensor. For at opnå energibesparelse bliver korn og foderstoffer både i nudrift og i ansøgt drift "løftet" op i siloerne med elevatorer i stedet for at blive blæst ind. Alle snegle til intern transport og elevatorer er monteret med sensor og automatisk stop, således ingen transportører kører tomme. Ingen transportører kan startes før der er registreret råvarer i graven. I polte- og sostaldene sidder der drikkepipler over fodertrugene, således at vandspild opsamles i foderkrybben og ikke i gyllekanaleme. I klimastaldene sidder der integrerede vandventiler i tørfoderautomaten. Derudover sidder der supplerende drikkekopper på stinventaret. Drikkekopper reducerer et evt. vandspild sammenlignet med drikkepipler, der sidder over spaltearealet. Den lovpligtige overbrusning til smågrise og drægtige søer er tids- og temperaturstyret. Stalde iblødsættes før vask, hvilket nedsætter det efterfølgende vandforbrug til vask.
Udbringning af husdyrgødning	GMP følges. Lovgivningingen på området følges. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, hvor der efterfølgende er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lign. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene. Udbringning af gylle sker generelt indenfor normal arbejdstid, og aldrig på søn- og helligdage. Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan i samarbejde med konsulent, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.
/Ændret sædskifte og øget andel af efterafgrøder	Der er valgt 16,1 % ekstra efterafgrøder, da arealerne ligger i opland med stigende antal DE siden 2007, og derfor leves der med dette virkemiddel op til udvaskningsniveau på planteavlsbrug.

Andre BAT-teknologier er fravalgt med følgende begrundelser:

Virkemiddel	Begrundelse for fravalg
Biologisk luftvasker	Biologisk luftvasker anvendes for at reducere lugt. Anlægget har ikke problemer med at overholde de ved lov fastsatte genegrænser til nabo, samlet bebyggelse eller byzone. Biologisk luftvasker er desuden fravalgt, da der er store driftsmæssige omkostninger forbundet med driften, både med hensyn til strøm, vand og vedligeholdelse.

	De biologiske luftvaskere har problemer med driftssikkerheden, filtrene stopper ti med biofilm som kræver højtryksrensning og "genstart" af anlægget. Mens biofilmen er under opbygning har anlægget ingen eller væsentlig reduceret effekt.
Benzoesyre i foderet	Benzoesyre er godkendt som forsurningsmiddel af urin fra slagtesvin i EU-regi, men SCAN rapporten fra Nov. 2002 konkluderer at "Forsuring af urin fra grise kan opnås ved brug af benzoesyre som et foderadditiv. Dog er det uklart om reduktionen i pH forårsaget af tilsætningen af de anbefalede dosis (0,5-1,0 %) er tilstrækkelig til i nævneværdig grad at reducere ammoniak emission fra gylle." Hertil kan tilføjes at de forsøg SCAN rapporten inkluderer, viser en reduktion af pH i gylle fra 8,18 til 7,75 ved tilsætning af 1 % benzoesyre. Da pH skal ned under 7,5 for at reducere ammoniakfordampningen, lader det til at 1 % benzoesyre ikke kan give den ønskede effekt. Der er ikke lavet forsøg med 0,5 % benzoesyre, og derfor kan der ikke vurderes på dette niveau, men da 1 % benzoesyre ikke lader til at være nok, er 0,5 % det sandsynligvis heller ikke. Derfor kan det ikke vurderes som BAT. Benzoesyre til smågrise er godkendt i EU til konserveringsmiddel i smågrisefoder i en dosis af 0,5 %. Ved smågrise er benzoesyre altså ikke godkendt som forsurningsmiddel af urinen. Benzoesyre ved smågrise er påvist at have en positiv effekt på den daglige tilvækst, foderudnyttelsen og tamsundheden. Benzoesyre til smågrise kan derfor kun bruges med begrundelse i en forbedret produktionsværdi og IKKE til forsuring af urinen. I den pågældende besætning har man ingen sundhedsmæssige problemer, og det forventes ikke at der opstår sundhedsmæssige problemer, når den nye smågrisestald bygges. Derudover er effekten på pH i gyllen (blandet fæces og urin) ikke nær den samme som i ren urin. Derfor er der risiko for at benzoesyre ikke har den ønskede effekt på pH og dermed heller ikke på reduktion af ammoniakemissionsnen fra svinegyllen. <i>Økonomi:</i> I "Pilotprojekt om BAT-standardvilkår for mellemstore slagtesvine-og minkbrug" (§11) står yderligere "...For tilsætning af benzoesyre til foderet er der netop afsluttet to forsøg ved slagtesvin...det forventes at nettoomkostningen er i størrelsesordenen 10 kr. pr. slagtesvin. Dette er helt ude af proportion med den opnåede effekt på 9 pct. ammoniakreduktion. Omregnet pr. kg reduceret NH₃-N er prisen ca. 250 kr. pr. kg reduceret NH₃-N...Derfor er der ikke gået videre med den teknologi..." Ved smågrise kan den forbedrede produktionsværdi pr. smågris opvejes af den ekstraomkostning, der er ved tilsætning af 0,5 % benzoesyre til foderet i denne vækstperiode. Dog skal det understreges igen, at begrundelsen for at kræve tilsætning af 0,5 % benzoesyre til smågrise IKKE må være forsuringseffekten af urin, da denne effekt ikke er dokumenteret ved smågrise og 0,5 % benzoesyre.
Ændring af ventilationsafkast	Ændring af ventilationsafkast foretages primært for at ændre på lugtudbredelsen omkring anlægget. Anlægget har ikke problemer med at overholde de ved lov fastsatte genegrænser til nabo, samlet bebyggelse eller byzone.
Kemisk luftvasker	Luftvasker reducerer ammoniakfordampningen fra staldene. For at opnå den fulde udnyttelse af luftvaskerne skal der sendes betydelige

	mængder luft gennem. Det betyder for det konkrete projekt at man skulle samle afkast fra flere sektioner for at få den fulde udnyttelse af rensere. En sådan samling af afkast kan rent teknisk være vanskeligt, når man arbejder med mange mindre sektioner, der hver for sig har et meget lavt luftskiftebehov. Derudover kan være vanskeligt i eksisterende stalde. Investeringen udgør ca. 400.000 kr. Hertil kommer omkostningerne til den daglige drift. Ifølge Miljøstyrelsens BAT-blad: Luftvasker med syre (19.05.2009) er den samlede meromkostningen pr. produceret slagtesvin ved 100 % luftrensning 20 kr. Luftvaskeren er valgt fra ud fra en samlet økonomisk betragtning, og andre miljøteknologier er tilvalgt.
Gylleforsuring	Gylleforsuring kan ikke lade sig gøre i det eksisterende anlæg pga. niveauforskelle. Yderligere kan det ikke sikres at gyllekanalernes beton kan modstå syrepåvirkningen, da det er eksisterende stalde de fleste. Derudover kan der være problemer med lugtgener i forbindelse med gylleforsuring. Disse forekommer oftest fra procestanken, men der kan også ske en forværring af lugtgener, hvis der sker en opblanding af forsuret gylle med ikke-forsuret gylle. Derudover skal en del af gyllen til Maabjerg BioEnergy, og det harmonerer ikke med forsuring. Med fokus på ejendommens interne varmebehov vil der blive brug for alternative varmekilder til produktionen, hvis man ved tilvalget af forsuring vælger køleteknikken fra. Ifølge Miljøstyrelsens teknologiblade "Svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestalde" (oprettet 19.05.2009): er den samlede meromkostning 10 kr. pr. produceret slagtesvin (eksklusiv værdi af sparet N) eller derover at anvende denne teknologi, selvom man kommer helt op på en slagtesvinebesætning på 950 DE. Derfor kan denne miljøteknologi ikke anses at være BAT, da de 10 kr. er mere end 2 % af branchens samlede produktionsomkostninger for slagtesvinebrug (jvf. Miljøministeriets "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" – husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin 30-102 kg (gyllebaserede staldsystemer)). Ansøger afsætter al gylle til biogasanlæg og derfor er det denne meromkostning, der betragtes, idet ansøger ikke selv får glæde af den ekstra mængde kvælstof, som der vil være i svinegyllen efter forsuring. Derudover er den øgede mængde svovl uønsket i biogasanlægget. Der er endnu ikke vedtaget teknologiblade for søer og smågrise på denne miljøteknologi, men ifølge ovennævnte teknologiblade vil Miljøstyrelsen foranledige at de snarest bliver udarbejdet. Der ligger siden juni 2010 to teknologiblade på "svovlsyrebehandling af gylle" hhv. i sostalde og smågrisestalde i høringsudkast, men det vides ikke hvornår disse udkast bliver vedtaget.
Gylleseparation og afgasning	Fravælges da der haves nok arealer via opsigelse af nuværende bortforpagtning og anvendelse af nye gylleaftaler.

Bilag 19: Indsigelse i høringsperioden

ADVOKATFIRMAET
JOHANSEN & BLIDDAL

Moderet for Højesteret

Herring Kommune

11 JULI 2012

MODTAGET

Herring Kommune
Rådhuset
Torvet
7400 Herring

Att.: Kirten Marie Brødbæk

Paulex-advokater ApS (Bilavn)

Bredgade 20, DK-6920 Videbæk
Tlf. +45 97 17 22 44
Fax. +45 97 17 32 96
E-mail: paulex@paulex.dk
Hjemmeside: www.paulex.dk
CVR- og ApS- nr. 29 91 64 62
Bank: Handelsbanken 7639
Konto: 2005880
Åbent man. - tors. kl. 8.00 - 16.00
Åbent fre. kl. 8.00 - 15.30

Certificeret Dansk Boligadvokat

Deres j.nr.:	Vort j.nr.:	Sekretær:	Dato:
09.17.00-P19- 9-10	13-57990-LB-KG	Kirsten Gade/BH kg@paulex.dk	10. juli 2012

Vedr. opførelse af svinestald på ejendommen Damstrupvej 2

I ovennævnte sag skal jeg på vegne af Vibeke og Bruno Schmidt Mad-
sen, Damstrupvej 1, Ørnholm, fremkomme med følgende bemærkninger
til udkast til Miljøgodkendelse:

Det er evident, at produktionen hos ansøger øges ganske betragte-
ligt og med 144 %. Mine klienter er derfor af den opfattelse, at
risikoen for at blive påført yderligere gener ved mere støj, mere
støv, flere fluer, flere lugtgener er endog overordentlig høj.

Herring Kommune anmodes derfor om oplyse, om kommunen fører tilsyn
med produktionen hos ansøger, og omfanget af et eventuelt tilsyn
(hyppighed og tilsynets indhold).

I. Specielle bemærkninger:

a. Støjgener

Det fremgår af udkast til Miljøgodkendelse, at ansøger vil opføre
den nye stald med troldektplader i loftet for at dæmpe støjen fra
stalden.

Det ønskes oplyst, om der også opsættes troldektplader i den ek-
sisterende stald (nr. 3 - 5b på bilag 1 til Miljøgodkendelsen).

Mine klienter forbeholder sig naturligvis at anmode Herring Kommu-
ne om kontrollerende støjmåling, såfremt det vurderes, at støjni-
veauet overskrider det tilladte.

Paul Johansen • advokat (H)

Lotte Bliddal • advokat (L)

Michael Jørgensen • advokat

Berit Holmstrøm • adv.fm.

ADVOKATFIRMAET
JOHANSEN & BLIDDAL

Moderet for Højesteret

b. Lugtgener

Det er mine klienters opfattelse, at med opførelsen af en ny stald tættere på deres ejendom, og med en markant udvidelse af produktionen og antallet af grise på ansøgers ejendom, så vil der med stor sikkerhed blive tale om øgede lugtgener.

Da mine klienter ikke har forudsætninger for kontrollere beregningerne i udkast til Miljøgodkendelse om de vurderede lugtgener, **anmodes** Herning Kommune om at oplyse essensen af en sådan beregning af lugtgenerne, samt om lugtgenerne beregnes fra et midtpunkt i den nye stald eller fra yderste punkt i stalden. Desuden **anmodes** Herning Kommune om at oplyse, om lugtgener indgår i tilsynet med produktionen og hvordan lugtgener i bekræftende fald kontrolleres.

c. Fluegener

Mine klienter har beboet deres ejendom i mere end 30 år. Mine klienter har konstateret, at tilstedeværelsen af fluer i deres bolig er øget betydeligt og i takt med udvidelsen af produktionen hos ansøger. Mine klienter besidder ikke de nødvendige kompetencer til at vurdere, om fluerne stammer fra stalde, gyllebeholdere, fodringsanlæg eller udenomsarealer, men føler sig desuagtet generet af fluer.

Herning Kommune **anmodes** om at oplyse, om fluebekæmpelse indgår i Herning Kommunes tilsyn med ansøgers produktion.

Henset til, at mine klienter ikke er landmænd og henset til, at afstanden mellem ansøgers nye stald og mine klienters ejendom er nogle få hundrede meter, **anmodes** Herning Kommune om at oplyse, om fluebekæmpelsen hos ansøger kan udstrækkes til også at omfatte mine klienters ejendom.

d. Værditab

Mine klienter har anmodet en ejendomsmægler om at vurdere værditabet på deres ejendom ved ansøgers opførelse af den nye stald og den nye vej, tættere på deres ejendom. Vurderingen af værditabet er foretaget på baggrund af en besigtigelse og forhøringsmaterialet. Der er således i vurderingen hovedsagligt taget højde for produktionsanlæggets dominans og forventelige støj-, støv-, lugt- og fluegener, men ikke effekten af den øgede trafik, som først kan vurderes, når den øgede produktion er fuldt indfaset.

ADVOKATFIRMAET
JOHANSEN & BLIDDAL

Moderet for Højesteret

Ejendomsmægleren har vurderet, at værditabet på mine klienters ejendom vil blive ca. 200.000 kr., hvilket Herning Kommune anmodes om at tage i betragtning ved udarbejdelse af den endelige Miljøgodkendelse.

Jeg har noteret mig, at der i udkast til Miljøgodkendelse (f.eks. side 67) er lagt vægt på det samlede indtryk af ansøgers produktionsanlæg fra offentlig vej, herunder Damstrupvej og Torstedvej, og at anlægget som ansøgt påvirker omgivelserne mindst muligt.

Det er vel relativt indlysende, at den nye staldbygningens dominans, også ved anlæggelse af ny grusvej, vil blive ganske betydelig set fra mine klienters ejendom, når staldbygningen er væsentligt større end den eksisterende, og meget tættere på mine klienters ejendom.

De kan formentlig godt forstå, at mine klienter finder det ret stødende, at der ikke lægges nogen særlig vægt på anlæggets dominans set fra mine klienters ejendom, og at mine klienters alternative forslag ikke tillægges nogen betydning.

Mine klienter har en væsentligt økonomisk interesse i at begrænse deres værditab mest muligt, hvilket bedst kan ske ved at begrænse generne ved ansøgers udvidelse og byggeriets dominans.

Det forbeholdes efter omstændighederne at udtage stævning mod ansøger med påstand om erstatning for det påførte værditab ved opførelsen af den nye staldbygning.

e. Nye vejføringer og øget trafik

Af udkast til Miljøgodkendelse fremgår det, at der planlægges med en ny vej SØ for ejendommen med udkørsel til Torstedvej. Desuden planlægges der med en ny grusvej nord for den nye staldbygning. Det fremgår ikke af udkastet, hvilke dimensioner denne nye vej planlægges med. Da mine klienter er nærmeste nabo til ansøger, og da såvel den nye stald og denne nye grusvej udbygges i retning af mine klienter, kommer vejen endog meget tæt på mine klienter. Derfor anmodes Herning Kommune om at oplyse grusvejens dimensioner.

Trafikken på ansøgers ejendom øges med 75 %!

Det fremgår af udkastet side 25 og bilag 4, at den nye grusvej nord for den nye staldbygning skal anvendes til gylletransport, fodertransport og afhentning af sopolte.

ADVOKATFIRMAET
JOHANSEN & BLIDDAL

Moderet for Højesteret

I givet fald vil mine klienter i meget høj grad blive påført væsentlige gener ved en øgede trafik ganske få hundrede meter fra deres ejendom.

Den nye grusvej nord for den nye staldbygning vil ligge overordentligt tæt på mine klienters ejendom, og den øgede trafikmængde vil derfor påføre mine klienter betydelige støv- og støjgener.

Den øgede gyllemængde skal bortkøres, således at 42 % forbliver på ansøgers ejendom. Dette betyder, at 58 % af gyllen skal borttransporteres, hvilket skal ske løbende. Der vil således være betydelig trafik over hele året på den grusvej, der anlægges meget nær mine klienters ejendom.

Herning Kommune opfordres til at give ansøger vilkår om at anvende den nye vej SØ for ejendommen, med udkørsel til Torstedvej, til de nævnte transporter.

Det fremgår af Miljøgodkendelsen, at der skal produceres op imod 33.000 svin om året. Lægges det til grund, at ca. 11 % af grisene dødfødes og ca. 13 % dør i diegivningsperioden, vil der være en samlet dødelighed på ca. 24 %. Dette vil betyde afhentning af ca. 10.000 døde grise om året, hvilket - uanset køleanlæg - må betyde en væsentlig øgning af trafikken til og fra ansøgers ejendom. Det fremgår af bilag 2, at afhentningsstedet vil være ud til Damstrupvej.

Af hensyn til trafikmængden og lugtgener fra døde dyr opfordres Herning Kommune til at give ansøger vilkår om, at afhentningsstedet ændres til SØ for den nye stald.

Det ønskes desuden oplyst, om ansøger betjener sig af E-kontrol med henblik på at nedbringe dødeligheden i sin besætning.

f. Terrænopbygning

I forlængelse af ovenstående vedrørende vejføringen anmodes Herning Kommune om at oplyse, med hvilket materiale terrænopbygningen til vejen nord for den nye stald skal opbygges med. Mine klienter vurderer umiddelbart, at der skal anvendes ca. 12.000 m³ påfyldning til anlæggelse af vejen og den nye stald.

Herning Kommune opfordres til at give ansøger vilkår om ikke at anvende flyveaske til opbygningen af vejen nord for staldbygningen, under hensyn til beskyttelsen af de omkringliggende sårbare naturområder, herunder særligt Galtmosen.

ADVOKATFIRMAET
JOHANSEN & BLIDDAL

Møderet for Højesteret

g. Naturbeskyttelse, fjorde, vandløb og moser

Som nævnt har mine klienter boet på Damstrupvej 1 i mere end 30 år. I den periode har mine klienter konstateret, at Galtmosen reelt er blevet mindre og mindre, og således at der i dag ikke er så meget mose tilbage.

Med den planlagte udvidelse af produktionen hos ansøger øges udledning af N med ca. 62 %, og vil erkendt medføre en øget N-belastning på de omkringliggende arealer og i vandløb/søer og fjorde.

Henset til, at Galtmosen er et naturfølsomt område og henset til den markante forandring, der er sket i Galtmosen gennem årene, opfordres Herning Kommune til at give ansøger vilkår om at etablere bræmmer på de marker, der støder op til Galtmosen, eller alternativt at ansøger nedfælder gyllen på de marker, der støder op til Galtmosen.

Mine klienter har tidligere fremsat forslag om alternativ placering af ansøgers nye stald på hans ejendom på Skjernvej 228. Ansøger har ikke ønsket dette blandt andet af hensyn til at beskytte naturen i dette område. Der gøres i den forbindelse opmærksom på, at der ved en udvidelse på Damstrupvej 2 skal rettes særlig opmærksomhed mod beskyttelsen af Galtmosen, som er et følsomt område.

Af udkastets side 28 fremgår det, at ejendommen på Skjernvej 228 ikke ligger inden for indsatsområder, hvorfor en udvidelse på denne ejendom vil kunne ske med færre restriktioner.

Herning Kommune anmodes om at oplyse, hvordan der føres tilsyn med ansøgers vilkår om udledning på planteavlsniveau, og hvordan der føres tilsyn med ansøgers opfyldelse af krav om ekstra eftergrøder.

Jeg hører gerne nærmere i sagen.

Nærværender er samtidig sendt til Svinerådgivning Vest og ansøger Tommy Volsgaard.

De bedes venligst bekræfte modtagelsen af nærværende.

ADVOKATFIRMAET
JOHANSEN & BLIDDAL
Møderet for Højesteret

Med venlig hilsen
Lotte Bliddal

Berit Holmstrøm
v/ Berit Holmstrøm
bh@paulex.dk

Vi holder ferie lukket i ugerne 29, 30 & 31